

**III JORNADES aproPA'T . Els
museus com a eines per a la
transformació pedagògica a les
aules**

Tortosa, 17 de novembre 2018

pau casals

escola cooperativa el puig

esparreguera, sant jordi 2014

pels catalans que,
com pau casals,
anhelem la llibertat del nostre país

i sumar

pròleg

introducció

homenatge

tu saps què ets?

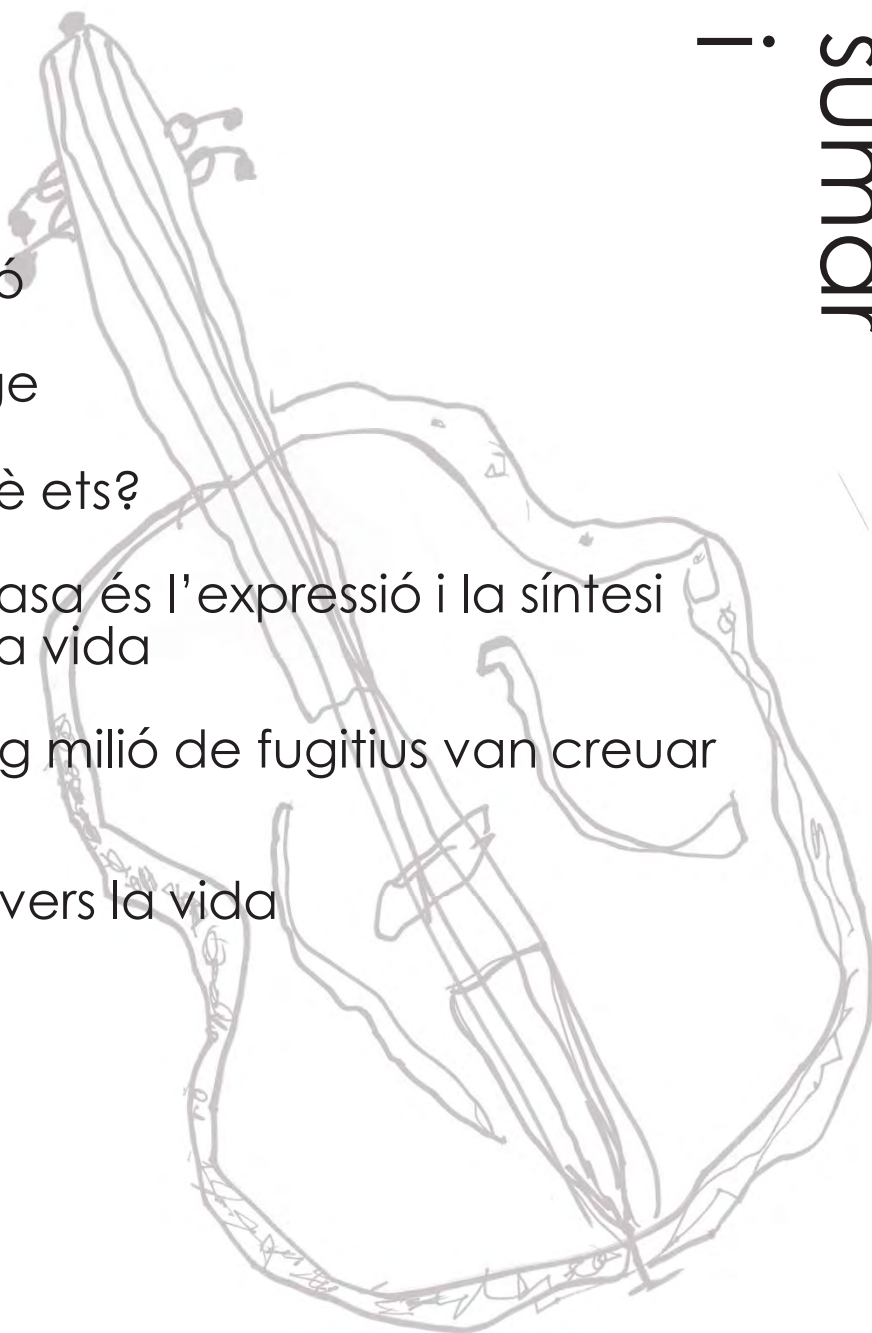
aquesta casa és l'expressió i la síntesi
de la meua vida

més de mig milió de fugitius van creuar
el pirineu

actitud envers la vida

catalunya

si jo fos

*El treball dels artistes perdura com a símbol
de la llibertat humana, i ningú ha enriquit més
notablement aquesta llibertat que Pau Casals*
John F. Kennedy

PAU CASALS (El Vendrell, 1876 - San Juan de Puerto Rico, 1973)

Pau Casals és un català universal, admirat i respectat arreu del món per haver estat un gran músic i un gran defensor de la Pau, dels Drets Humans i de Catalunya. La seva trajectòria musical i personal, la seva manera de pensar i els seus actes el converteixen en una persona excepcional, rellevant, que honora el nostre país i la nostra història.

Cal explicar als infants i als joves qui va ser Pau Casals per fruit de la seva música, però també per aprendre de la seva actitud, de la seva integritat, del seu esperit solidari i de tots aquells valors que poden fer que la gent d'avui reconeguem en aquest personatge l'esperit de lluita per un món millor.

És per aquest motiu, que des de la Fundació Pau Casals, volem felicitar a l'Escola Cooperativa El Puig per haver escollit la figura d'aquest gran músic universal com a referent per ajudar-los a créixer com a persones i com a ciutadans d'aquest món, que ara els necessita més que mai.

Fundació Pau Casals

Casals va triar anar més enllà de la nota. L'important a la música, acostumava a dir als seus deixebles, és el que no està escrit a la partitura, l'important en la música és la recreació d'una emoció, d'un estat d'ànim, d'una experiència.

H.C. Schonberg

A l'Escola també hem triat anar més enllà de la nota.

Hem passejat per casa seva acompanyats de la música, objectes, accions, paraules i silencis, ... i ens hem impregnat del seu mar.

Us convidem a emmirallar-vos en Pau Casals com hem fet nosaltres i a deixar-vos sorprendre pàgina rera pàgina pels valors, experiències i sabers fruits del ressò de la seva partitura de vida.

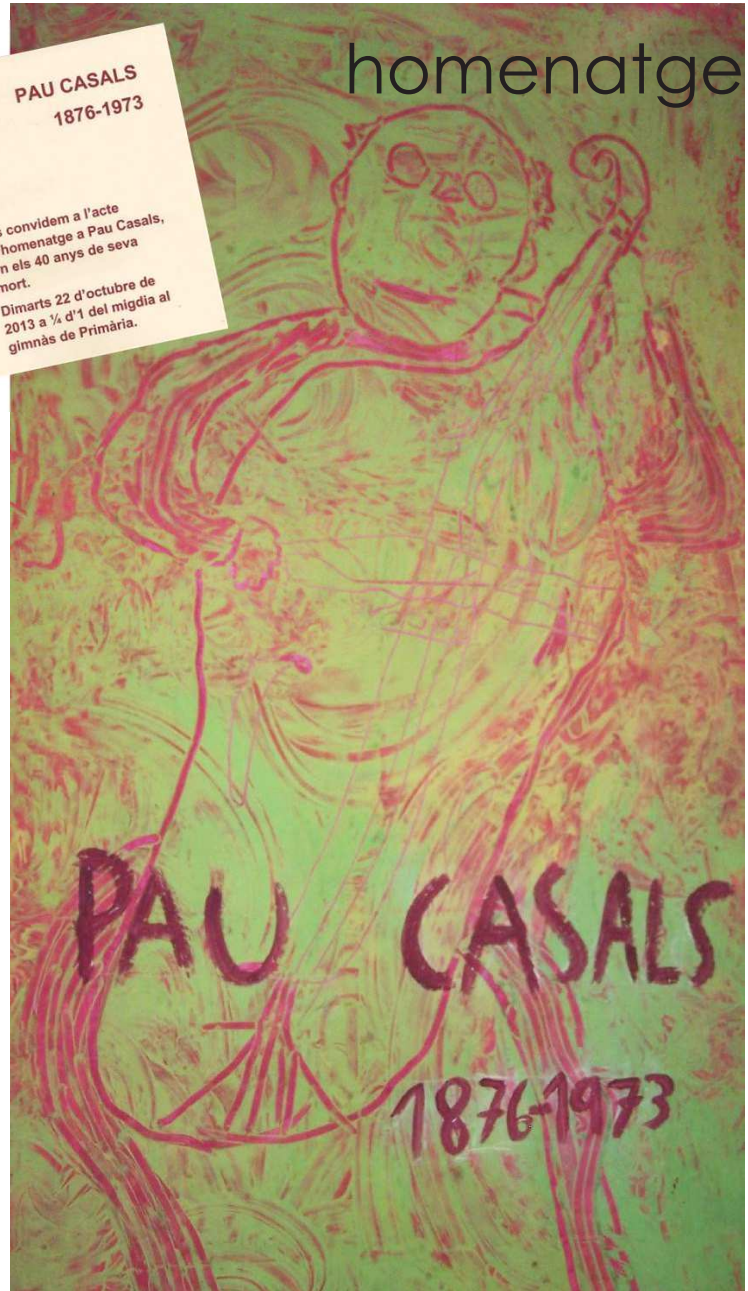
Amb ell hem après una lliçó de pau i compromís.

El 22 d'octubre els nens i les nenes de la classe del Gegant (9 anys) ens parlen de Pau Casals com a petit homenatge en el 40è aniversari de la seva mort.

La música del violoncel s'uneix a les imatges de la persona i a les seves paraules.

Sortim de l'escola amb una gran pregunta formulada pel mestre Casals:

- Tu saps el que ets?

Cada moment de les nostres vides és un moment nou i únic de l'univers, un moment que no ha existit abans i que no tornarà a existir. I què és el que s'ensenyava als infants a les escoles? Doncs que dos i dos fan quatre, que París és la capital de França...

Quan els ensenyarem també el que són ells? Els hauríem de dir:

***-Tu saps el que ets?** Ets una meravella. Ets únic. En tot el món no hi ha un altre nen com tu. I mira el teu cos –quina meravella! Les teves cames, els teus braços, els teus dits subtils, la manera com es mouen! Pots arribar a ser un Shakespeare, un Miquel Àngel, un Beethoven. Tens capacitat per a poder arribar a ser-ho. Sí, ets una meravella. I quan creixis, pots ferir un altre que és, com tu, una meravella? Us heu de protegir els uns als altres. Heu de treballar –tots hem de treballar- per fer un món més digne dels infants.*

TU SAPS AL·LENAR ETS?

Saber què ets i qui ets és una de les grans preguntes que hem d'anar construint al llarg de la vida. Pau Casals la llança a l'aire com una alenada d'oxigen per fer créixer la consciència personal de cada infant.

La Gina, de 5 anys, diu: -JO NO EM VEIG, PERÒ EM VEIG AL MIRALL! I s'adonen que la cara i moltes parts del seu cos les veuen més clarament en els altres que en ells mateixos.

El mirall acaba essent una gran eina de co-neixement, que ens ajuda a pensar en nosaltres i ens retorna una o moltes imatges del que som.

mirant-nos al mirall ens hem descobert

En tot el món no hi ha un altre nen com tu.

Pau Casals

Un mirall als ulls d'infants de tres anys esdevé un objecte captivador.

S'hi descobreixen, el toquen esperant trobar-se...i fins i tot el llepen, com si els pogués explicar el gust d'ells mateixos. Al mirall no hi són sols i és en la mirada de l'altre que podran anar completant la seva...

- EL MIRALL ÉS COM UN VIDEO...QUE HI HA GENT!

classe dels Peixos - 3 anys

tu saps el que ets?

descobrint el nostre cos

- MIRA! LA MÀ!

Algú acaba de descobrir que una part del seu cos ha quedat fixada per sempre sobre la tela blanca. Es mira de nou la mà que encara conserva restes del blau que sempre li dirà que aquella empremta és la seva.

- MIRA EL MEU PEU! I LA MEVA PANXA!

Aprende i conèixer-se en companyia.

TOT ÉS COMENÇAR!

classe dels Cargols - 2 anys

d'on venim?

Les paraules de Pau Casals van tenir un efecte immediat a la classe de la Lluna...

-DIU QUE SOM MOLT LLESTOS, NOSALTRES.

-QUE SOM MERAVELLOSOS.

-QUE SOM ÚNICS, QUE NINGÚ ÉS IGUAL QUE NINGÚ.

I els fa pensar molt enllà, preguntant-se d'on vénen, de com han arribat a la panxa de la mare... Algú diu que tot comença amb una llavor que el pare li va posar a la mare i els altres no s'ho poden creure! Però les llavors van prenent força a la seva conversa i comencen a portar-ne fins a muntar un petit hort a la classe. Veure la transformació d'una llavor en un ésser viu esdevé tan emocionant pel grup que els fem una nova proposta: -I si la llavor fos de somni? Què hi sortiria de la teva?

classe de la Lluna - 5 anys

de què som?

-SOM NENS I NENES DE CARN, SOM HUMANS

Explicar què vol dir ser humà encara els resulta molt difícil, però un Pinotxo que tenen a la classe de seguida els ajuda a veure quines diferències hi ha des que era un titella i es converteix en nen.

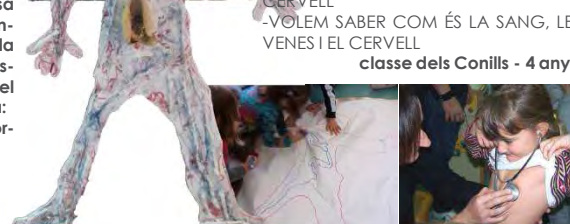
- SI MOC EL BRAÇ ES MOUEN LES VENES

-EL PINOTXO NO HO POT FER PERQUÈ NO TÉ SANG

-NO LI AGRADAVA SER UN NINO PERQUÈ NO PODIA PENSAR, NO TENIA CERVELL

-VOLEM SABER COM ÉS LA SANG, LES VENES I EL CERVELL

classe dels Conills - 4 anys

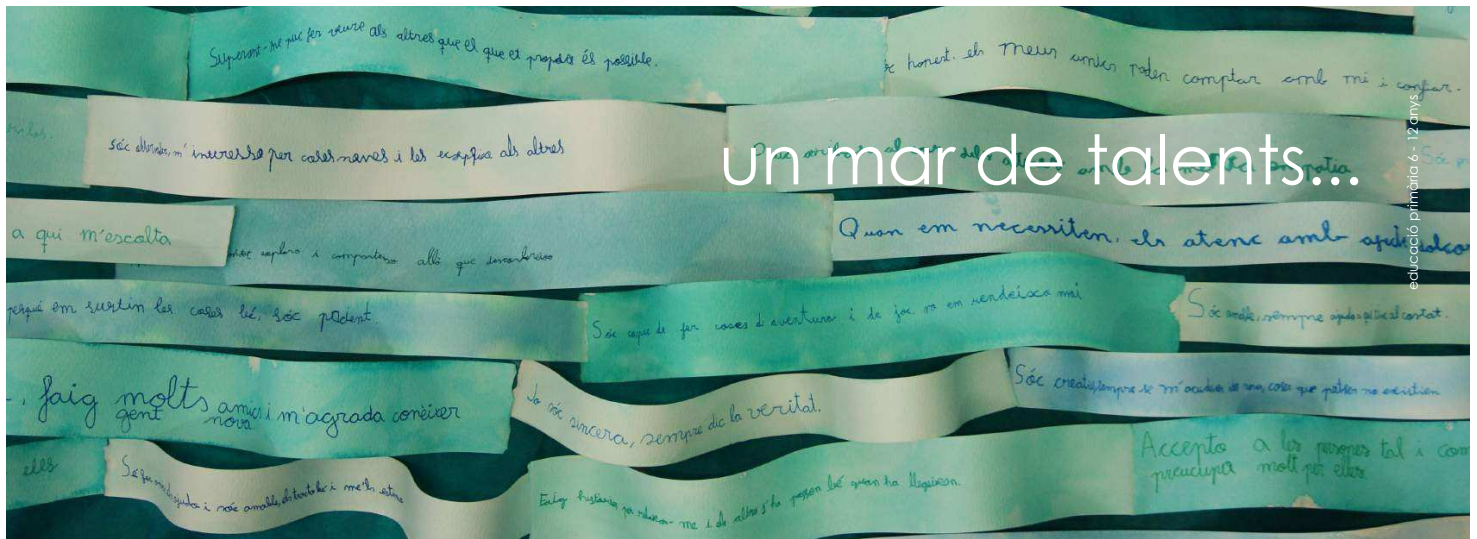

Ets únic! En tot el món no hi ha un altre nen com tu!

Diuen que les paraules poden construir realitats i així és com aquestes han arribat al cor dels infants. Els seus autoretrats fets davant del mirall donen fe de les paraules de Pau Casals... Són únics. No n'hi ha cap com el seu i en canvi, tots tenen el mateix gran valor de ser l'expressió del pensament sobre un mateix. Una construcció que avançarà amb ells al llarg de tota la vida.

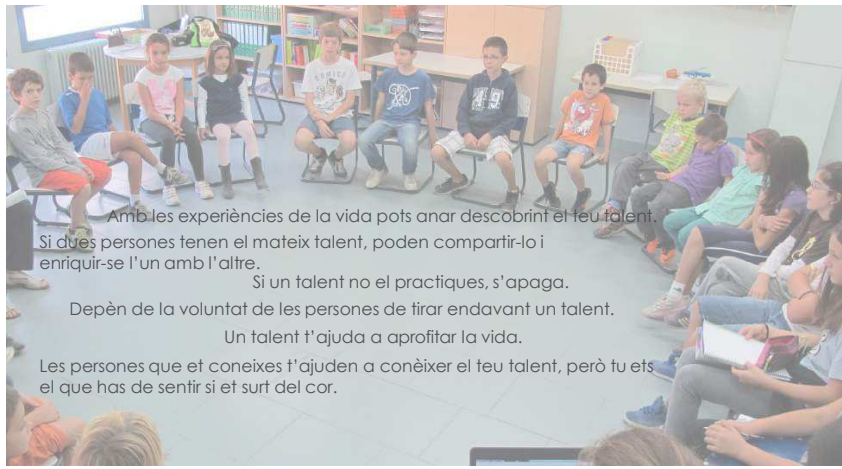

educació primària 6 - 12 anys

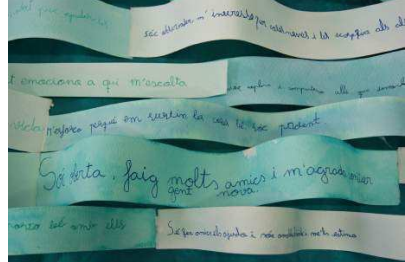
un mar de talents...

Jo vaig néixer amb un do, amb la música dintre meu, vet aquí. No mereixo cap mena d'honor especial. L'únic reconeixement que esperem és per l'ús que en fem, de l'habilitat que se'ns ha atorgat. Per això aconsello als joves. No us vaneu de posseir talent. No en sou responsables; no heu fet res per a aconseguir-lo. El què val és allò que feu amb el vostre intel·lecte. Heu de tenir cura d'aquest talent, no rebaxar o malbaratar allò que us ha estat donat. Treballeu, treballeu, amb constància i enrobustiu-lo.

Pau Casals

Amb les experiències de la vida pots anar descobrint el teu talent.
 Si dues persones tenen el mateix talent, poden compartir-lo i enriquir-se l'un amb l'altre.
 Si un talent no el practiques, s'apaga.
 Depèn de la voluntat de les persones de tirar endavant un talent.
 Un talent t'ajuda a aprofitar la vida.
 Les persones que et coneixes t'ajuden a conèixer el teu talent, però tu ets el que has de sentir si et surt del cor.

sóc rialler, faig que els meus amics passin una bona estona - sóc perseverant, quan hi ha una cosa que em costa vaig provant fins que està ben feta - en coses importants i complicades dono bones idees i les comparteixo - sóc tranquil·la, em miro el cor, penso, m'ho imagino i em relaxo - m'esforço per aconseguir les coses - mirant i observant sé que els hi passa als altres - faig sentir bé els meus amics explicant històries que els hi interessin - sóc capaç de fer coses d'aventura - crec que tinc el talent d'estimar a tothom - sé parlar amb el cos, quan ballo puc explicar com sóc als altres - sóc honest, els amics poden comptar amb mi i confiar-hi - puc arribar al cor dels altres amb la meua empatia - amb la meua creativitat imagino noves idees - sóc curiós i acompanyo a qui vol descobrir - amb la meua valentia em supero dia a dia - quan em necessiten, els atenc amb afecte i dolçor

quan en pau casals ens fa pensar quant hem crescut

Als sis anys vaig sentir que era el moment més feliç de la meua vida; perquè vaig descobrir que em podia vestir sol, que em podia cordar les sabates sol, és a dir, que era independent. Abans no, només existia. A partir d'aleshores, vaig saber que jo era. I això suposa una diferència enorme!

Paul Auster, Informe de l'interior

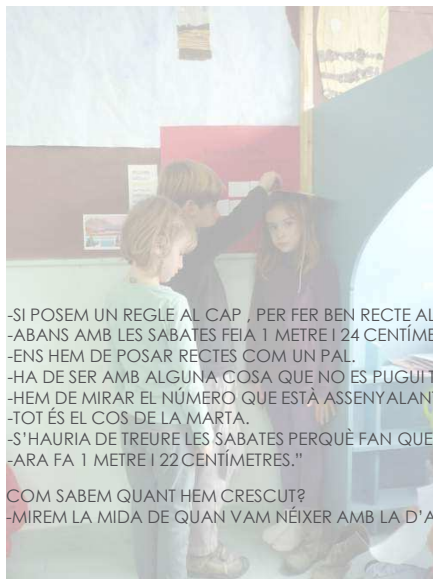
Creixem quan tenim febre, quan tenim el singlot, quan ens fan mal els ossos, a les 5 de la matinada... Creixem durant tot el dia. I també quan aprenem a dir no, a caminar, a anar amb bicicleta, a dir mama...

Quan elaborem una enquesta pels pares per recollir informació i saber coses de nosaltres, sorgeix una pregunta que serà el motor d'aquesta recerca. -JO VOLDRIA PREGUNTAR COM SOM DE CURTS?

És a partir d'aquesta darrera pregunta que encetem la recerca sobre les alçades;

Quant curts érem quan vam néixer?
Quant fem ara? Quant hem crescut?

-ELS PARES ENS HAN APUNTAT QUANT FÉIEM QUAN VAM NÉIXER I ARA VOLEM SABER QUANT FEM ARA.

-SI POSEM UN REGLA AL CAP, PER FER BEN RECTE AL CAP.
-ABANS AMB LES SABATES FEIA 1 METRE I 24 CENTÍMETRES.
-ENS HEM DE POSAR RECTES COM UN PAL.
-HA DE SER AMB ALGUNA COSA QUE NO ES PUGUI TORÇAR.
-HEM DE MIRAR EL NÚMERO QUE ESTÀ ASSENYALANT.
-TOT ÉS EL COS DE LA MARTA.
-S'HÀURIA DE TREURE LES SABATES PERQUÈ FAN QUE SIGUIS MÉS ALTA.
-ARA FA 1 METRE I 22 CENTÍMETRES."

COM SABEM QUANT HEM CRESCUT?
-MIREM LA MIDA DE QUAN VAM NÉIXER AMB LA D'ARA.

En aquest procés ens anem fent experts amb l'ús de la cinta mètrica. Un cop de dit és com un centímetre, però amb la cinta mètrica serem més exactes.

Dins la mare van créixer del res fins al voltant de 50 centímetres i després, un cop van néixer, van continuar creixent fins a ara.

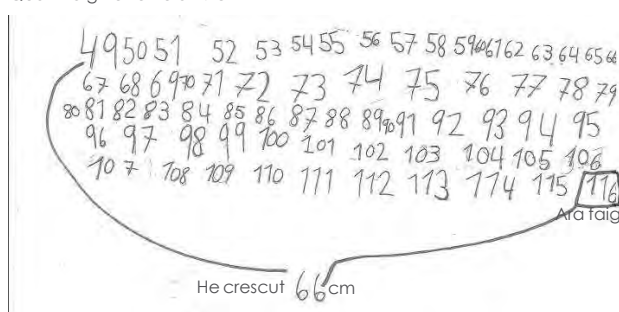

-AIXÒ QUE FEIA AMB EL DIT ERA COM UN CENTÍMETRE.

-A VEURE SI AMB LA CINTA MÈTRICA PODEM SABER EXACTAMENT QUANT HEM CRESCUT. US SEMBLA QUE SERÀ EXACTE? COM LA POSAREM LA CINTA MÈTRICA.

...
-SÓN 74 FINS ARA.
QUANT SÓN 50 I 74?
PODEM SUMAR 50 + 74

Quan vaig néixer feia 49 cm

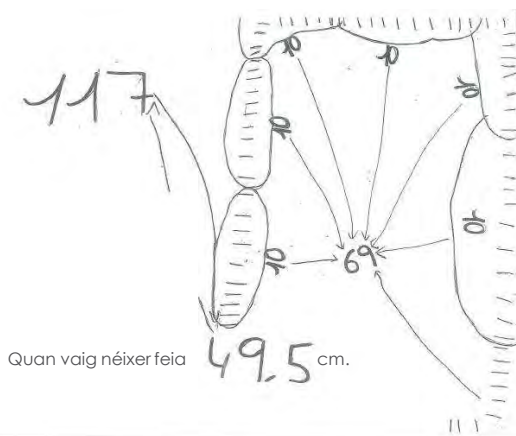

Volem tenir una visió global i representem l'alçada del naixement amb un color, l'alçada actual amb un altre i la part del creixement amb un altre. Si comptem junt el que fèiem quan vam néixer i el que hem crescut és igual de llarg que l'alçada d'ara.

Quan vaig néixer feia 53 cm.

Quan vaig néixer feia 52 cm

Quan vaig néixer feia 49.5 cm.

Podem recórrer a l'eina o bé al càlcul per saber quant de tros hem crescut.

Créixer, aquest fer inevitable, pren força i sentit quan passa al pla de la consciència i permet guiar-ne el camí. Buscar en el nostre cos, les sensacions, el mal als genolls, la febre, la força i resistència... I lligar-la a les possibilitats de fer, a l'autonomia, a la llibertat... Un créixer en doble sentit.

Reflexionem al voltant de la idea de créixer

- A LA NIT, QUAN ESTÁS DORMINT CREIXES UN TROSSET I A VEGADES CREIXES DE DIA. QUAN TENS SINGLOT.
- QUAN ESTÁS MALALT A VEGADES CREIXES.
- TAMBÉ CREIXEM SI MENGEM I DORMIM.
- PER CRÉIXER MILLOR POTS FER EXERCICI I AIXÍ EL COS ESTÀ MÉS SA.
- PER CRÉIXER DE NIT HEM DE FER COSES DE DIA: MENJAR, FER ESPORT, BEURE UNA MICA D'AIGUA I FER PIPI, ESCOLTAR, DESCANSAR.

Reconeixem dos creixements en paral·lel: l'alçada i allò que som capaços de fer mentre ens fem grans.

Aquest interès per mostrar com creixem, ens fa fixar amb l'obra d'en Luis Camnitzer, que expressa llargades amb diferents materials i ens apropiem d'aquesta idea per representar les nostres llargades.

Podem explicar les nostres alçades (amb un material que trobem o elaborem) una darrera l'altra fent una línia contínua i a sota una línia feta de paraules que expliquen algun moment important del nostre creixement.

Anem portant a la classe les nostres alçades elaborades amb diferents materials. On podríem arribar tots junts? On ho podem posar?

Pensem que l'escala podria ser un bon lloc i fem una prova estirant-nos un al costat de l'altre.

Com podem explicar quant som de grans cadascú? A la manera de l'artista Luis Camnitzer, en la seva obra On line, hem enllaçat les nostres alçades i fixu-vos fins on podem arribar.

Ens enfrentem a la dificultat de representar l'espai que ocupen els cossos a l'escala.

RECORDES ALGUN MOMENT QUE VAGIS APRENDRE ALGUNA COSA QUE ET VAGI FER SENTIR MÉS GRAN?

-JO EM SEMBLA QUE VAIG CRÉIXER ESCOLTANT I AIXÍ VAIG APRENDRE DELS ALTRES.

-JO UN DIA QUE EM VAN TREURE LES RODES PETITES DE LA BICI JO VAIG DIR: -JA SÓC GRAN! I VAIG DONAR MOLTES VOLTES I EM VA FER MAL A LES CAMES I VAIG CRÉIXER.

-JO LA PRIMERA PARAULA QUE VAIG APRENDRE A DIR VA SER "NO". I A QUELL MOMENT VAIG COMENÇAR A PARLAR. ABANS QUAN NO HO SABIA DIR PLORAVA.

-QUAN VAIG COMENÇAR A CAMINAR PERQUÈ CAMINAR ÉS DELS QUI ENTRENEN MOLT I PENSEN I TENEN MOLTA FORÇA I ÉS DE GRANS. HAS DE TENIR MOLT GRAN EL CERVELL PER APRENDRE A CAMINAR. DESPRÉS DE CAMINAR JA VAIG APRENDRE A CÓRRER.

-UN DIA QUAN TENIA TRES ANYS VAIG COMENÇAR A SABER A NEDAR. I ÉS IMPORTANT PERQUÈ FAS COM ESPORTI PERQUÈ T'HO PASSES MOLT BÉ DINTRE L'AIGUA. QUAN POTS NADAR POTS BUSSEJAR, JUGAR A PILOTA...

-VAIG APRENDRE A COMENÇAR A DIR MAMA. I AIXÍ CADA VEGADA QUE DEIA MAMA LA MAMA VENIA.

-QUAN TENIA 5 ANYS VAIG APRENDRE LLETRA LLIGADA I AIXÒ EM FA VEURE QUE ERA MOLT GRAN, PERQUÈ LA LLETRA LLIGADA ÉS DELS GRANS.

-VA SER QUAN VAIG COMENÇAR A MENJAR LES COSES MÉS DURES, LA CARN, MACARRONS. LLAVORS JA ÉS QUAN ETS GRAN PERQUÈ ABANS MENGES PAILLES I BIBERÓ I PATATA AIXAFADA I T'HO HAN DE PEIXAR.

-...

Roman Ondak crea una instal.lació on recull les alçades dels visitants i el moment en que això passa.

Veiem la possibilitat de crear un espai i convidar a les persones que ens movem o visiten l'escola a participar d'aquesta proposta. També marquem l'alçada, posem el nom i el dia.

El convit d'en Pau Casals a la cerca sobre qui som ens ha dut , en aquest primer tram del projecte, a la investigació sobre el propi creixement. Observem canvis en el propi cos i, simultàniament, en conductes i aprenentatges donant un sentit més ampli al fet de créixer.

gotes de pintura

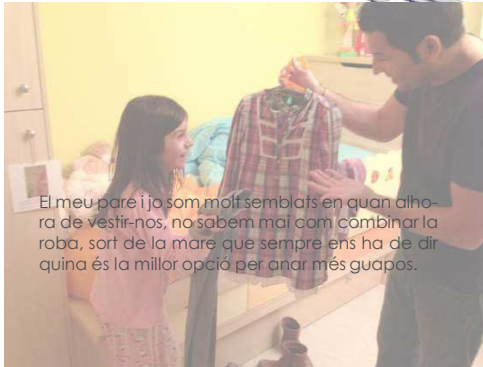
Buscant el que ens fa ser únics ens adonem de les semblances que tenim amb unes persones que han estat el nostre far des que vam néixer.

Mirant el nostre pot de pintura, ens adonem que tenim traces del color dels pares en la nostra pròpia barreja, gotes de pintura que ens fan ser el color que som.

Observem empremtes subtils que els pares van deixant en nosaltres dia rere dia, empremtes que van molt més enllà d'aspectes merament físics. Una mirada, una rialla, un gest, una afició o un costum són pinzellades que formen part del que són i del que som i ens mostren un cop més aquest vincle tan fort que ens uneix i que reconeixem.

La mare i jo tenim un moviment de celles igual, però és un moviment que només fem quan estem de broma. Movem les celles amunt i avall, lleugerament però repetidament. Això significa que estem contents i emocionades amb el que està passant.

El meu pare i jo som molt semblats en quan alhora de vestir-nos, no sabem mai com combinar la roba, sort de la mare que sempre ens ha de dir quina és la millor opció per anar més guapos.

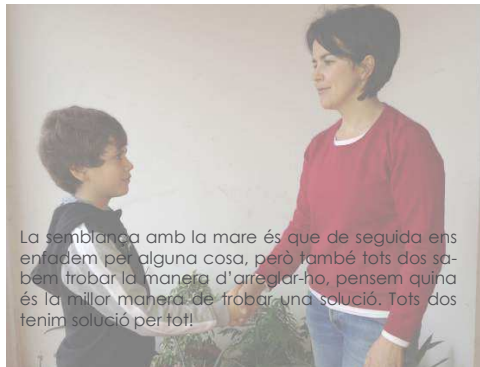
Del meu pare he tret la manera de parlar, tots dos ho fem d'una manera molt tranquil·la, sense córrer ni esverrar-nos. Parlem suauent, amb delicadesa... Tampoc ens agrada cridar quan ens enfadem.

He descobert que al pare i a mi ens agrada molt ajudar la gent, ens preocupem per les persones que tenim al voltant, saber si es troben bé, si tenen cap problema... Ho passem malament quan sabem que passen un mal moment. Crec que en aquests moments els donem suport, potser només fent-los companyia, però crec que ja serveix per ajudar.

Estic segura que aquesta passió que tinc pels animals, l'he tret de la meua mare. A totes dues ens encanten! Tenim tres gossos i tretze conills a Camprodon. Ens passàriem hores i hores amb ells! El pare no ha tingut cap altre remei més que acostumar-s'hi!

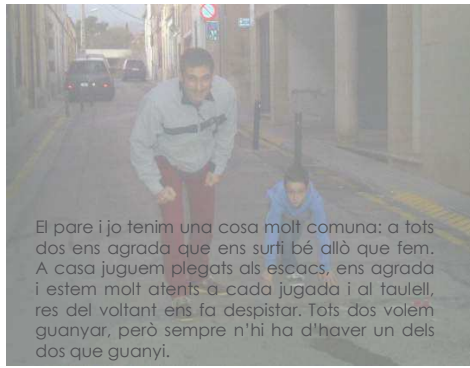
La semblança amb la mare és que de seguida ens enfadem per alguna cosa, però també tots dos sabem trobar la manera d'arreglar-ho, pensem quina és la millor manera de trobar una solució. Tots dos tenim solució per tot!

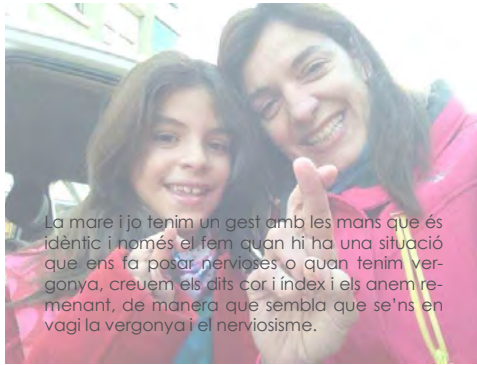
Amb la meua mare tenim en comú que som una mica tímides i reservades, no parlem sobre el que ens passa i guardem més les paraules. Totes dues tenim una veu dolça i suau.

M'he fixat molt amb el pare, ens preocupem molt per les coses, volem que ens surtin molt bé i no ens facin males passades. Dedicuem molta estona a arreglar-ho perquè allò que tenim entre mans quedi bé i no hi haguem de patir més.

El pare i jo tenim una cosa molt comuna: a tots dos ens agrada que ens surti bé allò que fem. A casa juguem plegats als escacs, ens agrada i estem molt atents a cada jugada i al taulell, res del voltant ens fa despistar. Tots dos volem guanyar, però sempre n'hi ha d'haver un dels dos que guanyi.

La mare i jo tenim un gest amb les mans que és idèntic i només el fem quan hi ha una situació que ens fa posar nervioses o quan tenim vergonya, creuem els dits cor i índex i els anem remenant, de manera que sembla que se'ns en vagi la vergonya i el nerviosisme.

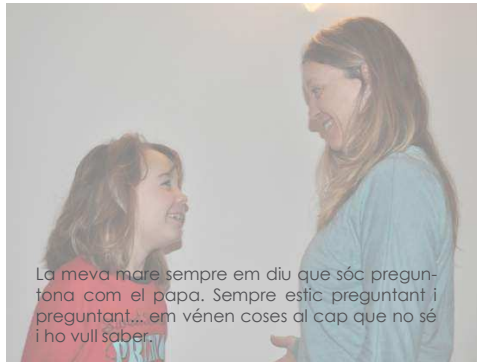
El pare i jo ens assemblem perquè ens agrada molt dormir, estar desperts a la tarda perquè som més aviat nocturns i ens costa llevar-nos d'hora. El pare i jo també ens semblen perquè ens agrada molt la música, quan posen una música "marxosa", no ho podem evitar, ens aixequem de la taula i ens posem a ballar.

La mare i jo tenim una cosa ben igualeta que gesticulem molt quan parlem i som molt extrovertides. No ens fa res parlar amb persones que no coneixem, les dues ens mostrem tal com som. A ella no li fa vergonya parlar en públic i jo n'estic aprenent, val a dir que m'agrada força!

Amb el meu pare ens assemblem perquè som molt prudents a l'hora de parlar, és a dir, abans de parlar ens hoensem molt.

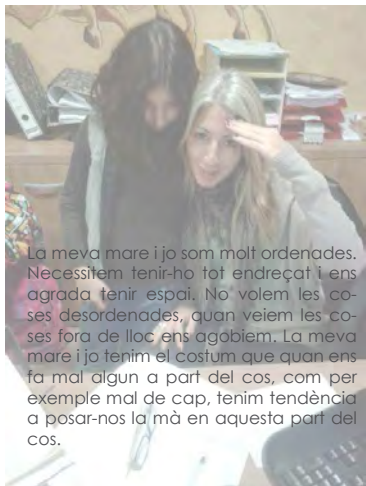

La meua mare sempre em diu que sóc preguntona com el papa. Sempre estic preguntant i preguntant... em vénen coses al cap que no sé i ho vull saber.

La mare i jo ens expressem d'una manera molt semblant, quan ens enfadem, quan estem contentes, quan ens sembla malament alguna cosa, quan estem d'acord... Posem una cara amb les mateixes expressions.

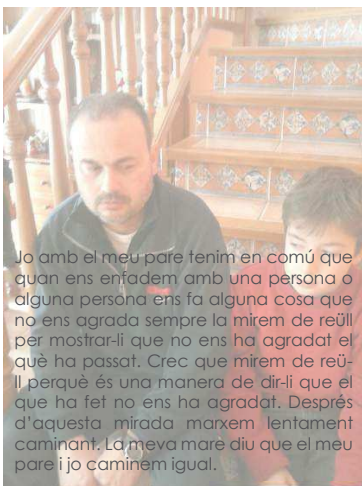

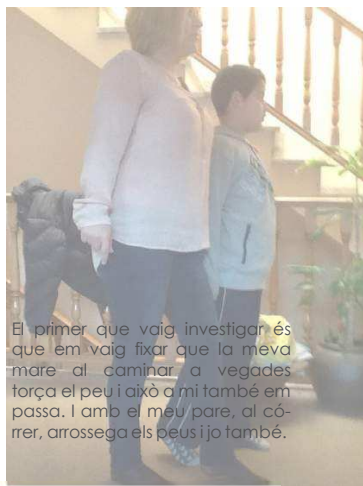
La meua mare i jo som molt ordenades. Necessitem tenir-ho tot endreçat i ens agrada tenir espai. No volem les coses desordenades, quan veiem les coses fora de lloc ens agobiem. La meua mare i jo tenim el costum que quan ens fa mal algun a part del cos, com per exemple mal de cap, tenim tendència a posar-nos la mà en aquesta part del cos.

La lletra de la mare i la meua té moltes coses semblants, segurament jo m'hi he anat fixant molt i he acabat fent lletres molt iguals. Fem la lletra l igualaleta, de forma aplanada i amb un punt rodó a sobre. Fins i tot podria dir que la seva firma i la meua s'assemblen, m'agrada com la fa i jo ho he tret d'ella. El pare és un bromista, li agrada riure en tot moment! Té expressions que m'agraden molt i que les repeteix tant que fa que jo també les acabi dient.

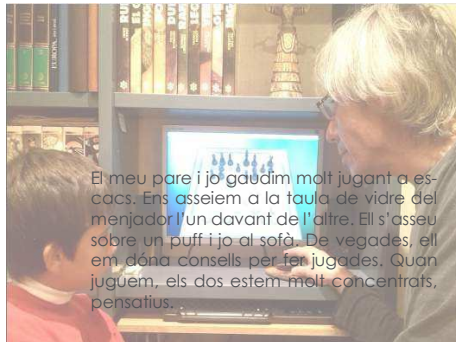
Jo amb el meu pare tenim en comú que quan ens enfadem amb una persona o alguna persona ens fa alguna cosa que no ens agrada sempre la mirem de reüll per mostrar-li que no ens ha agradat el què ha passat. Crec que mirem de reüll perquè és una manera de dir-li que el que ha fet no ens ha agradat. Després d'aquesta mirada marxem lentament caminant. La meua mare diu que el meu pare i jo caminem igual.

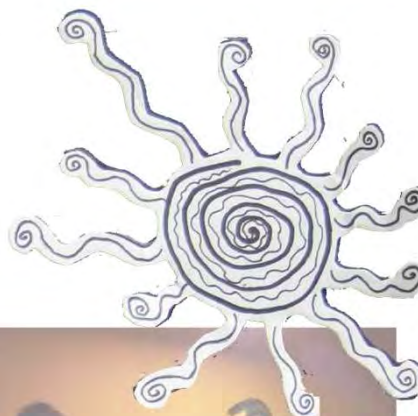
El primer que vaig investigar és que em vaig fixar que la meua mare al caminar a vegades força el peu i això a mi també em passa. I amb el meu pare, al córrer, arrossega els peus i jo també.

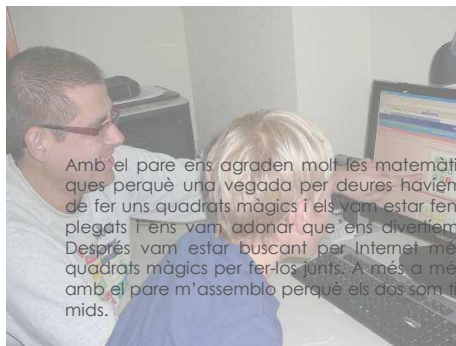
El pare i jo tenim gustos en comú, a tots dos ens agrada anar amb bicicleta. Junts fem carreres però sense importar-nos qui guanya ni qui perd! Simplement gaudint del moment! Ens agrada a anar llocs de muntanya i veure llocs on poder escales, però que no siguin gaire alts!

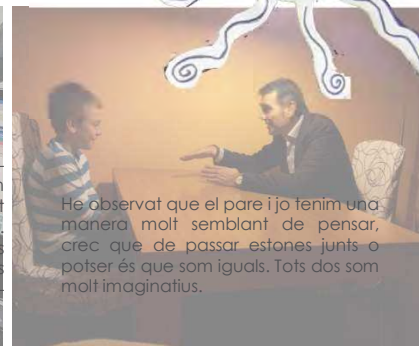
El meu pare i jo gaudim molt jugant a escacs. Ens asseiem a la taula de vidre del menjador l'un davant de l'altre. Ell s'asseu sobre un puff i jo al sofà. De vegades, ell em dona consells per fer jugades. Quan juguem, els dos estem molt concentrats, pensatius.

El pare i jo som molt moguts perquè sempre hem d'estar fent alguna cosa i no podem estar quiets. A més a més penso que som molt atrevits, el meu pare també ho és perquè amb la moto va fer una tombarella i ho vaig trobar molt perillós.

Amb el pare ens agraden molt les matemàtiques perquè una vegada per deures havíem de fer uns quadrats màgics i els vam estar fent plegats i ens vam adonar que ens divertíem. Després vam estar buscant per Internet més quadrats màgics per fer-los junts. A més a més amb el pare m'assemblo perquè els dos som típics.

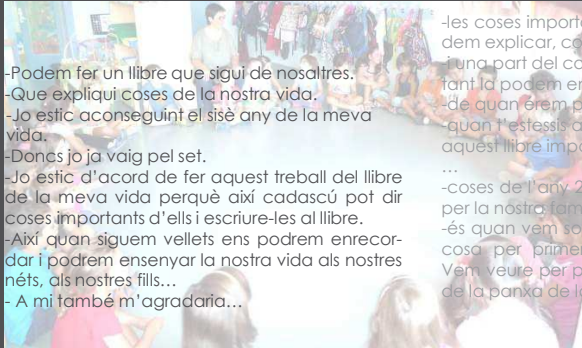

He observat que el pare i jo tenim una manera molt semblant de pensar, crec que de passar estones junts o potser és que som iguals. Tots dos som molt imaginatius.

volem fer un llibre doble: el que som i el que serem

què posarem al llibre?

-Podem fer un llibre que sigui de nosaltres.
 -Que expliqui coses de la nostra vida.
 -Jo estic aconseguint el sisè any de la meua vida.
 -Doncs jo ja vaig pel set.
 -Jo estic d'acord de fer aquest treball del llibre de la meua vida perquè així cadascú pot dir coses importants d'ells i escriure-les al llibre.
 -Així quan siguem vellets ens podrem enrecordar i podrem ensenyar la nostra vida als nostres néts, als nostres fills...
 - A mi també m'agradaria...

-les coses importants que fem a l'escola les podem explicar, com el fer vi.
 i una part del cos nostre que sigui la més important la podem enganxar i explicar per què
 -de quan érem petits, de mitjans i d'ara
 -quan t'estessis a punt de morir li podries donar aquest llibre important al teu fill
 ...
 -coses de l'any 2007, que va ser molt important per la nostra família, perquè vem néixer
 -és quan vem sortir al món i vem descobrir una cosa per primera vegada: la nostra família.
 Vem veure per primera vegada el món de fora de la panxa de la nostra mare.

llibres d'artista

Amb el propòsit d'escriure un llibre sobre qui som, farem una peça única, un llibre d'artista. Ha de tenir dues cares: una pel que ja hem viscut, la nostra memòria, i l'altra pel que hem de viure, que és a les nostres mans.

confeccionem el llibre

Aprenem a fer un llibre de manera artesanal i ens cal punxar, doblegar, enfilar l'agulla, cosir-los, fer els nusos, guillotinar...

comença la recerca

-Jo sé d'on vinc perquè el meu pare va convidar a un viatge la meua mare a Eivissa i a meua mare no sabia que estava embarassada però estava marejada. I jo vaig estar tots els dies a Eivissa dins la panxa de la meua mare.
 - I si posem el nostre nom al google?
 - Ho provo
 - Hi ha un Marc Boada amb barba!
 - Pot ser el futur del Marc Boada!!!

No sé si és jo en el futur!
 -I enc una manera de saber si aquest és el meu futur: mentre em faig gran fins a tenir la seve edat, després ho comprovaré i us trucaré. No ho podem saber fins que jo sigui així de gran.

HOLA MARC:

Ens estem preguntant "qui som?" i pensàvem que internet tenia informació nostra. Hem posat Marc Boada que és el nom d'un nen de la nostra classe i ens has sortit tu.

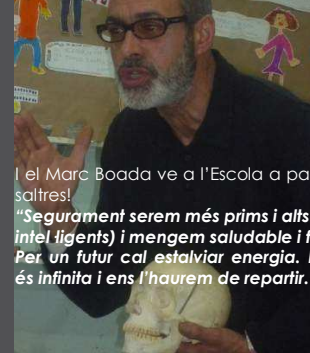
Ara no sabem si la foto i tot el que hem llegit a internet és el seu futur.

Tu ets els futur del nostre Marc Boada?

...-Tu saps el que ets? És una mesariella. Et bibeix. En tot el món na hi ha un altre. No com tu.

Hola nens i nenes de l'Arc de st. Març: De cap manera el futur del vostre company Marc Boada sóc jo, perquè segur que serà molt diferent i atenció, molt millor!!! Cada nova generació sempre supera una mica a l'anterior.

! El Marc Boada ve a l'Escola a parlar amb nosaltres!

"Segurament serem més prim i alts (si som prou intel·ligents) i mengem saludable i fem exercici. Per un futur cal estalviar energia. L'energia no és infinita i ens l'haurem de repartir."

El Joan, pare del Nil, també està escrivint un llibre. Ens l'ha vingut a ensenyar diu que vol explicar la història d'Esparreguera però en forma de novel·la.

el dia que vam néixer

En el mateix moment que els nostres familiars celebraven la notícia, els diaris del nostre país recollien un munt d'altres fets que havien estat importants durant el dia.

Busquem doncs què va passar i establim vïncles amb el món, la cultura, l'economia... Segurament que la situació de la societat en aquell moment ha condicionat la manera de veure i sentir el món.

-És quan vam sortir al món i vam descobrir una cosa per primera vegada: la nostra família. Vaig veure per primera vegada el món de fora de la panxa de la meva mare.

-El dia que vaig néixer hi va haver un terratrèmol al Perú. Va durar 3 minuts i trenta segons.

- És molt o no 3 minuts i 30 segons?
- És poc perquè una hora són 60 i això si que és estona.
- Hem de comptar 60 i després 60 i 60 i després 30.

- Són 300 i 30. tres minuts són 300 i 30. Ai no, ara m'equivocava!

60+60+60+30=210
1+1+1=3 minuts

7+7+1+30=35, 30 segons

Minuts

- El dia que vaig néixer el Banc Central Europeu van pujar els interessos de les hipoteques que vol dir que uns senyors que deixen diners per pagar una casa te'ls fan tornar. I n'has de tornar més per pagar que te'ls han deixat.

Quan uns pares estaven a punt d'acabar de pagar van pujar l'interès i havien de tornar més diners.

No ho van poder pagar i els van fer fora de la seva casa.

- A l'hospital de Bellvitge, que és on treballa la meva mare, van fer el transplantament de cor artificial a una dona, per primera vegada.

L'Anna, el Pere i el Paco, que són pares de la nostra classe ens expliquen com funciona el cor i què vol dir fer un transplantament.

...escrivim el llibre!

La part més important és el cervell perquè controla la intel·ligència i les sensacions dels nostres sentits.

una part important del nostre cos

les nostres arrels familiars

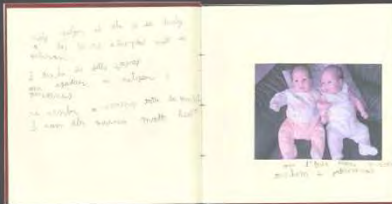
Perquè tu neixis han hagut d'estimar-se tantes generacions...

Lourdes Huanqui

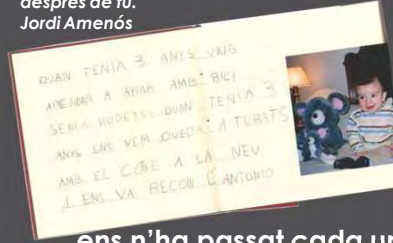
vaig néixer el dia...

Just en aquest moment comença la teva llibertat, aquella llibertat de la que tant t'he parlat. I potser quan la tindràs em sabrà greu.

L. Huanqui

Viure és tal volta cuidar l'hort que molts han cuidat abans i que, amb sort, altres cuidaran després de tu.
Jordi Amenós

ens n'ha passat cada una...

coses importants que fem a l'escola

el món del futur...

L'home modern necessita narrar i narrar-se, perquè, d'aquesta manera, pren consciència del significat que dóna a les seves accions (...) És així com es construeix la identitat, discernint com s'ha arribat al present i preveient quin pot ser el futur més desitjable. Els relats, les històries, ajuden a promoure l'autoconsciència del que hem arribat a ser i del que volem ser.
M. Fons i J- Palou

El món del futur podria ser molt arreglat...

Els boscos s'hauran de tallar una mica més les herbes i arbres i allà a les muntanyes hi farem unes quantes cases més. Seran cases molt altes perquè tindrem moltes generacions de gent i tothom ha de poder dormir en un lloc, i no estar refugiat. Però haurem d'anar en compte de no matar massa animals, perquè si no hi ha animals no hi ha plantes i si no hi ha plantes no hi ha medicines i si no hi ha medicines no es curen les persones i s'extingiran.

No cal que les coses que ja estan velles un dia pensem a llençar-les, les hem d'arreglar. Això és molt eficaç per estalviar.

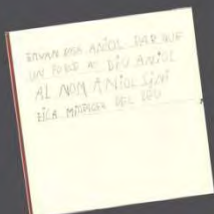
Aquest món arreglat estarem cuidant-lo i les persones estarem contentes i ho celebrarem i estarem feliços. Ballarem, menjarem pastissos, representarem coses, farem coses que agradin als altres...

Haurem de ser molt pensadors, molt llestos i espavilats i repartir-nos ho tot.

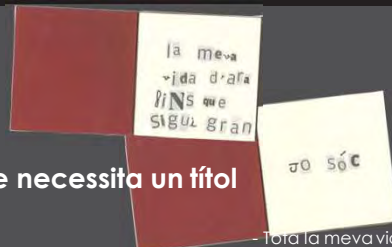
Els nostres avantpassats pegaven i llavors nosaltres hem d'intentar no pegar perquè els que venen després de nosaltres no facin el mateix. Així tindrem un món encara més en pau.

Idea col·lectiva del món del futur

el nom fa la cosa?

un llibre necessita un títol

Què passa quan el meu nom es repeteix en la història familiar, o justament és triat perquè ningú l'ha tingut abans? Quan els pares pensen en els noms s'obren a una dimensió inconscient d'imatges i sensacions, de fidelitats i de sentiments, del que podem aprendre molt de nosaltres mateixos, quan aquestes informacions passen al pla de la consciència.

Carles Parellada

- Tota la meua vida
- Jo, la meua vida i la meua família
- Del passat al futur
- M'agrada la meua vida
- La meua vida és molt important
- La meua llarga vida

"Jo que tinc 6 anys m'agrada llegir llibres de coses que passen en la realitat i també m'agrada dibuixar i fer amics i compartir coses amb ells i també m'agrada fer esports. Tinc els cabells molt curts, dos ulls i tinc anell, posera i els ulls marrons."

"Jo que tinc 6 anys m'agrada fer amics i mirar el cel i trepitjar l'herba a l'estiu. També tenir la pau. Tinc els cabells llisos i marrons i negres, els ulls marrons i dues dents que m'estan creixent."

paraules de vida

Hi ha moltes coses en la vida de cadascú de nosaltres que són importants i úniques. Per poder-ho representar calia trobar una idea molt central de la vida de cadascú de nosaltres. En segon lloc calia pensar en com representar la idea utilitzant l'alfabet tenint en compte que les lletres representen la vida, tenint la A com a inici i la Z com a final. Les lletres formen idees i escrits importants de la vida de les persones i són l'eina per poder crear poesia. Un cop representat el poema, cal trobar un títol per a poder jugar amb la persona que el llegeix per a interpel·lar-la. Així doncs ens hem deixat guiar per Joan Brossa que afirmava...

...Al poema, els mots que descriuen la realitat són usats com els elements figuratius d'un quadre abstracte: només per a donar una pista a l'espectador...

Joan Brossa

En Joan Brossa feia servir l'alfabet per a explicar allò que era realment important i particular. L'alfabet com a llenguatge, com a grafia; la lletra com a principal mitjà d'expressió que deixa de banda la paraula, és la representació mínima del llenguatge escrit. L'alfabet és la base de la majoria dels seus poemes corporis, tot un món que Joan Brossa tradueix en poesia visual.

...No es pot ensenyar com fer coses interessants. Per això el vertader professor és el que ensenya a l'alumne a ésser ell mateix...

Joan Brossa

això és el que sembla

"on"

música vital

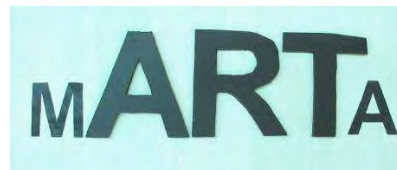

l'arbre de la vida

tresor

He triat fer aquest poema visual perquè sempre estic alegre, ho represento amb la paraula humor, posant un lingot d'or.

l'arbre de la vida

Al cap d'una estona em vaig adonar que dins de Marta hi havia la paraula ART i vaig quedar ben parada! Per mi art vol dir ser creativa, imaginativa, mirar com fan les coses les altres persones... va ser una bona idea que em possessin aquest nom perquè em defineix molt...

vida

el tren de la vida

pilar de 7

vida

llenguatges

acròstic propi

ostres

Aquesta A tan gran i els tresors signifiquen que vaig néixer el 3 de març del 2003, per això un 3 a cada punta de la A.

L'A és el principi de la vida i els tresos signifiquen també l'inici de la meua vida.

miral

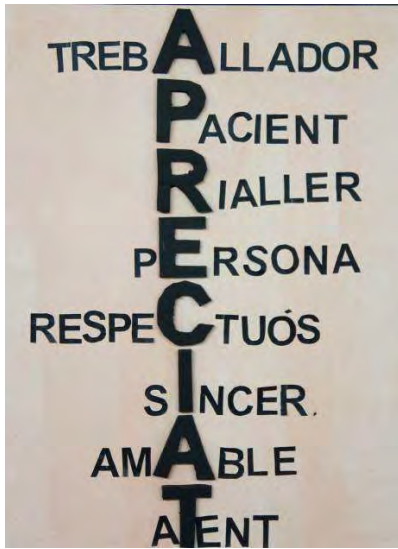
units per sempre

el meu molí

He representat un molí d'Holanda perquè per mi la família d'allà és molt important. Me l'estimo molt. Crec que tenir família a un altre país és tenir molta sort. Dins les aspes hi ha dues paraules molt valuoses: Holanda i Família.

respecte

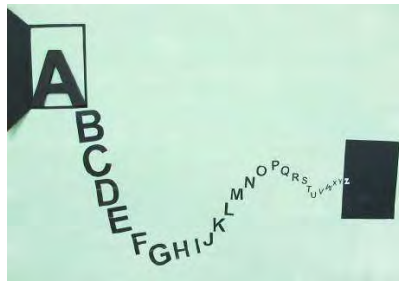

bàsic

nus de la vida

En aquest poema hi ha les paraules més importants de la meua vida, nus de la meua vida perquè les ajunta totes.

principi i final

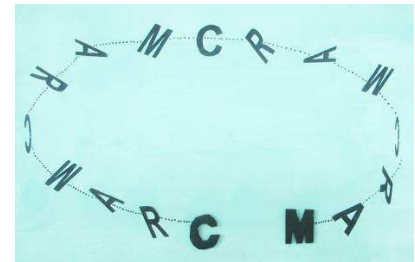

bressol

He representat un bressol, et protegeix a tu mateix i jo estic molt protegit a tots els llocs on vaig. Voldria que tothom estigués protegit com jo...

ordre vital

boomerang

He pensat en les oportunitats, que se'n van i a vegades tornen! És com qui diu "el temps és or" i també s'hauria de dir: les oportunitats són d'or! Perquè les oportunitats, si no les aprofites passen tan ràpid com passa el temps.

colors

contrast

i tu, qui ets?

I tu qui ets?

Sóc el meu creixement, el que m'emociona, sóc un pas més dels meus avantpassats, sóc aquells somnis pel futur, sóc també com em veuen els altres, com em miro a mi mateix...

Per què siguin importants les preguntes no només han d'interessar a una persona, sinó a

Qui sóc? Com sóc?
Com em veuen?

Hi ha números que expliquen coses de nosaltres: pes, mesura, les dates importants...

Què en diu la Ciència?

Cada cèl·lula del nostre cos guarda al seu interior, com un tresor ben preuat, el nostre ADN, singular i únic en cada individu. L'ADN també explica qui som i perquè som com som, la seva mirada del perquè som únics. Tinc els ulls de l'avi, el somriure de la mare... Som una mica de tots ells, dels que configuren la nostra existència, som en essència la nostra família.

La conversa genera preguntes col·lectives que esdevindran un primer pas en el camí de la recerca individual. En la descoberta d'un mateix, la mirada dels altres actua com a mirall, amb un reflex natural i transparent. Aquesta mirada, penetra directament en les emocions.

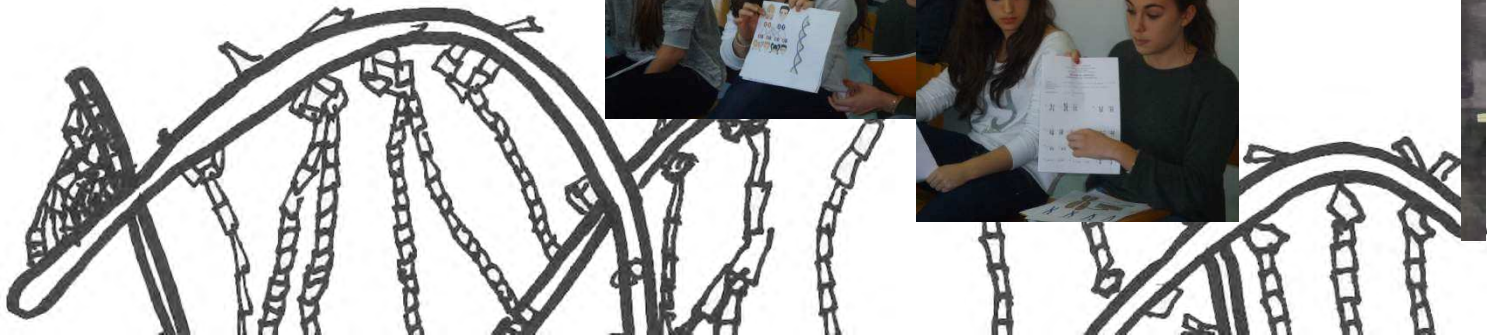
Entrem aquesta mirada a l'altre amb l'art de retratar. Confiança, diàleg, coneixença... Com els ulls poden arribar a veure tan endins?

Modelar un bust de l'altre. Les mans dibuixen allò que es veu. Mentre, el pensament vola en ambdues direccions, reconeixent quelcom de l'altre en nosaltres mateixos.

Tan iguals i tan diferents alhora, què ens fa diferents?
"La paraula "únic" de Pau Casals ens dóna mil idees, és molt petita però vol dir molt."

Inspirats en l'artista Harriet Bart, guardem una mica del què som i que ens distingeix dels altres en tubs d'assaig.

Què guardarem del què ens fa ser únics i ser com som?

Hem decidit posar-hi el dibuix dels ulls, enregistrar la veu, com som de personalitat, què ens emociona, un tros del nostre cabell, una foto d'un tros de pell nostra i els números importants.

Ho hem fet per saber com som. En què som diferents.

Vem veure un vídeo d'una artista que es diu Harriet Bart, que explica la seva vida, coses de bons moments, coses especials, llocs especials... Nosaltres expliquem com som, en què som diferents...

El cabell conté l'ADN de cadascú, la pell també, alguns hi tenim marques o senyals que són una empremta de la nostra vida.

El què emociona a cadascú també és diferent, hi ha coses que quan les penses o les vius et fan posar la pell de gallina o et poses a plorar.

El 22 és un número molt important per mi, perquè el 22 de juny és el dia que vaig néixer. El 4 també, perquè la meva família som 4.

Quin és el verd dels meus ulls?
El meu marró no és com el de cap altre.

El camí que porta a la recerca de la pròpia identitat és llarg, tan llarg com la vida mateixa. Cada pedra del camí, cada persona amb la qui et creues, és una nova oportunitat per descobrir més sobre nosaltres mateixos, per estimar-nos tal i com som i no mirar-nos com a estranys.

Jo m'he conegut una mica més i tinc més ganes de seguir-me coneixent. Si no sabéssim qui som ens sentiríem tristos i estranys.

Som únics i diferents

amb les mares

He conegut molta gent durant la meua vida, entre la qual persones remarcables, personalitats extraordinàries, homes i dones de rares habilitats i talents. He conegut artistes i polítics, estudiants i científics i reis. Però mai he conegut ningú com la mare. Ella domina el record de la meua infància i la meua joventut, i la seva presència roman dins meus a través dels anys. En totes les circumstàncies, en temps de dificultats i quan ha arribat el moment de prendre decisions importants, m'he demanat a mi mateix, què hauria fet ella, i he actuat d'acord amb això. Fa quaranta anys que va morir, però continua sent la meua guia. Fins i tot ara és amb mi.

Pau Casals

Com ens podem conèixer millor?

- Podem escriure com som, ho preguntem i ens ho apuntem...
- Jo amb el que he portat, demostra que m'agrada dibuixar.
- La mare ens podria explicar coses de nosaltres.
- Sí, perquè la mare ens ensenya coses i de grans gràcies a ella les sabem i no les oblidem.
- Tenen tota la raó! Ella va fer que naixéssim.
- Sense mare no seríem al món.
- Però també la mare necessita un òvul del pare.
- Jo crec que la mare ens crea, ens porta a la panxa. Ens pot dir què som, com som... La mare em diu que a la panxa era molt tranquil i el meu germà molt mogut.
- És veritat, la mare és qui té les sensacions.
- La meua mare em va fer un llibre de quan vaig néixer i me'l va dedicar tot a mi.
- La mare em va dir que quan vaig sortir de la panxa abans va trencar ampolles, o una cosa semblant, se li trencà un bossa que anem a dins.
- Quan dormo, la mare em diu un secret, el dia 6 d'abril va néixer un nen, que és una meravella.

Les seves respostes ens donen per parlar de nosaltres...

- Hem decidit preguntar a la mare per què és qui sap més de nosaltres.
- La mare del Pau Casals el va ajudar que fos com era.
- M'he fet una pregunta: si ens ha creat la mare com podem assemblar-nos al pare?
- La mare té un òvul i el pare una altra cosa que s'ajunta i fa el bebè.
- La meua mare em va dir que m'assemblo a ella de petita, abans més perquè tenia els cabells arrinxolats com ella!

A les mares els hi agrada...

- Cantar-nos cançons.
- Fer-me petons.
- Gronxar-me als braços.
- Acariciar-me.
- Donar-me la mà.
- Fer-me pessigolles.
- Llegir-me contes.
- Fer-me el menjar.

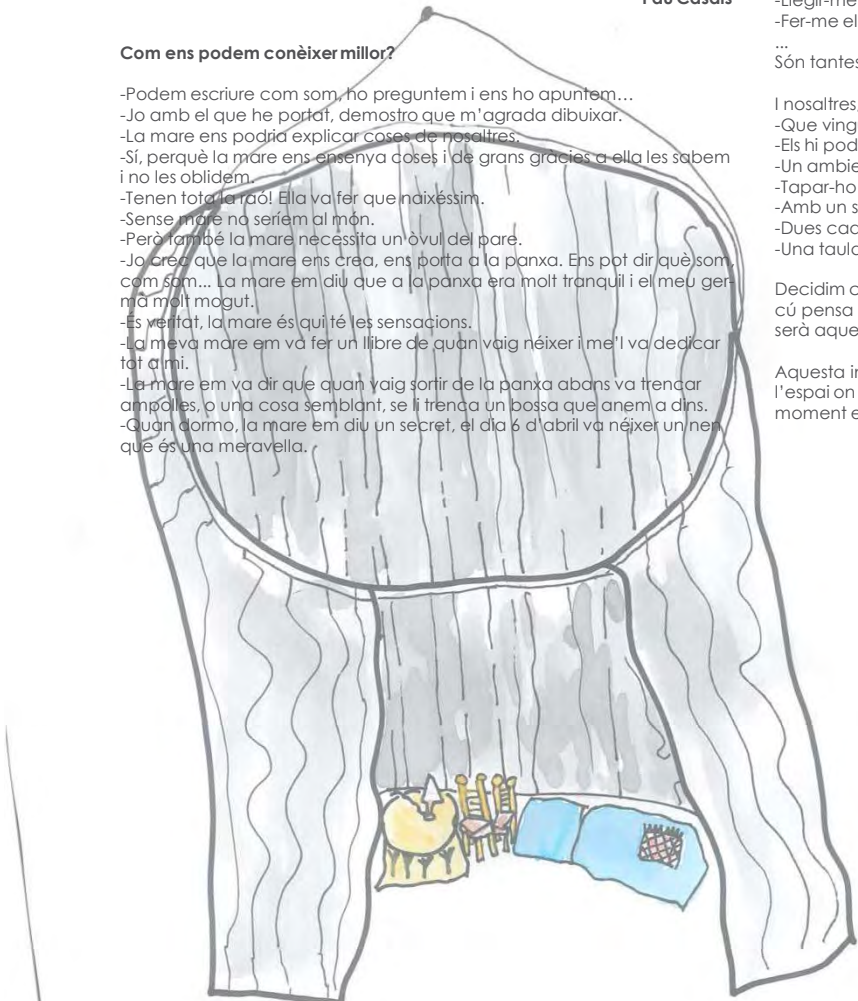
...
Són tantes les coses que les mares fan per nosaltres i els hi agrada tot!

I nosaltres, què podem fer per les nostres mares?

- Que vinguin les nostres mares a explicar-nos coses.
- Els hi podríem fer un espai molt bonic.
- Un ambient amb colors clars, que són els de l'alegria.
- Tapar-ho amb roba perquè quedi recollit.
- Amb un sofà per seure.
- Dues cadires.
- Una taula per si hem de posar alguna cosa.

Decidim convidar-les a compartir un moment únic amb nosaltres, cadascú pensa alguna cosa a fer amb la seva mare i entre tots decidim com serà aquest espai.

Aquesta instal·lació de Gerda Steiner ens fa pensar com ha de ser l'espai on ens trobarem amb la nostra mare, un lloc especial per a un moment especial.

Quan hem arribat al raconet, he tret les fitxes d'escacs i li he dit com es col·loquen. La meua mare es pensava que les fitxes es poden posar com tu vulguis, perquè no tenia gens d'idea de com es juga a escacs. Ha sigut xulo ensenyar-li a jugar perquè així quan jo no faig res i ella tampoc fa res podrem jugar-hi. M'agrada ensenyar a la meua mare a fer una cosa que jo sé fer molt bé i ella encara no en sap tant.

He passat una estoneta fent polseres amb la meua mare. La mama m'ha preguntat per què l'he convidat. Jo li he explicat que Pau Casals deia que havia conegut reis i moltes persones importants però no havia vist mai una persona com la mare. Jo no conec tantes persones però sé que la meua mare és molt especial. Sempre noto que la fins amb mi.

La meua mare es va quedar parada de la meua idea. La vaig convidar a esmorzar mentre jugàvem a un joc de taula. No ho he pogut fer mai perquè a la familia som molts! No parava de dir: -m'agrada molt, m'agrada molt! I feia cara de contenta.

Cada nit lleigeixo jo sola i m'ha agradat que avui li he llegit a ella i m'ha escoltat. He triat el llibre: *T'estimo mare* perquè l'estimo molt i aquesta és una altra manera de dir-li. A la meua mare l'he vist contenta i emocionada perquè ella no sabia res del que passaria.

Mentre li llegia un llibre em sentia feliç d'estar una estoneta amb ella.
Quan el Lluç va néixer la meua mare me'l llegia i ara ja he pogut ser jo qui li lleigeixi a ella.
M'agrada veure feliç la meua mare i que jo l'hagi fet estar contenta.

em dius qui sóc?

Per a ser més precís, em situe davant d'un espill d'augment, dels que serveixen per a l'afaitat, i explore diverses posicions de la meua cara...

Carta de Miró a Matisse

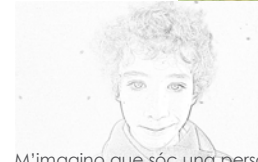
Tan sols sabem que som diferents dels altres, que som únics, però sabem qui o com som?. Ens definim per les relacions que mantenim amb les persones del nostre voltant, per a cadascuna d'elles som o signifiquem una cosa diferent. Tant és així, que sovint es retornen mirades inesperades que ens fan dubtar. Aquest ha estat el resultat de demanar a persones de diferents entorns que responguin a preguntes sobre la personalitat dels vampirs, i de fer un viatge introspectiu per saber una mica més qui som.

Les respostes retornen visions diferents de les que els Vampirs tenien de si mateixos. Un viatge introspectiu a partir de les respostes de les persones que els envolten, dona com a resultat un autoretrat literari...

Em dius qui sóc?

Qui creus que sóc amb tu?
 Com em comporto (o com em relaciono) amb tu?
 Què se'm dóna bé?
 Quines coses m'agraden?
 Com expresso la meua manera de pensar?
 Què diu de mi la meua actitud?

El meu nom és Maria. La meua àvia també és diu així. Maria vol dir l'escolida l'estimada per déu. Així sembla molt important. Però és molt senzill.

M'imagino que sóc una persona sincera i amigable perquè em relaciono bé amb la gent.

Sóc una persona oberta, però a l'hora de parlar en públic em costa una mica. Sóc patidor i m'agrada ajudar la gent que m'envolta.

Un dels costums que tinc és que quanestic a casa sovint valgo picant trossets de fuet.

Em dic Mariana, tinc 11 anys i els meus amics diuen que se'm dóna bé dibuixar i el bàsquet, però jo no crec que se'm doni bé, més aviat és que m'agrada dibuixar i m'agrada jugar a bàsquet.

M'agrada recordar moments de la meua vida olorant, mirant o tocant coses que em porten bells records i així poder tornar a estar, a ser o a veure on havia estat temps enrere.

Diuen que sóc intel·ligent, enraonadora... Però jo penso que no sóc res d'aquestes coses que em diuen, potser enraonadora sí que en sóc una mica. També sóc cuidadora i simpàtica.

Diuen que sóc simpàtic i agradable, sensible i amigable, jo també ho crec. M'agrada molt Bola de Drac Z, sóc un fanàtic de Bola de Drac Z, el meu personatge preferit és el Vegeta SSJ4. També m'agrada la música moderna i el ball.

També sóc un aficionat a xerrar, però jo xerro com deu mana, en resum que no callo ni sota de l'aigua i a escoltar música, perquè em relaxa molt és com si flotés.

Em considero un bon company de treball i jocs i a casa intento ser respectuós amb els meus pares i familiars. De vegades, però, aquesta preadolescència que he parlat abans, em fa males passades.

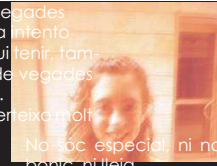
Tinc les dents torçades i dues trencades encara que estan arreglades. Ric molt encara que a vegades em passo molt. Tinc els ulls color xocolata, però xocolata negra i brillants.

Sóc una persona positiva a vegades quan una cosa no m'agrada intento treure la part bona que pugui tenir, també sóc divertit, encara que de vegades tinc una mica de mal humor.

Tinc una mica de tot em diverteixo molt.

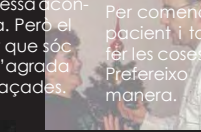
Sóc molt pesada i negociadora quan m'interessa aconseguir alguna cosa. Però el que no puc negar que sóc molt carinyosa i m'agrada que em facin abraçades.

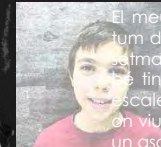
No sóc especial, ni normal, ni bonic, ni lleig.

Sóc el que es diu una persona corrent. Si em mires bé veuràs que no sóc com tu, físicament o mentalment, tots som diferents.

Per començar sóc negatiu, impacient i toisut. No m'agrada fer les coses com cal. Prefereixo fer-les a la meua manera.

El meu pare i jo tenim el costum d'anar a córrer el cap de setmana a la muntanya i també tinc la costum de pujar les escales d'un cinquè pis, que és on viu l'àvia, encara que tingui un ascensor.

La dansa és habitar el cos amb el cor i la ment.
Cesc Gelabert

Com ens veuen els altres? Com ens veiem a través de la seva mirada?

Què sabem de nosaltres mateixos?

Com ho podem descobrir? I tots junts quina imatge ens torna el mirall?

Amb un moviment que identifica a cadascú creem una frase.

El cos, el moviment, la música i la dansa han estat un camí per expressar-nos. El Pau Ibars des de la seva experiència i bagatge ens ha ajudat molt en aquesta tasca.

Les vivències, els reptes i els desitjos conjunts al costat d'una gran voluntat de transmetre i compartir ens han servit per conèixer-nos des d'aquesta nova perspectiva.

Jo em fixo en coses que ningú no mira, i a vegades em distrec una mica de la realitat. Em fascina la lectura i m'agrada llegir clàssics com Tolkien o Dickens. Sóc un gran fan de Tolkien i m'he llegit tots els seus llibres.

Jo mostro els meus sentiments, sóc transparent. També sóc molt carinyós amb la família. Cada cap de setmana quedo amb els meus amics, ja que no m'agrada estar sol.

Quan em manen que faci alguna cosa, si m'agrada ho faig i si no m'agrada me'n vaig. Cada dia preparo l'esmorzar dels meus pares, si no m'aixeco tard. Dedico el temps lliure a fer teatre, a pintar i a estar al meu gronxador.

Em dic Joel. Tinc 11 anys i sóc un nen molt rialler o això diuen de mi. També diuen que no faig cas a la primera però tots tenim alguns defectes que hem de canviar.

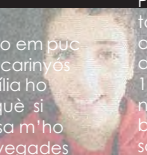
Sóc nerviós perquè no em puc parar de moure, sóc carinyós perquè la meua família ho diu, sóc sensible perquè si em diuen alguna cosa m'ho prenc malament i a vegades ploro.

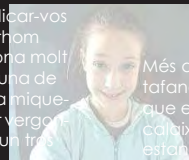
No sabria ben bé explicar-vos qui sóc, però quasi tothom diu que sóc una persona molt bona, que estic a la Il·luna de València, que sóc una niqueta torrapipes i bastant vergonyosa, també que sóc un tros de pa.

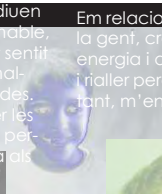
La gent i els companys diuen que sóc molt divertit i amable, estic d'acord. Tinc molt sentit de l'humor perquè normalment faig bromes divertides. Sóc valent a l'hora de fer les coses i sóc molt generós perquè dono un cop de mà als altres.

Però tots em deien Gerard, també deien que tenia 11 anys. Però ara ja parlaré jo: sí d'acord em dic Gerard i tinc 11 anys, però hi ha coses que no sabeu: m'agrada jugar a bàsquet i tothom em diu que sóc bo.

Més aviat sóc una persona tatanera, d'aquelles persones que els hi agrada remenar els calaixos de l'altre gent quan estan d'esquenes...

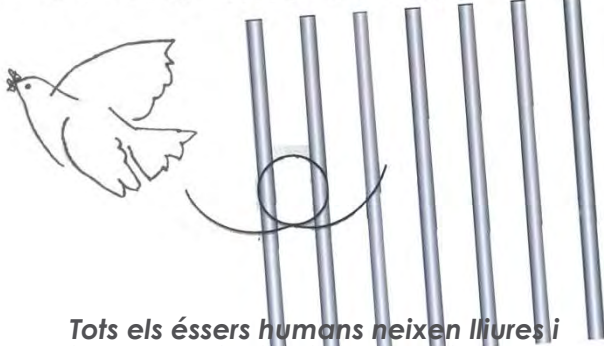
Em relaciono molt bé amb la gent, crec que tinc molta energia i que sóc amable i rialler però a vegades no tant, m'encanta divertir-me.

Sempre dic coses que em sembla que amb elles és podria fer un gran pas en la ciència.

M'agrada molt expressar-me davant d'algué, però com que em fa vergonya ho faig davant la Misha, el meu gat. Estic molt interessada amb els gats "en sóc una experta".

vol de llibertat

Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets (...) i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres.

Article núm. 1 de la Declaració Universal dels Drets Humans

Entre totes les opcions que fèiem per tirar endavant el nostre projecte de Sant Jordi, vam decidir treballar la LLIBERTAT. Vam ser capaços de relacionar els tres projectes que a classe feia dies teníem entre mans :

NOM DE LA PROMOCIÓ: cada classe, a l'arribar a l'ESO, decideix un nom per la promoció que l'acompanyarà per sempre més. Aquest nom es tria a partir d'un treball i reflexió sobre els valors i característiques que ens identifiquen com a grup. Ens vàrem batejar amb el nom de Nelson Mandela.

PAU CASALS: Aquest any 2013 es celebrava el 40è aniversari de la mort de l'artista català universal Pau Casals. A l'escola vam fer-li un homenatge el dia en el que se celebrava aquest fet.

VISITA AL BORN: Al mes de gener, vam anar al Museu del Born de Barcelona on vam adquirir molta informació sobre els fets de 1714 i de la Guerra de Successió. Gràcies a això vam tenir moltes idees per al nostre projecte i molta ajuda per tirar-lo endavant.

La llibertat

Inicialment vam estar dialogant i discutint sobre el concepte de llibertat. Després de pensar en el significat de llibertat, vam buscar diferents significats i tots vàrem donar la nostra opinió. Després de parlar-ne molt ens vam adonar que tot i tenir molts punts de coincidència, el concepte de llibertat podia ser diferent per cada persona.

"La llibertat és poder tenir la teva opinió, és poder escollir el que vulguis i no que una altra persona ho esculli per tu. Has de tenir dret a opinar. La llibertat és com un principi, és la porta cap un món en el que et pots expressar d'una manera pròpia.

Sí, jo vull ser lliure per no estar "esclavitzat" per qualsevol persona i també poder pensar el que jo vulgui. Ara bé, a vegades els altres ens donen la seva opinió perquè ens volen ajudar. Quan els miro als ulls veig la seva bona intenció i els escolto."

"Per mi la llibertat és un concepte que fa referència a molts aspectes de la vida humana. Jo crec que fa referència a què un ésser humà pugui fer el que vulgui amb la seva força de voluntat. Ser lliure també fa referència a una persona que no està sent esclavitzada o empresonada per una altra. També és la capacitat de pensar sense limitacions. Actualment em considero una persona lliure. Però ser lliure no significa anar pel món fent el que vulguem, sempre hem de ser conscients de les coses que fem i ser responsables de les conseqüències que té. Però, si sóc sincer, alguns cops m'agrada que estigui sobre meu perquè així penso que es preocupen per mi".

"Ser lliure és una persona que pot o no fer una cosa, que actua com vol, que pot triar per ell mateix, i sense dependre de res i de ningú.

Jo vull ser lliure, perquè vull fer la meua vida sense dependre de ningú i sense cap obligació sobre mi. Si algú té un somni, com per exemple jo, i no el pot complir sense ser lliure, necessita ser lliure per assolir alguns objectius".

"És el dret a pensar, sentir o fer alguna cosa sense que et manin, sols perquè tu la vols fer. Hi ha molts tipus de llibertat, però les més importants per mi són la física i la psicològica. La llibertat física és no estar empresonat, sinó lliure. La llibertat psicològica és possible tot i estar empresonat, consisteix en poder pensar, i sentir dins teu, el que tu vols.

Jo considero que ara no sóc lliure. Els meus pares sempre em manen el que he de fer i a mi això no m'agrada. Jo sé que ho fan per mi, però m'agradaria tenir més llibertat. "

"La llibertat és el fet de poder fer i decidir moltes coses sense que se't jutgi, maltracti o se t'obligui a fer qualsevol altra cosa que no sigui el que tu vols. Ser lliure és poder fer el que a tu t'agrada sense tenir impediments de persones que no volen que ho aconseguis. Poder pensar o creure el que es vulgui sense ser exclòs de la societat per això. Encara que ningú et pugui manar fer el que ell vulgui és important tenir uns pactes per tal que la societat no esdevingui un caos, ni tampoc una divisió entre classes socials. Ser lliure és necessari per viure feliçment. Perquè viure no és el mateix que estar viu.

Sí, jo vull aconseguir arribar al meu somni sense que ningú m'ho impedeixi. De vegades la teva pròpia família o els amics et diuen que el que vols aconseguir és molt difícil i que no ho podràs assolir, que tu no ets una d'aquelles persones que neixen per ser el que tu vols ser... doncs justament per això hi hauria d'haver més raó per ajudar als teus amics a aconseguir els seus somnis! Ja pot ser molt difícil aconseguir-ho, tu treballa i somnia. Si fas això segurament arribaràs al teu somni. Per a mi això seria ser lliure. Per això vull ser-ho."

"La llibertat és poder tenir la teva opinió, és poder escollir el que vulguis i no que una altra persona ho esculli per tu. Has de tenir dret a opinar. La llibertat és com un principi, és la porta cap un món en el que et pots expressar d'una manera pròpia.

Sí, jo vull ser lliure per no estar "esclavitzat" per qualsevol persona i també poder pensar el que jo vulgui. Ara bé, a vegades els altres ens donen la seva opinió perquè ens volen ajudar. Quan els miro als ulls veig la seva bona intenció i els escolto".

"Per a mi la llibertat és el poder de decidir, creure i pensar en el que un vulgui. Cadascú té una religió, una manera de pensar i una manera de viure; ningú s'hi ha d'imposar. Ets lliure per tu mateix. Ningú t'ha d'influenciar i tu tampoc has d'influenciar a ningú. Tothom és diferent en qualsevol aspecte, però té el mateix dret que tu a ser lliure i a viure.

Sigues lliure tu, però deixa que els altres també ho siguin. A tu t'agradaria que no et deixessin perseguir els teus somnis o que et criticassin per ser diferent?

Jo considero que sóc lliure, jo opino el que crec, i ningú m'ha d'influenciar en les meves decisions, perquè ningú decideix per mi, els meus pares i els meus referents, sí, però mai obligar, sempre ho fan pel meu bé.

En aquest sentit no necessito ser més lliure.

Encara que a vegades hi ha gent que és superior a mi (pel fet que són més grans), que no em deixen opinar i m'he d'aguantar, vulgui o no.

En el sentit de la independència, a mi m'agradaria ser lliure per posar nosaltres les nostres lleis, no haver de dependre de ningú.

En el primer sentit és més per fer el que vulguis i l'últim és més d'un sentiment".

"La llibertat és el contrari d'estar en esclavitud per una altra persona o pel mateix govern. La llibertat és lliure a l'hora d'escollir. Ser lliure no és creure't el millor o superior als altres, sinó actuar respectant les llibertats dels altres.

Sí que vull ser-ho, perquè si no, no podria fer moltes coses que faig ara, com per exemple sortir amb els amics".

"Per a mi la llibertat és ser com tu vols, fer i sentir el que tu vols, i no estar obligat a res per ningú. Has de poder mostrar-te com ets tu de veritat. Això sí, és important fer coses que a vegades no ens agraden, perquè és un bé per a tots.

Jo sí que vull ser lliure, per poder escollir i fer coses que encara no puc fer. Com per exemple, per decidir a quina hora tornar a casa quan quedo amb les amigues".

"La llibertat és poder dir i fer el que vulguis, però sense fer res que no permeti ser lliure a les altres persones. És imprescindible per poder realitzar els teus somnis. No et rendeixis mai, si vols ser lliure..."

Jo vull ser lliure per poder fer el que vulgui, sense que m'ho impedeixin i així ser feliç".

"Per a mi la llibertat és molt important, crec que és imprescindible per viure. Si no tenim llibertat, ens obliguen a fer coses que no ens agraden i no podem ser feliços o estar a gust amb tots i totes.

Sí que vull ser lliure, perquè podrem disfrutar més de la vida i no tenir normes no consensuades o injustes. Per a mi és molt important que Catalunya sigui independent. Seria un gran pas cap a l'absoluta llibertat".

"És la idea de poder fer el que tu vols dins d'unes normes per assegurar la bona convivència i el respecte entre tots. M'agradaria poder fer coses que vull fer i ara no puc. Per tant, sí, vull ser més lliure".

Tots els nens de la nostra edat són lliures?

"Doncs jo crec que no perquè hi ha gent que no té la mateixa sort que nosaltres, i ha hagut d'acabar amb gent que els maltracta i que no els hi dona ni tan sols de menjar, o gent que els intenta vendre o els fa fer treballar en condicions molt pèssimes i que no són bones per la seva salut i desenvolupament, i en algunes circumstàncies hi ha alguns nens que fins tot es moren de gana. Morir-se de gana no vol dir que no has menjat en tot el dia, sinó que no has menjat en mesos i que el teu cos ja no pot més i passa el que passa... però això es pot evitar col·laborant."

"Jo crec que hi ha molts països del món en els quals els nens no poden ser lliures. Han de treballar des de molt petits, no poden anar a l'escola, no poden dir el que pensen...són països en els quals els adults tampoc són lliures. Ara bé, també hi ha molt països del món on els nens són lliures. Nosaltres, a Catalunya, som lliures."

"Per molt que hagi d'aguantar qualsevol tipus de tortura, discriminació o maltractament, sempre seràs lliure de pensar i creure en el que vulguis. Pots arribar a l'extrem de deixar que t'empresonin, que et peguin o fins i tot estar disposat a arribar a morir, sempre seràs lliure de creure el que vulguis. És veritat que hi ha molts nens que no tenen llibertat física, però si no estàs literalment lligat, pots escapar. I, per molt complicat que sigui, pots continuar creient en el que realment vols."

Som lliures? Ho volem ser?

"Jo crec que no sóc lliure, perquè sóc menor d'edat llavors estic sota la responsabilitat dels meus pares i encara sóc prou petita per prendre decisions. Jo no sóc lliure psicològicament però físicament sí."

"Jo vull ser lliure físicament perquè no vull estar tancat en una presó, ni tampoc vull estar tancat en una habitació..."

En el cas de la llibertat psicològica no, no vull ser lliure en alguns aspectes, perquè sóc menor d'edat i hi ha coses que encara no entenc molt bé i prefereixo no opinar, com és el cas de la política i la crisi.

La llibertat física és estar vivint sense estar tancat ni castigat. La manca de llibertat és, per exemple, estar tancat a la presó tal com hi va estar Nelson Mandela durant molts anys. Ara bé, a la presó pots tenir llibertat psicològica.

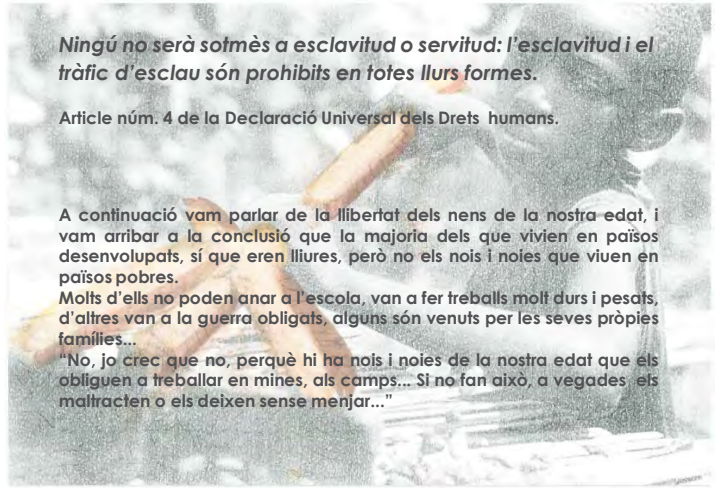
La llibertat psicològica depèn del teu pensament. Tu pots imaginar el que vulguis, sentir el que vulguis. El pensament lliure, si sols és pensament, no té unes conseqüències clares en el món. Si després el portes a pràctica (amb accions o solament paraules), sí que pot tenir conseqüències."

"Jo vull ser lliure, perquè vull fer la meua vida sense dependre de ningú i sense cap obligació sobre mi. Si algú té un somni com per exemple jo, no ho puc complir sense ser lliure també en alguns objectius necessitem ser lliures.

Ser lliure és una persona que pot o no fer una cosa, que actua com vol, que pot triar per ell mateix, i sense dependre de res i de ningú."

"Sí, vull ser lliure, perquè no m'agrada dependre de ningú ni haver de fer per obligació el que els altres diuen.

Per mi la llibertat és, poder ser independent, viure del meu propi sou i decidir com viure i com pensar."

Ningú no serà sotmès a esclavitud o servitud: l'esclavitud i el tràfic d'esclau són prohibits en totes llurs formes.

Article núm. 4 de la Declaració Universal dels Drets humans.

A continuació vam parlar de la llibertat dels nens de la nostra edat, i vam arribar a la conclusió que la majoria dels que vivien en països desenvolupats, sí que eren lliures, però no els nois i noies que vivien en països pobres.

Molts d'ells no poden anar a l'escola, van a fer treballs molt durs i pesats, d'altres van a la guerra obligats, alguns són venuts per les seves pròpies famílies...

"No, jo crec que no, perquè hi ha nois i noies de la nostra edat que els obliguen a treballar en mines, als camps... Si no fan això, a vegades els maltracten o els deixen sense menjar..."

Pau Casals i Nelson Mandela van ser lliures?

Durant les nostres discussions vam parlar sobre si Pau Casals i Nelson Mandela, malgrat les seves circumstàncies, malgrat les seves vides, havien estat homes lliures. Cadascú va dir el que pensava sobre si havien estat lliures o no i vam arribar a la conclusió de què tots dos es van passar la vida lluitant per la llibertat del seu poble. Aquesta lluita va comportar que ells en molts moments perdessin la seva, sobretot Nelson Mandela que va passar bona part de la seva vida empresonat.

PAU CASALS

“Potser no tornaré a veure Catalunya. Durant anys, vaig creure que la llibertat tornaria a la meva volguda terra abans de la meua mort. Ara ja no estic segur. Tornarà, això ho sé, i em sento feliç davant aquest pensament. Però hi ha la tristesa de pensar que potser jo no viuré per a veure-ho.”

Pau Casals

Considerem que Pau Casals va ser plenament lliure tot i el seu exili. Va poder decidir lliurement si volia continuar vivint a Catalunya, o marxar per protestar per la situació en què es trobava el país. Va dir que no tornaria a casa fins que hi hagués llibertat.

La seva lluita per la llibertat va ser tan important al llarg dels anys, que fins i tot, en reconeixement i admiració a la seva tasca el president d'Estats Units J. F. Kennedy li va atorgar al 1962 la Medalla de la Llibertat.

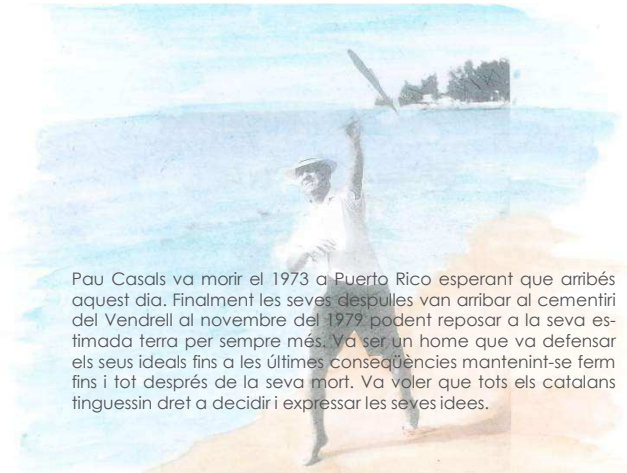
Pau Casals havia estat convidat a la Casa Blanca a donar un concert i va aprofitar per tractar amb el president la qüestió de les llibertats del seu país entre d'altres. Amb paraules del mestre:

Fou un dels dies més rellevants de la meua vida.

I vaig interpretar “El cant dels ocells”, el tema dels exiliats espanyols, per tal d’expressar el meu desig més íntim: la llibertat del meu poble. Després vaig anar cap al president i ens vam abraçar.

El dia 13 de novembre sempre tindrà un significat especial per a mi. La meua visita i la conversa amb vostè van enfortir i confirmar l’esperança i la fe en els nostres ideals de Pau i Llibertat. Gràcies, senyor president.

Pau Casals

NELSON MANDELA

"Deixa que la llibertat regni. El sol mai es pon, sobre tan gloriosa fita humana."
Nelson Mandela

Va dedicar la seva vida a lluitar per a que blancs i negres fossin iguals en drets i llibertats en el seu país, ja que en aquell moment els negres no eren lliures.

Durant el temps que va estar empresonat no va defallir mai.

Al final de tot el seu trajecte la lluita cap a la llibertat i la igualtat, va tenir els seus fruits, va aconseguir que tothom pogués gaudir del mateix, i que tothom fos igual.

"Pau Casals va ser lliure, va ser lliure per decidir marxar, va marxar per les circumstàncies, no per obligació. Lògicament, ningú voldria viure en aquelles condicions, però això és opcional, és opcional el quedar-se, o no.

Deixar totes les pors enrere, per un instant, i parar-se a pensar, si realment, només per el fet de que pensem que pot ser que no ens surti bé, perdem allò que tan volem aconseguir des de fa tant. Sí, podem caure, però també podem tornar-nos a aixecar. Si sempre ens quedem amb la mentalitat de: "No ho aconseguiré, no podré fer-ho, no em sortirà", no ens estem enganyant a nosaltres mateixos, perquè si pensem això, segur que no ens surt. Quan hem de fer alguna cosa nova, alguna cosa que mai hem fet, sempre fem por, i mai recordem que tot l'altre que ara sabem fer, que se'ns dona bé, abans no sabíem fer-ho, i que vam haver d'intentar-ho. Sí, potser Nelson Mandela no podia córrer, saltar, ballar, però sempre podia creure en el que volia realment, i així va ser lliure psicològicament, tot i no poder moure's de les quatre parets en les que estava empresonat, ell tot i haver estat a la presó, continuava creient en el que volia, encara que potser no ho deia, ell ho creia."

"Jo crec que Pau Casals no va ser lliure perquè va haver d'exiliar-se. Ell volia tornar algun dia i poder ser enterrat a Catalunya quan morís. Ara bé, sí que va ser lliure de pensament ja que mantingué els seus ideals sempre.

Jo crec que Nelson Mandela va ser lliure psicològicament perquè, en una presó ets lliure de pensament. Però veritablement no era lliure del tot ja que no va tenir llibertat física durant molts anys."

"Jo crec que Nelson Mandela no va ser del tot lliure, va ser empresonat per pensar diferent, per anar en contra de la situació en aquell moment, per no acceptar l'apartheid. Encara que va ser una persona que no es va donar per vençut en cap moment, i tot hi estar quasi 30 anys a la presó sempre va creure en ell i en que podria canviar, i així va fer, va sortir i va revolucionar les lleis contra els de color..."

Pau Casals es pot considerar que va ser lliure perquè va defensar el que ell volia i ningú li va impedir marxar de Catalunya, no volia viure en les condicions que s'estaven vivint aquí i va dir de marxar."

"En el cas de Nelson Mandela, lluitava per la igualtat i la mateixa llibertat entre els blancs i els negres. Jo crec que l'Apartheid era un símbol pel qual descrivia aquesta llibertat i igualtat. En el cas de Pau Casals també. Se'n va anar de Catalunya, i no va tornar fins que el dictador d'aquella època (el general Franco) deixés de manar i donés llibertat als demés. Pau Casals també es va esforçar i va lluitar perquè Catalunya tingués llibertat."

La nostra visita al Born

Durant la nostra visita al Born, vam descobrir que l'any 1714 va ser un any molt important per Catalunya, un any en què va canviar tot, en el que les nostres terres van ser envaïdes i en què els catalans van lluitar per mantenir les seves llibertats. El dia 11 de setembre d'aquest mateix any, després d'un llarg setge ens van derrotar. A partir d'aquell moment, Catalunya va passar a ser governada igual que la resta de territoris de l'Estat.

El nou rei, Felip V, no va tenir gens de compassió dels catalans i va castigar durament el poble català amb un d'aquells càstigs que no s'obliden i fan mal cada dia: el decret de Nova Planta. Era un conjunt de lleis que entre d'altres coses eliminava la Generalitat, és a dir, el Govern propi de Catalunya. Així doncs, Catalunya perdia la seva llibertat. Després d'aquesta pèrdua, els catalans no ens vam deixar vèncer, no volíem viure derrotats i vam continuar lluitant, psicològicament i amb el cor, per seguir mantenint viu el sentiment de llibertat. Nosaltres hem volgut fer un homenatge a totes les persones que van estar en aquesta guerra creant entre tots una història d'un nen que viu durant aquells terribles anys.

ESPERANT EL DEMÀ

La història que ara us explicaré, és una història que vaig poder viure jo mateix en persona. Ens hem de remuntar al 4 de setembre de 1714, a Barcelona, uns anys molt durs.

No podíem sortir al carrer, per por. La gent vivia aterrada a casa, només feia que mirar per una escletxa de la finestra, per veure si l'exèrcit borbònic s'acostava. Aquella felicitat que recorria tota la ciutat a les tardes, quan els nens acabaven de treballar, era morta. Tots aquells somriures que omplien la cara de la gent, s'havien convertit en llàgrimes; i tota l'esperança que tenien els ciutadans havia desaparegut.

Era a casa meua, a la meua habitació, i tot era fosc. Només entrava un raig de llum de la lluna, per una esquerda que hi havia al sostre. No es veia res. Escollava els trets i els bombardejos. En sentir-ho, m'agafava una esgarripança que em recorria tot el cos. Recordo que no podia dormir i que me n'anava al llit dels meus pares, on només hi dormia la meua mare, a buscar protecció. Durant la nit, tenia molta por, i feia molt fred.

No em podia moure. Tenia molts malsons, les nits eren horribles i se'm feien eternes. Sempre somiava amb el mateix. Era un somni bastant estrany, ni jo mateix podia trobar-hi significat, i ara encara somio: "Hi havia un home, em va mirar. Vaig girar-me cap al mirall que tenia a la meua dreta, i em vaig mirar, em vaig mirar a mi mateix. No em reconeixia. Vaig girar el cap, de manera que les nostres mirades van xocar, continuava observant-me. El temps passava molt lentament. Era fosc, era una sala molt fosca, on el color negre envaïa tot l'espai, no hi havia parets, no hi havia res. Es va acostar cap a mi. Es va treure una cosa de la bossa que li penjava de la part de darrere de l'uniforme. La va aixecar amb la mà, i jo continuava sense saber

què era. La va començar a prémer. Era negra i tenia forma allargada. Era una escopeta. Va apuntar cap a mi. Vaig cridar, i vaig despertar." Començava a sortir el sol, en aquells dies grisos sense esperança. Cada dia era una nova etapa i em despertava amb por del que podia passar. No sabia quan acabaria, ni tampoc si quan acabés jo continuaria allà... La mare sempre em deia: "d'aquí poc ja acabarà tot, i el pare podrà tornar a casa". Però la veritat és que ja no em quedava gens de fe. Recordo que no podia parlar amb ningú, només amb ma mare, que era l'única persona de la meua família que havia quedat a casa. Abans solia parlar tardes senceres amb el meu millor amic, en Bru, però al començar la guerra, l'únic moment en el que el sentia a prop meu, era quan patia pensant en si era mort.

Passaven els dies, el soroll que em feien els budells avançava per moments, però les botigues eren quasi sempre tancades pel setge que patíem, i encara que no ho fossin no podia sortir de casa. Sentia les bombes cada cop més a prop.

Tots els matins, mirava per la finestra del menjador l'albada, que envaïa tot el cel. Era l'únic moment del dia en el que trobava una mica d'esperança i em sentia protegit.

A través del vidre escoltava a la gent cridar: "Felip V no té gens de compassió dels catalans!", el més greu va ser que els anglesos i la resta d'aliats dels catalans també ens van deixar plantats. La guerra estava ben perduda. Tots els catalans, protestaven perquè volien que el nou rei fos l'arxiduc Carles III.

La meua àvia, que va morir el 8 de setembre, des de que era ben petit, m'havia explicat tot el que estava succeint, ja que la guerra va començar tot just l'any que jo vaig néixer; s'anomenava guerra de Successió perquè els dos bàndols s'enfrontaven per decidir qui havia de substituir el rei que s'acabava de morir. La majoria de territoris castellans volien que fos Felip V, de la família dels borbons, mentre que d'altra banda, bona part dels catalans preferien a Carles III. Els francesos donaven suport als castellans, perquè els hi interessava molt que Felip V, d'origen francès, governés. Anglesos, portuguesos, i d'altres europeus estaven al bàndol dels catalans.

A causa de tot això, a mesura que els dies avançaven, la mare, tancava una mica més la cortina de la finestra, fins al punt en que ja no es veia res. La tarda del 6 de setembre, vam rebre una carta del pare, ja feia més de dos mesos que no sabíem res d'ell; on deia que el dia 11 podria tornar a casa. Me'n recordo que la mare plorava, i jo l'abraçava.

Passaven els dies, i ja quedava poc perquè el pare tornés a casa.

Des de que vam rebre la carta, em passava el dia esperant a la porta assegut a veure si tornava abans, encara que ho trobava una mica ximple.

Per fi va arribar el dia que la mare i jo esperàvem, l'11 de setembre. Hi havia molta gent i molt desordre a la ciutat, ens vam amagar dins d'uns baguls que hi havia a la porta de casa.

Mentre esperàvem, vam veure com Felip V i les seves tropes arrasaven la nostra ciutat. Desesperats, la mare i jo vam seguir allà dins, i jo vaig recordar que el pare estava a punt de tornar. Quan vam veure que les tropes marxaven cap als afores vam entrar ràpidament cap a casa, i ho vam preparar tot per l'arribada del pare.

Ja eren més de les sis, i el pare encara no havia tornat. Vaig seguir esperant fins que es va fer fosc, i recordo que no vaig sopar. Vaig esperar-lo fins que es va fer de dia. Però no va venir...

Bé, aquests són els records que m'han acompanyat durant tota la meua vida i que ara, als meus 84 anys, encara no he pogut oblidar. En aquests moments l'únic que sé és que com a càstig ens van aplicar un conjunt de lleis que entre d'altres coses eliminaven la Generalitat, és a dir, el nostre Govern. Catalunya perdia així la seva llibertat i passava a formar part de l'Estat espanyol.

Molts catalans van morir. Aquestes persones van lluitar per un sentiment, per una il·lusió, i això ara hem de continuar-ho fent nosaltres. No hem de fer més guerres, però sí lluitar per a què el nostre país sigui lliure.

I ara encara, cada 11 de setembre, resto assegut a la porta esperant-lo...

SUPERACIÓ
 SERENITAT
 CATALUNYA
 VALÈNTIA
 EXPERIÈNCIES
 EXPRESSIÓ
RESPECTE
 AUTOESTIMA
SOCIABLE
 ELOQUÈNCIA
LIA
 GAUDIR
 REALISTA
 CATALUNYA
ISTAT
 FORTALESA
 ALTRUISME
 PACÍFIC
 SATISFACCIÓ
 ESPONTANÈTAT
 PRUDÈNCIA
 ESCOLA
CONFIANÇA
 HUMIL
 GENEROSITAT
ESFORÇ
 FLEXIBLE

VISIÓ
SINCERITAT
 PACIÈNCIA
 TOLERÀNCIA
ESTAT
 CONEIXEMENT

El dia 22 d'octubre, la música de Pau Casals ens reunia a tota l'ESO a dalt del gimnàs, amb motiu de l'homenatge dels 40 anys de la seva mort. Aquest reconegut músic català ens va deixar idees i actes molt importants que els alumnes de 4t de primària van voler reunir en una petita cerimònia.
 A partir d'aquest esdeveniment, hem decidit emprendre un projecte que ens compromet a tots els alumnes i ens representa com a Escola però, sobretot, com a persones.
 Cada un de nosaltres hem tingut l'oportunitat d'aportar un seguit de paraules que descriuen aquells valors fonamentals, indiscutibles en la nostra persona o que, simplement, volem arribar a assolir.
 Vam decidir construir una oreneta, símbol que ens identifica, on s'hi representaven els valors que tots havíem decidit. La mida i la distribució de les paraules responen al nombre de persones que l'han escollit.

LA PROPORCIONALITAT DELS NOSTRES VALORS

IMPULSIU	0,29%
CONSTÀNCIA	0,29%
POLIDESA	0,29%
OPINIÓ	0,29%
REALISTA	0,29%
PACÍFIC	0,29%
VALÈNTIA	0,29%
EXPRESSIÓ	0,29%
ESPONTANÈTAT	0,29%
FLEXIBLE	0,29%
DEMOCRÀCIA	0,29%
OPTIMISME	0,29%
TOLERÀNCIA	0,29%
ENTUSIASME	0,29%
PACIÈNCIA	0,29%
ELOQUÈNCIA	0,29%
AUTOESTIMA	0,57%
ESPERANÇA	0,57%
SERENITAT	0,57%
FORTALESA	0,57%
CATALUNYA	0,57%
ALTRUISME	0,57%
SATISFACCIÓ	0,57%
EXPERIÈNCIES	0,57%
HUMIL	0,57%
AFECTE	0,57%
POSITIVISME	0,57%
HONEST	0,57%
GAUDIR	0,86%
PAU	0,86%
CONEIXEMENT	0,86%
SUPERACIÓ	1,14%
ESCOLA	1,14%
GENEROSITAT	1,14%
AMOR	1,43%
PRUDÈNCIA	1,43%
MÚSICA	1,43%
ESFORÇ	1,43%
ESPARREGUERA	1,71%
ESTIMAR	2,00%
IGUALTAT	2,00%
SINCERITAT	2,86%
EMPATIA	4,00%
SOCIABLE	4,29%
ALEGRIA	5,71%
CONFIANÇA	5,71%
FELICITAT	6,29%
RESPECTE	6,57%
LLIBERTAT	9,43%
FAMÍLIA	11,43%
AMISTAT	14,86%

sóc català

la pau

aprendre

estimar

“La pau ha estat sempre la meva més gran preocupació. Ja en la meva infantesa vaig aprendre a estimar-la. Quan jo era un noi, la meva mare – una dona excepcional, genial –, ja em parlava de la pau, perquè en aquells temps també hi havia moltes guerres.

A més, jo sóc català. Catalunya avui és una província d'Espanya, però què ha estat Catalunya? Catalunya ha estat la nació més gran del món. Us explicaré per què. Catalunya va tenir el primer Parlament, molt abans que Anglaterra. Catalunya va tenir les primeres Nacions Unides. En el segle XI totes les autoritats de Catalunya es van reunir en una ciutat de França – aleshores Catalunya – per parlar de la pau, en el segle XI. Pau en el món i contra, contra, contra la guerra, la inhumanitat de les guerres.”

Pau Casals. Fragment discurs Nacions Unides 1971

Per mostrar els grans valors que vivien en Pau Casals a l'escola hem volgut representar-los a partir del violoncel, la principal via per la qual ens transmetia aquests ideals.

Cada valor surt d'una corda. Una corda en un violoncel no fa sonar una harmonia, igual que un valor en una persona no la fa més especial o interessant... Amb la suma de les cordes aconseguim fer sonar una melodia, i amb la suma dels valors, la cançó de la vida.

En els períodes en què residia a l'estranger esperava impacient que arribés l'estiu per anar a Sant Salvador. En instal·lar-me novament a Barcelona, la casa es convertí realment en la meua llar. *Aquesta casa és l'expressió i la síntesi de la meua vida* de català i d'artista. Malgrat les llargues tournées i el temps que passava a la capital catalana ocupant-me de l'orquestra, anava a Sant Salvador aprofitant qualsevol avinentesa, a part de passar-hi l'estiu. I quina alegria sentia en veure la mar i les belles del mar!

coneixent pau casals

- NO LI AGRADAVA LA GUERRA
- LI AGRADAVA LA PAU
- TOCAVA EL VIOLONCEL. ERA EL QUE LI AGRADAVA MÉS
- TAMBÉ DIRIGIA ORQUESTRES
- QUAN ERA PETIT JA VOLIA SER VIOLONCEL·LISTA
- ENS HA DIT QUE SOM ÚNICS
- DIU QUE NO SOM IGUALS

educació infantil 2-5 anys

Fa cara de protegir la gent. Se'l veu bona persona. Des de petit sabia que tenia un do i un deure. Sabia que seria una gran persona. Ho va demostrar quan va visitar diversos camps de concentració i tot i estar a l'exili, va ajudar amb els seus diners les persones que hi havia als camps

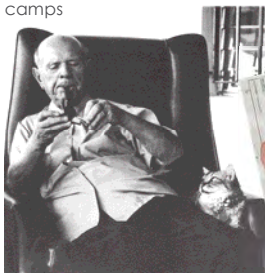
Era un home de paraula, sempre que feia una promesa la complia.

Era un gran home i tenia molt bon cor, hi ha persones que l'estimaven de veritat.

Pau Casals tocava per explicar els seus sentiments.

Sabia tocar molt bé les Suites de Bach. Està a casa seva assajant. Fa cara de treballador i era intel·ligent. Es posava còmode per estudiar.

Va haver de marxar a l'exili perquè el Franco manava a tot Espanya i no va poder tornar més. Primer va viure a França i després va anar a viure a Puerto Rico d'on era la seva mare i hi havia mar.

El dia que va començar la Guerra Civil, estava assajant al Palau de la Música i quan van saber la notícia tots els músics volien marxar, però en Pau Casals va dir: "espereu un moment, tocarem l'Himne de l'Alegria potser per última vegada tots junts" i ho van fer.

A l'Organització de Nacions Unides ONU, li van encarregar un himne i el dia que davant de tots els països, el van tocar i cantar li van donar la medalla de la Pau. I llavors va fer un parlament per tot el món. "I'm a Catalan..." va explicar quin era aquest país i que va ser el primer país que va tenir un parlament per decidir les lleis del territori.

Mai es cansava de rebre cartes. Quan les llegia sentia enyorança i patiment per totes aquelles persones que van haver de sacrificar-se pel seu país, a la vegada sentia energia per tirar endavant i continuar lluitant pel que ell estimava.

Què li diríem a Pau Casals?

Escollint la teva música em sento molt bé.
 Ets un home de paraula i de pau.
 Ets el número u tocant el violoncel i en la pau.
 Ets un home amb un cor molt gran per fer la pau.
 Moltes gràcies per lluitar per la pau.
 Amb el violoncel lluites per la pau i t'interesses per les persones.
 Lluitaves per la pau i ajudaves els refugiats.
 Lluitaves per la pau amb el violoncel. Gràcies
 T'estimo molt.
 També lluitarem nosaltres per la pau, amb paraules.

educació primària
6 - 12 anys

...i el violoncel

El meu violoncel és el meu amic, el més estimat amic.
Pau Casals

a casa seva vil.la casals

Ens hi sentim com a casa.

Només obrir la porta, les cares de tots nosaltres parlen de fascinació. Ens acullen les estances, la música, els seus objectes i records. En tots ells hi imaginem retalls de vida, tant íntima com pública -concerts, viatges, homenatges...-.

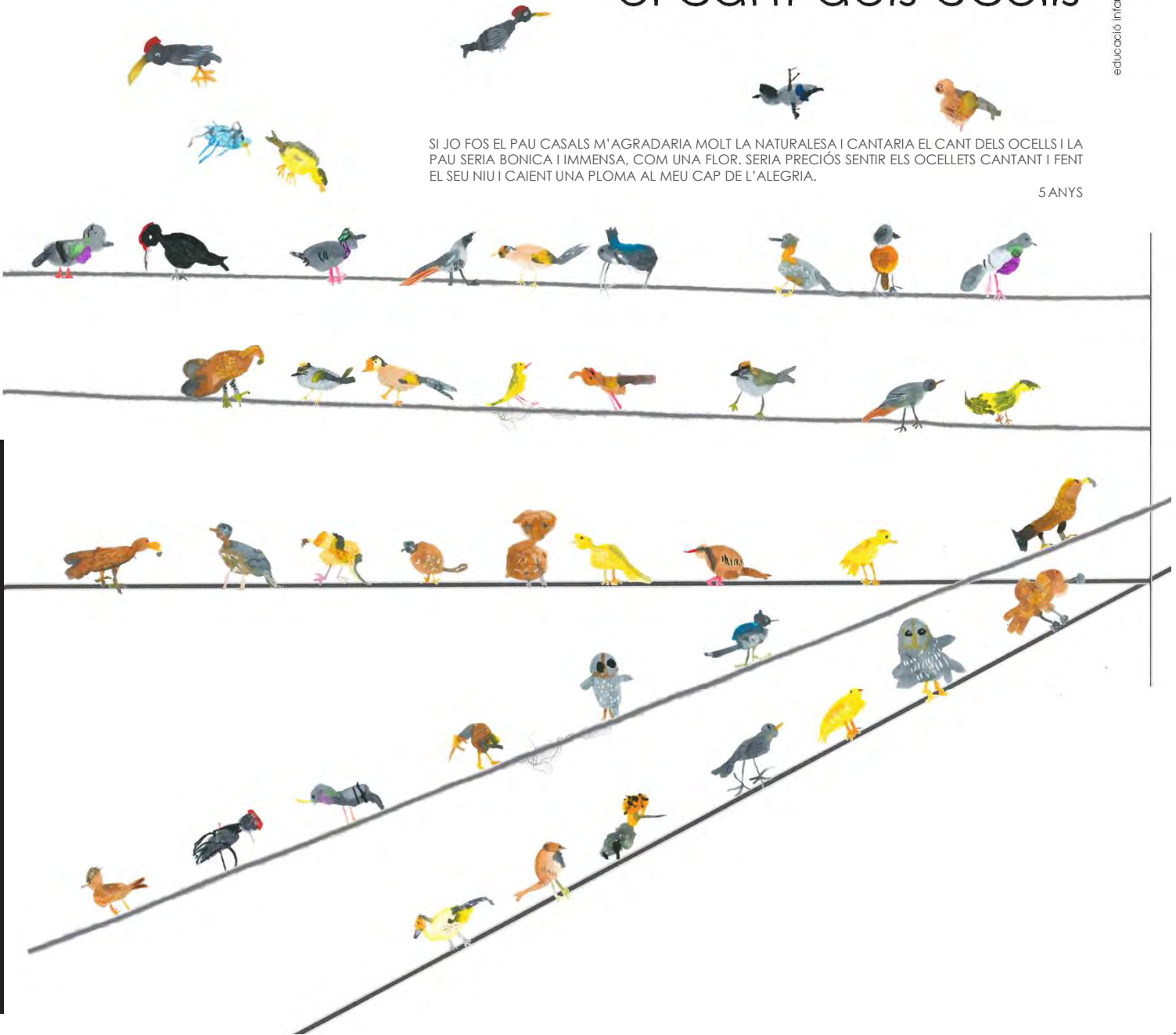
Ens apropem al nen, al músic, a la persona compromesa i...l'admirem encara més!

el cant dels ocells

SI JO FOS EL PAU CASALS M'AGRADARIA MOLT LA NATURA I CANTARIA EL CANT DELS OCELLS I LA PAU SERIA BONICA I IMMENSA, COM UNA FLOR. SERIA PRECIÓS SENTIR ELS OCELLETS CANTANT I FENT EL SEU NIU I CAIENT UNA PLOMA AL MEU CAP DE L'ALEGRIA.

5 ANYS

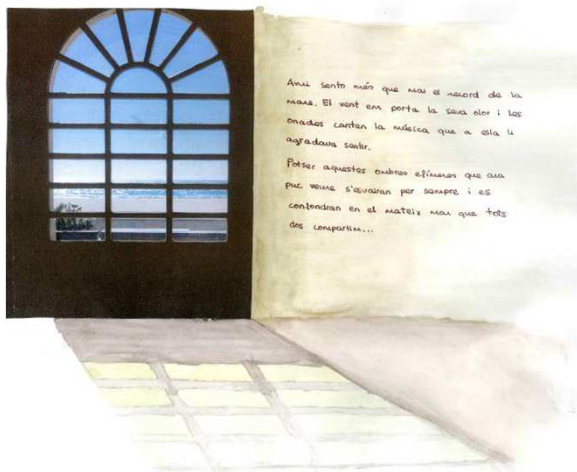
una vida entre aquarel·les

Un indret que m'inspira,
un indret on somniar,
part de la vida,
part de nosaltres.

Una porta que em condueix cap a un món
més i un món de tranquil·litat on m'assoleixo,
on el soroll de les onades que travessen
aquests murs m'inspiren calma i harmonia.

Així sento més que mai el record de la
mare. El vent em porta la seva olor i les
onades canten la música que a ella li
afegadau saóir.

Potser aquestes ombres al·lucines que ara
puc veure s'evocaran per sempre i es
confondran en el mateix mar que tots
des compartim...

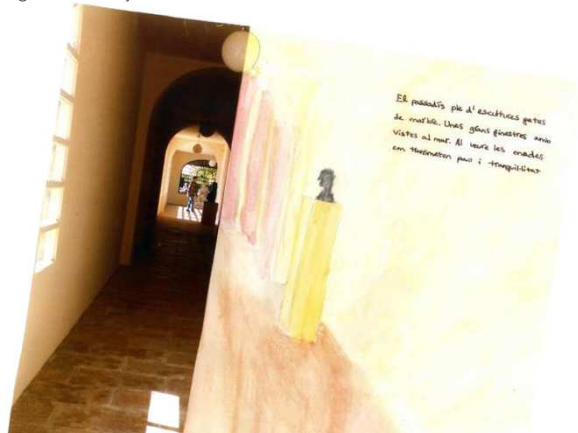
Continuant el Projecte de Nadal, ens va semblar interessant conèixer els espais més propers i familiars de Pau Casals. Durant el mes de març, els alumnes de Secundària vam anar fins al barri marítim de Sant Salvador, al Vendrell, per visitar la casa d'estiueig del músic, la Vil·la Casals.

Vam poder trepitjar el jardí, tot passejant entre els parterres plens de flors, vam obrir i tancar alguna finestra subjectant el vell pany d'estil modernista i des de dalt de la balustrada, vam poder albirar l'horitzó; el blau mar i la infinita platja davant nostre. Arreu es respirava música.

Cadascú, individualment, va anar fixant-se amb algun racó que li hagués agradat i el va fotografiar. Podia ser qualsevol lloc de la casa, tant de l'interior com de l'exterior. A partir del lloc escollit, ens vam posar a la pell de Pau Casals i ens vam imaginar les sensacions, emocions, records o sentiments que, algun dia, ell també hagués pogut sentir en aquell mateix racó.

D'aquí va sorgir el treball comú de tots els nois i noies de Secundària. Un cop a la classe, cada alumne va retallar un tros de la seva foto per continuar-la pintant amb aquarel·la i abocar els sentiments en forma de paraules que es van poder copsar a la Vil·la Casals.

Des de la tendresa, el record, la senzillesa, la força de la llum i la convicció, hem volgut homenatjar Pau Casals, el nostre músic i català universal.

El passat és ple d'escenes gotes
de mar. Uns grans finestres amb
vistas al mar. El vent les omple
em harmonia pau i tranquil·litat.

Jo crec que al final en estar en
sònia al cim del món i s'oblida
de tot el que el preocupava. Em
ser excusat que el portarom a sum
esac més jete més enlla de saber
les preocupacions.

Sempre en questes adormit
sobre aquestes pedres i sobre el cel
de casa a o després sobre el sostre
de les encades i el cel que ens
colpeja.

Les gomes, les zones, gomes,
estan amb anelles a dalt. Després
es giren més estralls i es
formen més anelles. Són botigues
com el mar, veïnes, aquelles
gomes...

Veig la gran llum de l'horitzó
quan el vent munta la pols i les
la botigues omplint amb la seva
llum i com està aquella
focina.

L'art és present dins la meua vida.
Per què, què faciem sense l'art? Sense una
pintura, un quadre, un llibre, un poema?
Si destruïssim l'art d'un poble, qui el queda?
Quec que només pels.

La música ha estat sempre
la meua, quan pedris,
el meu violoncel, un instrument
viec. Sola, recien de pendre!
Bella tot això de la
meua vida.

Una parella celebrant el vent
colpeja els vents finestrats,
corri i baixant les portes de
la sala d'actes, les filles
dansen al seu ritme mentre
la seva melodia m'acompanya.

Cada matí quan miro
per la finestra, veig
el respirar del mar,
i els riuats del vent
que sostenen la pedregada.

La tranquil·litat que m'inspira aquest bany és incomparable
Serien com la brisa blava sobre la meua cara, el sorriure
del vent que passa com els arbres i el sorriure de les anelles
del vent que passa com els arbres i el sorriure de les anelles.
Per feran els vells i tranquil·litat a on he imaginat,
on hec on no hi pot arribar ningú més.

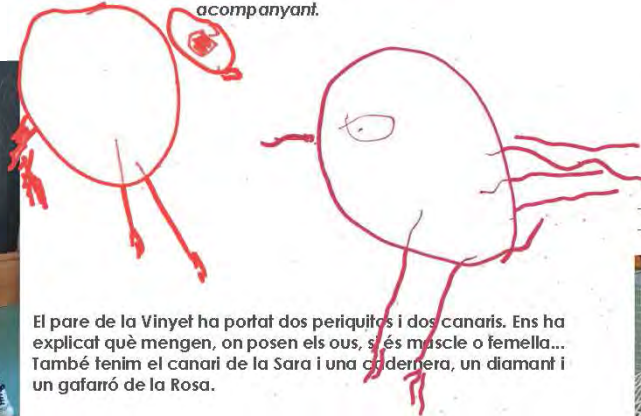
El salar aroma del mar es
barriat per aquesta focina.
La dolça brisa acaricia la
gèrda estàtua, impregnant
la rosta en cada indret
d'aquesta vlla.
La meua vlla.

“docells”

Tenia canaris – vuit, en gàbies separades, col·locades en el corredor que portava a la petita cambra de música, en la qual hi havia el piano que havia pertangut al pare. Diàriament, quan m'adreçava al piano, els canaris em saludaven. A vegades tenia la sensació de ser llur acompanyant.

Pau Casals

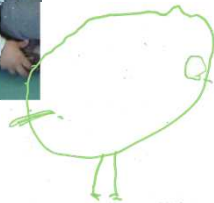

- ÉS EL MEU OCELL. ESTÀ CONTENT
- ES DIU PERITO

El pare de la Vinyet ha portat dos periquitos i dos canaris. Ens ha explicat què mengen, on posen els ous, si és mascle o femella... També tenim el canari de la Sara i una cadenera, un diamant i un gafaró de la Rosa.

-OH! NO HI HA RES!!!
-UNA CASETA PELS OCELLS
-«FICA PA FORAT»

- «M'EMPOTO»

el cant dels ocells

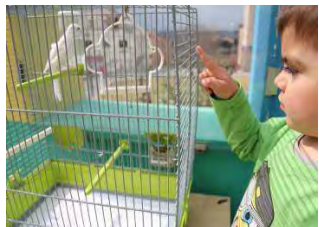
L'avi Josep, l'Esteve, l'Òscar, l'Eva, la Marta i l'Olga han vingut a cantar “El cant dels ocells”, i la Montse Soldevila ens l'ha tocat amb el violoncel.

-ELS “SOCELLS” SÓN PETITS
-TENEN DUES POTES
-TENEN ALES
-EL CANARI “COBA” CANTA
-ARA JA NO S'ESPANTA NI RES
-ESTÀ DINS D'UNA CASA
-NO, ÉS UNA GRÀBIA!
-ES DIU GÀBIA
-TÉ ULLS
-SÍ I UN “PIC”
-MENJA MENJAR

- MIRAVA L'OCELL

- FICAVA EL DIT

- NO MOSSEGA!

Miren, contempen amb gran concentració els ocells. No parlen però les cares ho diuen tot! S'aïllen del que els envolta i només existeix la cadenera que tímidament fa alguna rellidada o el gafarró que salta nerviós i s'agafa amb força als barrots de la gàbia. I també la por del nen que recula, l'atreviment de qui posa el dit esperant que l'ocell el "mossegui" o la quietud de qui, amb paciència, espera que el canari coure es decideixi a cantar.

- UN, DOS, "TES"...
- DOS
- AIXÍ "TES"
- "TAVA TOCANT EL GAFARÓ"

- LA "CANERA"

- LA MARTINA POSA EL DIT A LA GÀBIA!

- "TÀ" CONTENTA

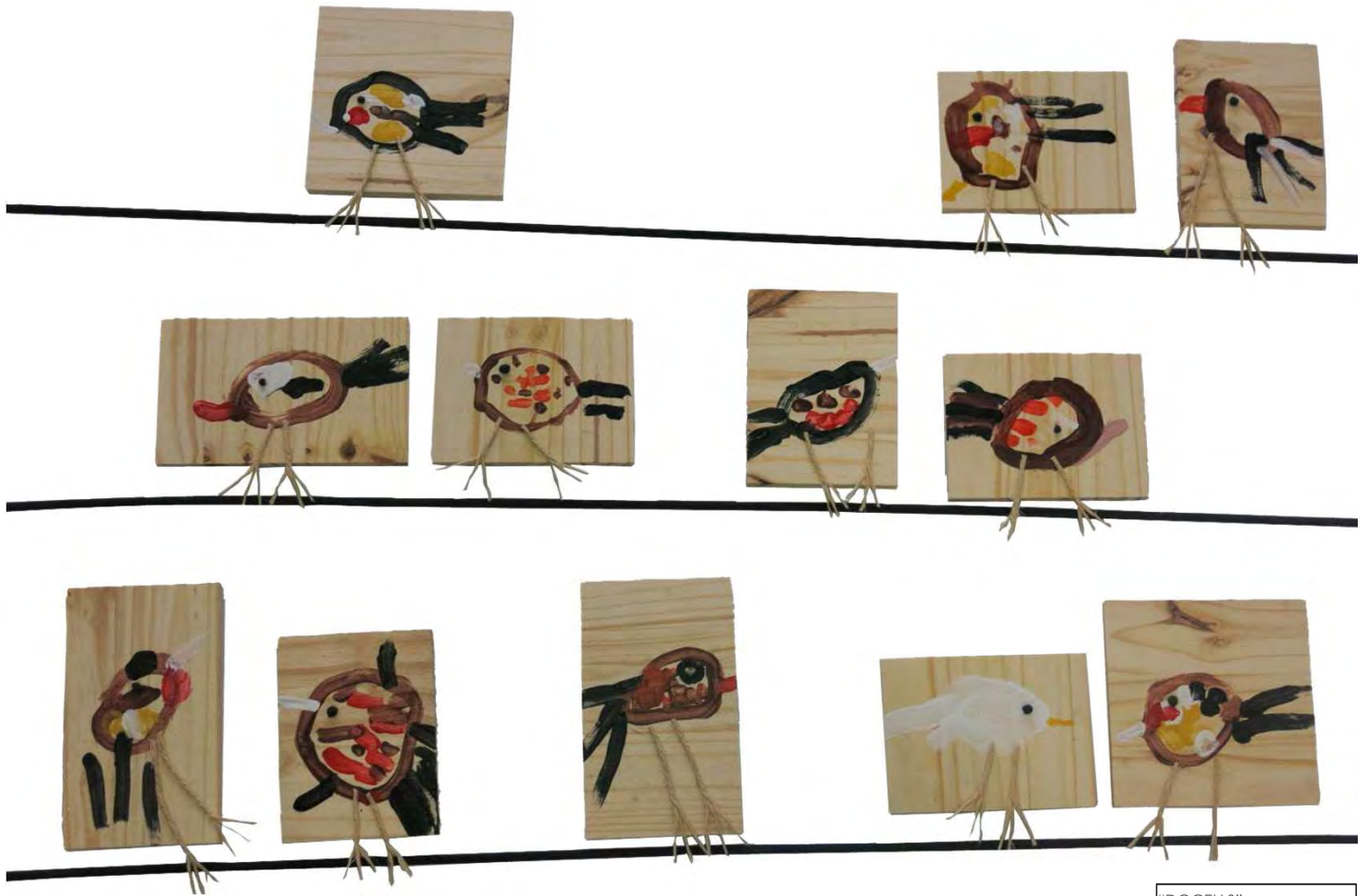

- OH! "AMANT"

- MIRA QUÈFA!

Elts animals han estat sempre una part especial de les meravelles de la Natura, tant els animals grans com els petits, amb la seva sorprenent varietat, les seves formes tan belles i els seus costums especials. Hi trobo una fal·lera de comunicació i una autèntica capacitat d'estimar. De vegades desconfien de l'home i es mostren esquerps...

"DOCELLS"
Tècnica mixta
Fusta, pintura i cordill

Pau Casals

Anem a visitar la casa de Pau Casals. Coneixem la seva història i escoltem la seva música i les seves paraules. Marxem acompanyats d'emoció.

- HI HAVIA 2 VIOLONCELS I DOS PIANOS
- FA DIES QUE VA MORIR PERQUÈ ERA MOLT VELL
- HEM VIST UN VIOLONCEL DE CARBASSA
- AMB EL PAU CASALS VAIG SENTIR UNA CANÇÓ AMB LES ORELLES (...)

*El meu violoncel és el meu millor amic,
el més estimat amic.*

Pau Casals

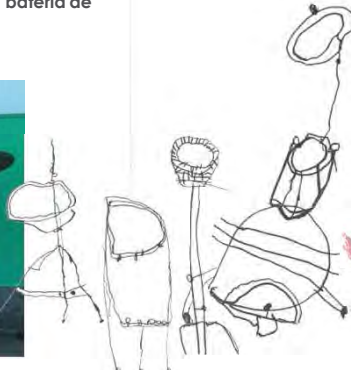

descobrir instruments

Hem pogut escoltar i tocar el violoncel de la Marta, el saxo del Miquel, la guitarra de la Laia, les flautes del Javi i la bateria de l'Andreu.

El Jordi ens ensenya uns quants gestos del llenguatge universal anomenat Soundpainting. El "director d'orquestra", que amb alguns gestos propis d'aquest llenguatge va donant pautes de com han de tocar els músics i improvisa d'aquesta manera la seva creació sonora.

construir instruments

Construint instruments amb els nens i nenes de la classe del Gegant.

Descobriments dels sons, les qualitats sonores dels materials i de les seves possibilitats expressives. No hi ha un "producte" sinó un procés que es va enriquint amb les recerques del dia a dia, amb la constant transformació dels materials en objectes sonors, que els permet anar improvisant trios, quartets... petites orquestres que ja formen part de l'ambient sonor de la classe.

orquestra de nens i

AINA: GOTS DE METALL
AITOR: AMPOLLA DE SOROLL
ALEIX: FINESTRA DE SOROLL
ALÈXIA: RODÓ, SONA MOLT
ANNA: CARGOLS QUE SONEN
ARAN: CAPSA DE SOROLL

ARIADNA: TAMBOR MARACA
CARLA: GUITARRA NOVA
DAVID: POT DE PLUJA
ESTER: MARACA DE PEDRES
GABI: MARACA D'AGLANS
JOEL: AMPOLLA DE PEDRES

JOFRE: MARACA
JORDI: L'ARANYA
JÚLIA: GUITARRA DE CORDES
LLUIS: SONALL DE CIGRONS
MARTA: TAMBOR
MARTÍ H.: TUB

MARTÍ LL.: POT PEDRES
MARTINA: CAPSA DE PETXINES
NATÀLIA: MARACA
NOA: AMPOLLA DE SILENCI
POL: MARACA DE PEDRES
VIKA: TOCA PEDRES

pintar amb el cos

La música del violoncel llista Jo-Jo Ma i el seu Silk Road Ensemble ens posa en dansa. És una formació musical que connecta músics, compositors, artistes i públic de diferents continents i promou la innovació i l'aprenentatge a través de les arts.

A nosaltres ens ha ajudat a posar en moviment el nostre cos, primer per fer una "performance" amb música i pintura, i posteriorment per "ballar" sobre el paper que hem pintat. La música ens ofereix un terreny immens d'inspiració, de paisatges, de contrastos...nosaltres vam dialogar amb diferents materials deixant una empremta del nostre cos damunt del paper.

el cos per ballar

Ballar posa en relació l'emoció i la raó, el plaer i l'esforç, el moviment i la pausa. El gest, la mirada, el somriure, el silenci, la immobilitat...es converteixen en signes d'un llenguatge que els infants comprenen i utilitzen.

Quan els infants ballen sobre "l'escenari" que hem pintat amb les empremtes del nostre cos, exploren la comunicació amb l'altre imitant moviments, talment com el joc del mirall, i també amb el joc de pregunta-resposta corporal.

...I JO ESTAVA ESTIRADA PERQUÈ SI NO M'ESTIRO ELS ANIMALS NO CORREN.

EL NOSTRE COS ESTAVA BALLANT. LA MÚSICA DEL JO-JO MA ESTAVA ENSENYANT AL MARTÍ I A MI A FER DE LLEÓ. ELS MEUS PEUS PICA VEN SOBRE LA PINTURA.

QUAN ES MOVIA LA MÚSICA ES MOVIA EL NOSTRE COS. ANÀVEM A POC A POC, DE PRESSA, FÈIEM DE GATETS...

La proposta de ballar es converteix en una exploració de les possibilitats de moviment del cos i també en una investigació de les diferents formes d'interactuar amb "l'altre". Les mestres que tenim el paper d'observadores, quedem emocionades davant les espontànies coreografies que apareixen davant nostre.

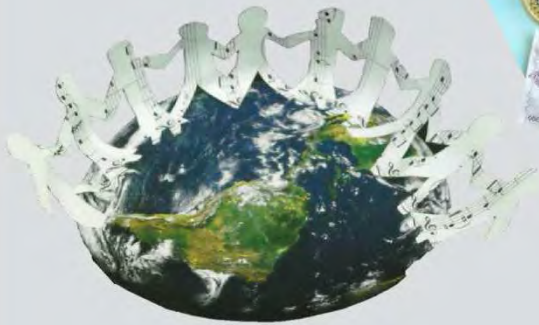
talking about pau casals

In his childhood he had a great sensitivity to music.

Pau Casals plays the cello and the little pumpkin. He wears glasses and has got a pipe. He is bald. He has got a big long nose and thick lips. He has got ten brothers.

For him, music, this marvellous universal language, had to be a source of communication between all people.

He organized charity concerts to support Catalan Refugee Aid.

United Nations speech: I am a Catalan. At the XI century we met to speak about peace against wars.

Composar música ens ha servit per acompanyar la sensibilitat de les paraules de Joan Brossa quan ens parla de la crueltat de la guerra, el mar o els conflictes de la societat...
Buscar l'harmonia, els ritmes, els instruments i una estructura que ens traslladin l'emoció de la paraula.
Carnaval

...L'oca enraona
L'home escataina
La gallina refila...

Si la igualtat comporta identitat,
només som un de sol.

Actitud

¿Qui cal considerar culpable:
els soldats
que han passat a mata-degolla la població,
els oficials que han donat les ordres
o la guerra que els ha emmerdat tots?

El Cocodríl

El cocodríl obre la boca per engolir el poeta.
Però el poeta agafa l'arpa i la posa dreta a la gola del monstre:
el cocodríl no pot tancar la boca i es queda transformat en una arpa viva.

recomposem...

Pau Casals tocava "el Cant dels Ocells" al final de cada concert, i una cançó de Nadal popular catalana com a record de la seva terra. Tant és així que podem arribar a creure que Pau Casals n'era l'autor, perquè li va donar una interpretació molt personal.

Escollir versions diferents de la sardana "Sant Martí del Canigó", escrita per Pau Casals, ens ha servit per adonar-nos de la riquesa de caràcters que podem trobar en una mateixa peça segons qui la interpreta. Ha estat el deïonant que ens ha encoratjat a fer-ne les nostres pròpies versions.

Finalment, després d'aquesta experiència, "Sant Martí del Canigó", una música amb una estètica tan poc familiar per nosaltres, ha acabat esdevinint una música molt més propera.

Quadrar la música de Pau Casals amb la moderna era difícil. Hem après que es poden combinar tot tipus de músiques

Quan barreges músiques queda una cosa original
Si posaves moltes coses alhora no sonava bé.

Hem adaptat la peça als nostres gustos.

Quan ja ho havies acabat tot de vegades havies d'esborrar alguna cosa que t'agradava molt perquè si no, no queda bé amb totes les altres coses.

Els instruments de corda els feien semblar més trist.

A partir d'un instrument anàvem a un altre i llavors a un altre...

Al nostre grup ens va costar sincronitzar la música amb la lletra.

Hem après a pensar en grup i és important que tots haguem pogut escoltar els treballs de tot, sentir-nos les nostres veus.

Hem provat coses noves

Si es treballa sol és molt més complicat que en grup perquè hi ha menys punts de vista.

Més de mig milió de fugitius van creuar el Pirineu en ple hivern – homes, dones i nens travessant esforçadament la muntanya amb un fred terrible. Des de Barcelona, tota la carretera anava plena de refugiats. Alguns en cotxe, camions i carros, però la majoria caminant fatigats i portant al damunt les escasses pertinences.

pau casals i l'exili

"Molta gent ha **oblidat** el que passà...
No pensem amb els **refugiats** que ho van **sacrificar**
tot per la causa de la **llibertat**.
Però la **justícia** i la **moralitat** demanen que aquestes
coses siguin recordades"
Pau Casals

Pau Casals i Defilló va néixer el 29 de desembre del 1876 al Vendrell i va morir el 22 d'octubre del 1973 a Puerto Rico. Va ser un violoncel·lista català, director i compositor musical del segle XX. En acabar les seves actuacions sempre interpretava "El cant del ocells", que simbolitzava la pau i la llibertat per al món.

El gener del 1939 vaig marxar a l'exili amb la intenció de no tornar fins que es restablís la democràcia a Espanya.

Els meus primers anys d'exili van ser a Prada fins al 1957; després, me'n vaig haver d'anar a Puerto Rico.

"Primer, sóc un home, i segon, un artista. Com a home la meua primera obligació és lluitar pel benestar de la humanitat" Pau Casals

Quan faig aquestes fotografies penso en la crueltat de la guerra i el patiment que es desprèn dels seus rostres. Penso en aquestes persones, que tenien casa, família, que eren feliços, i ara en canvi estan sols, sense sostre, i tenen por del que pugui passar. Puc veure la fragilitat dels seus cors i el silenci que governa dins seu. M'agradaria ajudar-los però el cansament no em deixa. La mort els persegueix, i no els deixa tranquils. L'angoixa s'apodera dels seus cossos i la tristesa dels seus sentiments. Tot és injust, no es mereixen aquesta tragèdia, això s'hauria d'acabar. L'esperança cada cop és més petita i el temor més gran.

Estic fart de la inhumanitat que hi ha a tot arreu, i d'aquí uns anys, sé que encara recordaré l'impacte que em va causar aquesta situació.

A partir d'unes imatges fetes pels fotògrafs Robert Capa i Agustí Centelles, vàrem voler captar l'essència, vivències i sentiments que es desprenia d'elles.

A partir d'una reflexió que vam compartir amb tota la classe, van sortir unes paraules que ens han permès fer un relat sobre aquestes idees.

El passat dia 26 de febrer, vam visitar l'exposició:
Pau Casals i l'exili a Lleida.

Aquells qui estimem la llibertat mai no han d'oblidar aquells homes i dones que lluitaren a Espanya terriblement sols. Aquells amics nobles i volguts, vius i morts, estan sempre amb mi.
Pau Casals

L'exposició és un recorregut relatiu al període que Pau Casals va passar a l'exili, del 1939 al 1973. S'hi manifesta tota la riquesa humana de la seva personalitat: no sols la seva relació amb la música i amb el intel·lectuals i polítics de l'exili, sinó també les ajudes econòmiques solidàries que feia als refugiats més necessitats. S'hi revela el seu amor per Catalunya i a la tradició democràtica del nostre país.

Després de la caiguda de Barcelona, el 26 de gener de 1939, fins a l'arribada dels franquistes a la frontera, el 10 de febrer, gairebé mig milió de persones van marxar a França.

Pau Casals va marxar amb el ferm propòsit de no tornar fins que s'establís la democràcia a Catalunya. Es va establir a Prada des de 1939 fins a 1957. I des de 1957 a Puerto Rico, terra natal de la seva mare, on va morir en 1973, als noranta-sis anys.

En primera persona, com si fóssim Pau Casals, us explicarem el contingut de l'exposició.

En arribar a Prada, en veure la multitud d'exiliats que s'acumulaven als camps de concentració, i la vida que els esperava, vaig decidir muntar una organització per ajudar aquestes persones. Vaig muntar un despatx en una habitació del Grand Hotel, on vaig enviar cartes a persones i organitzacions.

Molta gent em demanava peticions d'ajuda i amb ajut de les organitzacions i persones que m'enviaven recursos vaig poder ajudar a quasi tothom que m'ho va demanar.

L'inici de la Segona Guerra Mundial, el setembre de 1939, va empitjorar la situació dels exiliats a França i a Europa i va empitjorar la meua situació.

Amb les victòries dels aliats, la meua esperança com a exiliat va augmentar considerablement. Però l'actitud d'Anglaterra davant el règim franquista va fer que decidís no tornar a tocar en aquest país ni en cap dels països aliats.

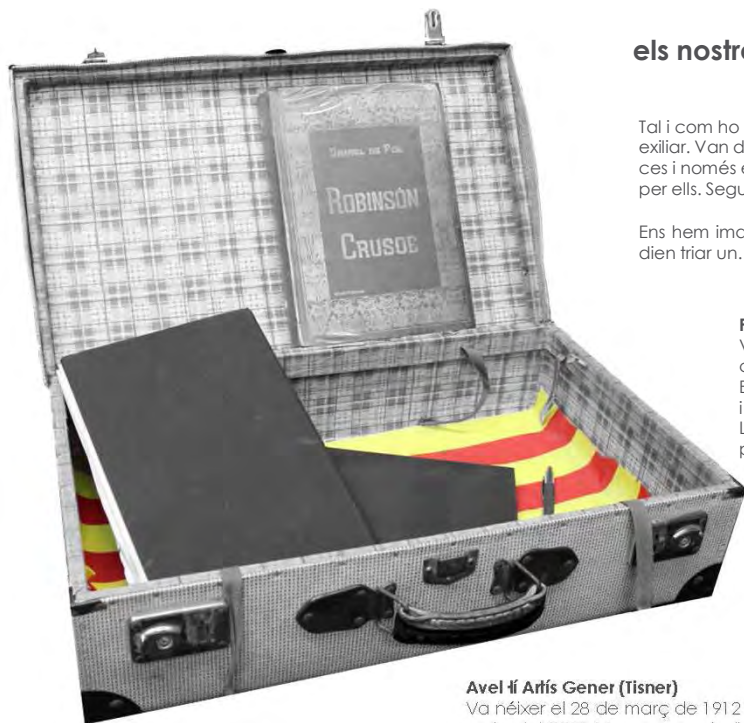

Qualsevol guerra és terrible, però una guerra civil ho és més encara. És la lluita d'un veí contra un veí, d'ungermà contra un germà, d'un fill contra un pare.
Pau Casals

Vaig donar suport a iniciatives i manifestacions culturals organitzades lluny de Catalunya. El 1954 després de la dimissió de Josep Irla, vaig ser proposat President de la Generalitat de Catalunya a l'exili. Quan la dictadura va acabar molta gent va tornar, i molts altres es van quedar. Jo precisament em vaig integrar plenament en els països d'acollida. Després durant l'exili vaig refer la meua vida a Puerto Rico.

El 22 d'octubre de 1973 va morir Pau Casals a San Juan de Puerto Rico. El 9 de novembre de 1975 complint amb el seu desig de tornar a Catalunya, les seves restes van ser traslladades al Vendrell.

els nostres exiliats

Tal i com ho hagué de fer en Pau Casals, altres personatges importants també es van exiliar. Van deixar les seves cases, la família, els amics, la majoria de les seves pertinençes i només es van poder endur el més necessari, o el més important sentimentalment per ells. Seguidament us parlarem d'alguns aquests personatges.

Ens hem imaginat quin objecte s'emportaria cadascú d'ells a l'exili si només en podien triar un.

Pere Calders

Va néixer el 1912 a Barcelona i el 21 juliol de 1994 va morir a la mateixa ciutat. Va ser un escriptor català.

El 10 de febrer de 1939 vaig marxar cap a França, allí vaig estar-hi 144 dies i el 4 de juliol de 1939 vaig marxar cap a Mèxic.

L'objecte que pensem que s'enduria a l'exili és un bolígraf, el seu company de professió.

Carles Riba

Va néixer el 23 de setembre i va morir el 19 de juliol de 1959. Va ser poeta i traductor.

Em vaig exiliar a finals de gener de l'any 1939 a França, allí vaig estar-hi fins l'abril de l'any 1943, concretament a Bierville, lloc que inspirà les Elegies que duen el seu nom.

L'objecte que pensem que s'enduria a l'exili és una llibreta, suport dels seus poemes.

Avel·lí Artís Gener (Tísner)

Va néixer el 28 de març de 1912 i va morir el 7 de maig del 2000. Va ser un periodista, escriptor, caricaturista, escenògraf, enigmista, director artístic de publicitat i corrector.

Em vaig exiliar el 1939 a Mèxic on vaig estar-hi 25 anys.

L'objecte que pensem que s'enduria a l'exili és un diari personal, a més a més de periodista era una persona amb moltes inquietuds, i així podria apuntar les coses més rellevants també a nivell personal.

Mercè Rodoreda

Va néixer el 10 d'octubre de 1908 i va morir el 13 d'abril de 1983. Va ser una escriptora catalana

El 23 de gener de 1939, pocs mesos abans de la desfeta dels republicans, vaig marxar a l'exili. Em vaig exiliar a Roissy en Brée, a Llemotges-Bordeus, a París i Ginebra.

L'objecte que pensem que s'enduria a l'exili és un llibre, mirall de la seva vida.

Ramon Trias Fargas

Va néixer el 27 de desembre del 1922 i va morir el 22 de octubre de 1989. Va ser polític (diputat) de CiU.

Em vaig exiliar el 1936 a França, després a Suïssa i finalment a Colòmbia.

L'objecte que pensem que s'enduria a l'exili és una senyera, com a símbol del seu país, Catalunya, amb qui estava molt implicat.

Pau Casals, Agustí Bartra, Josep Tarradellas, Josep Andreu, Josep Folch, Joan Potau, Celestí Marí, Ventura Gassol, Vidal i Barraquer, Marí Esteve, Joan Comorera, Pere Foix, Jaume Magre, Pompeu Fabra, Josep Carner, Pere Quart, Frederica Montseny, Neus Català, Joan Puig i Ferrater, Lluís Companys, Clementina Arderiu, Anna Murià, Armand Obiols, Vicenç Riera Llorca...

testimonis de l'exili

El Roger Bardés ens explica que el seu besavi, en Joaquim Cortades, va haver d'exiliar-se. A través del testimoni de la seva filla, l'àvia del Roger, sabem records d'aquella vivència.

La Dolça Arús ens comenta que l'oncle de la seva mare, el Salvador Cadena, va exiliar-se a França. L'hem convidat a venir a explicar-nos-ho.

Pau Casals i pare del Salvador Cadena a França

El guia ens va cobrar 1000 pessetes (6 euros), que en aquella època eren molts diners. Per aconseguir-les, ens vam vendre molts objectes de valor. A l'exili no ens vam poder emportar res, perquè vam sortir d'Esparreguera amb l'excusa que jo estava malalt. Vam sortir de Camprodon a les 5 de la matinada, direcció Prats de Molló, i vam arribar a la frontera a les 2 de la tarda. Recordo unes pobres noies van passar abans que nosaltres, i les van agafar. La seva desgràcia va ser la nostra sort, ja que llavors vam tenir via lliure per arribar a França. En el moment de creuar la frontera vaig pensar "AL LELUIA", perquè ja no hi havia perill.

Vaig tornar a Esparreguera, l'any 1966, quan tenia 34 anys, després d'haver viscut a França i haver treballat a Alemanya. Sempre havia tingut ganes de tornar, però el que em va fer decidir va ser conèixer una noia, la que després seria la meva dona.

Joaquim Cortades

En Joaquim no va poder marxar a l'exili, fins que va saber que la guerra estava perduda, ja que si hagués marxat abans hauria estat un desertor del bàndol republicà.

Anant cap a França, va passar per pobles com Alins i Àreu.

En arribar a França, el van acollir en un camp de concentració situat a Argelers. Per una banda, estava limitat per mar, i per l'altra, hi havia la tanca. Allà, no tenien llits suficients per tothom, i havia de dormir sobre unes fustes; en aquestes males condicions va agafar bronquitis crònica.

En Joaquim va aconseguir tornar quan l'alcalde d'Argelers va fer-li uns papers, conforme no tenia càrrecs de sang, és a dir que no s'havia manifestat en contra del franquisme. Però el germà de la seva muller no va poder tornar a Esparreguera, i va anar a viure a Hendaia, que és un poble de la frontera francesa amb el País Basc.

Salvador Cadena

Durant la guerra civil nosaltres vivíem a Sabadell.

El meu pare va marxar a l'exili l'any 1939, perquè era cartellista del bàndol republicà, si no hagués marxat, l'haguessin matat. Ell m'enviava postals amb dibuixos i petits contes escrits en castellà, ja que sinó els franquistes les cremaven.

La meua mare i jo ens vam exiliar l'any 1941, a finals d'agost, quan tenia 8 anys. No podíem sortir d'Esparreguera, sense un permís especial, així que per aconseguir-lo, la meua mare va dir que jo estava malalt, i vam anar a Camprodon, on ens esperava un guia català i republicà, que ens va ajudar a creuar la frontera.

Sento pena pels immigrants que han d'abandonar el seu país, per venir aquí, ja que jo vaig viure una experiència semblant, i sé que és molt dur.

La vida a França no la recordo difícil, quan sortia al carrer només pensava en divertir-me i aprendre. A l'escola hi havia nens que ens deien als meus germans i a mi "espanyols de merda", i per això els meus germans, van decidir que de grans ensenyarien els fills d'aquelles persones. Ara el meu germà és professor de francès i occità i la meua germana és directora d'un centre d'infants. A França, quan tenia 12 anys, vaig tenir l'oportunitat de conèixer en Pau Casals, després de sentir i veure un assaig seu on vaig quedar meravellat.

Malgrat la duresa de l'exili, França va ser per nosaltres una esperança, i en tinc un bon record dels anys viscuts allí. Tot i així, mai vaig oblidar Catalunya.

cartes des de l'exili

Una nit de lluna plena
framuntàrem la carena
lentament, sense dir res.
Si la lluna feia el ple
també el féu la nostra pena.

L'estimada m'acompanya
de pell bruna i aire greu
(com una marededeu
que han trobat a la muntanya).

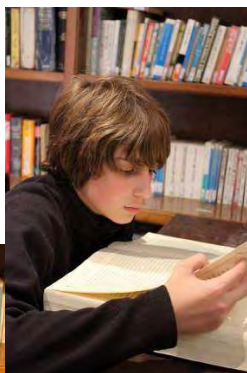
Perquè ens perdoni la guerra,
que l'ensagna, que l'esguerra,
abans de passar la ratlla,
m'ajec i beso la terra
i l'acaronó amb l'espatlla.

A Catalunya deixí
el dia de ma partida
mitja vida condormida;
l'altra meitat vingué amb mi
per no deixar-me sens vida.

Avui en terres de França
i demà més lluny potser,
no em moriré d'enyorança
ans d'enyorança viuré.
(...)

Una esperança desfeta,
una recança infinita.
I una pàtria tan petita
que la somio completa.

Pere Quart

L'exili va ser una part molt dura i important en la vida de Pau Casals. Es va exiliar a Prada i, anys més tard, a Puerto Rico on es va instal·lar definitivament.

Nosaltres hem volgut escriure unes cartes simulant un exili, expressant-hi els nostres sentiments i imaginant les nostres vivències en aquells instants.

Meranges, 29 de febrer del 1939

Hola Laura,

Avui hem dormit al mig del bosc, a dos quilòmetres tenim les tropes, i cada cinc minuts ens llencen tantes bombes, que des de molt lluny s'escolten els plors i crits de la gent. Cada vegada estic més preocupada pel meu germà gran, quasi bé no té forces i vomita constantment. Ens hem estat tres hores caminant muntanya amunt; a mitja pujada ens hem trobat uns nens amb la seva mare, on hem descansat i a mi m'han donat un trosset molt petit de xocolata que, evidentment, he compartit amb el meu germà. La meua mare i els meus avis tenen molta fam, i els hi ha donat tres trossets de pa. Tinc molta por de quedar-me sola sense lloc on anar, sense menjar. Cada nit la meua mare em fa resar i després m'explica un conte per adormir-me; sempre somnio el mateix: els bombardeigs a Barcelona que ens van fer marxar cap a França...

Guadalajara, 24 d'agost de 1937

Estimada família,

Ja fa un any que vam marxar en Miquel, el Lluís, el Josep i jo. La decisió no va ser gens fàcil, deixar la família a Catalunya se'ns va fer molt difícil, però no ho estem passant malament.

Era un dia d'agost quan a les 4 del matí vam agafar camí amb l'esperança d'arribar a França per passar allà un temps mentre hi hagués la guerra. Me'n recordo de veure una riuada de gent amb el propòsit de marxar a un lloc segur: nens, pares, mares, avis, àvies... Més tard vam decidir anar per un camí de bosc i ens vam quedar pràcticament sols. Ens van sortir uns guàrdies civils que ens van agafar presoners i ens van pujar a un camió. Estàvem molt espantats, no sabíem on ens portarien i només passaven les hores, no teníem menjar i en Lluís s'havia trencat una cama i s'havia ferit per tot el cos...

Ur, França. 19 de juny 1940

Estimat pare,

Ja fa uns dies que vam crear la frontera, la mare que es va avançar uns metres més que nosaltres per vigilar si venia algú, no s'ho va pensar dos cops i va traspasar sense mirar enrere, sense dir cap paraula, sabia que allà estaria millor, viuria sense por, en canvi la "tata" i jo ens ho vam pensar dos cops si creuàvem la frontera o no, no n'estàvem del tot segurs de deixar casa nostra, però, ja havíem arribat molt lluny i la mare ja havia passat i una nova vida ens esperava així que també vam crear. A la mare costava de mirar-li els ulls, et trobava a faltar, igual que tots, però ella ho amagava més, els ulls li brillaven i les seves llàgrimes queien sobre la terra francesa. No era l'única, mirés on mirés veia pares, mares i fills plorant, la tristesa es respirava.

Ens vam establir al primer poble que vam trobar, Ur. Sabíem que allà estaríem a prop de la frontera, a prop de tu, i que algun dia qui sap quan o com apareixeríem, i estaríem amb nosaltres. La mare i la "tata" tornarien a somriure, perquè ja no ho fan, però jo encara somric i potser és perquè soc el més petit i el que menys consciència té de tot.

Aquesta última setmana he caminat molt per Ur i he fet amics, però l'idioma em costa moltíssim, segur que l'aprendré. Et trobo molt a faltar, espero que estiguis bé, t'escriuré sovint.

T'estimo pare!

El teu fill

Llo, 8 de juny de 1937

Estimat germà,

T'escric amb tot l'amor que tinc al cor i tot el que pugui tenir perquè et sentis millor i no pensis en els soldats caiguts ni en els ferits, perquè puguis escampar aquesta boira que et priva de pensar amb claredat, i perquè no pensis en el nostre bé, sinó en el teu.

Aquí a França, les estic passant magres per poder trobar menjar, però el més trist és que no hagi pogut veure en Roger, el nen que la mare va donar a llum el mes passat. Ara mateix penso en ells, ja que des que van arribar en aquella maternitat que no els he vist més. De totes maneres, els he deixat en bones mans. La infermera que els va atendre a Elna, semblava molt bona persona, però el que més em tranquil·litza d'ella és el seu caràcter, que em va recordar a tu, i em va fer reflexionar sobre el que podies estar passant. De la mare només n'he rebut cartes, però per la lletra en què estan escrites no són d'ella. Deu estar molt cansada per no poder-me escriure.

Donostia, 3 de febrer de 1937

Estimat pare,

Gràcies pels teus ànims i per tot el que fas per nosaltres. La teva última carta em va donar el suficient valor per tenir el cap sempre ben alt, i finalment ahir vam aconseguir arribar a Donostia, i després de seguir les teves instruccions vam arribar a casa del teu amic, en Pep Gutiérrez. Aquest home és tal i com el vas descriure: baixet, grassonet i amb un gran bigotí que li dibuixa un gran somriure a la cara. Ens hem allotjat al seu restaurant, tot i això, la fam també és un problema. Un restaurant que queda cap a les afores de la ciutat, a la vora del mar Atlàntic, i a prop d'una petita església cremada per tot arreu. El paisatge és meravellós, tant com aquells estius que passàvem tots junts a la casa que teníem prop del llac de Banyoles.

El camí cap a San Sebastián fou difícil, però ningú va dir que fos fàcil. Han passat tres dies des de que vam abandonar la nostra casa de Barcelona, per intentar crear la frontera basco-francesa per viure en un lloc millor.

Durant aquests tres dies hem passat per un munt de coses: després de què la mare rebés les teves instruccions que volies que seguíssim, vam agafar la roba suficient i cada un de nosaltres va escollir una cosa de valor personal. La mare agafà un àlbum de fotografies en la qual sortien les nostres últimes vacances de fa cinc anys; la Júlia s'emportà les tres nines que més li agradaven; en Pep, una pilota per poder jugar en el temps lliure; i jo em vaig emportar dos llibres escrits en català per no perdre la cultura que tant m'agrada.

El guia que vas contractar ens esperava davant de la botiga del Martí amb un cotxe atrotinat. Semblava veloç, els franquistes ho eren més.

Vam sortir de casa a les 5 del matí per prevenir incidents d'última hora. A dos quarts de 7 de la tarda vam arribar prop d'un poblet de Saragossa, el qual estava molt amagat i poc protegit, ja que avui en dia cap lloc està prou emparat.

Camprodon, 16 de febrer de 1941

Estimat avi,

T'escric des de Camprodon, amb enyorança i tristor. Em trobo confús, pensatiu. Fa un mes de la mort del pare en combat i sembla que el món s'hagi tornat un cau fosc en el que ja no veig la llum.

La mare intenta retornar-me la seguretat i el positivisme que em transmetia el pare, però és una forma de fugir de la seva pena. La gana, de moment, no suposa cap problema, i per fugir del fred porto la jaqueta del pare, amb la que em sento més fort i amb l'esperança de tornar a casa. La meua por i preocupació es centra en els bombardejos que sentim a la llunyania pensant que en qualsevol moment aquests avions es poden apropar a nosaltres.

La mare en diu que aquest viatge és com jugar a cuit i amagar, en el que els que la paren són els policies i el premi és creuar la frontera; però tot i així jo sé que tot aquest assumpte és molt més important que en simple joc...

Saint Gironys, 28 de maig del 1938

Estimat Francesc,

Com me n'alegra de que no hagi decidit exiliar-te aquí
junt al cost fort, amb la Maria, i continuem lluitant amb
l'esperança de que tot aquest patiment s'acabi i que
vom trobar una petita casa a Saint Gironys a França,
algun dia puguem tornar a casa.
Som trobar una petita casa a Saint Gironys a França,
enfilat a dalt de les muntanyes. Hi ha un matalàs tot
brut i esplagonsat a sobre d'un panell de tauleons de
justa per poder-s'hi estirar durant la nit. Al final d'un
comú hi ha un petit grupet de cases, la meitat són
brutes, però m'hi ha un panell o tres que cap al tard,
es veu com un fil prim de fum surt de la xemeneia junt
amí cap al cel. No gosem anar-hi, no fos cas que ens
diguessin alguna cosa. Parlant del fum de les xemeneies,
encara guardo aquella magnífica pipa de
meier, de roure que em vas donar abans de que ens
justa de roure que em vas donar abans de que ens
distorcióssim. Oh! Quina delícia, tan deliçada, tan
fina, té gust a l'olor de casa els avis, aquella olor de
quan entraves al rebedor, quan érem petits, i ells dos,
ajaguts a les seves butaques, et rebien amb un simple:
-Hola, aixecaven la mà, et tuotaven els cabells i
jeien com si no hi fossis. Hi penso cada dia amb la
família; els avis, els pares... i amb els que encara

9 d'octubre del 1940

M'escric aquesta carta per quan ja hagin passat un munt
d'anys i la humanitat ja no recordi la tragèdia que
va viure tota aquella gent que compartia lligams
i que només patia per a no perdre'ls, gent que
creuava paisos, travessava muntanyes i recorria
rivers amb l'esperança de viure però amb la por
a morir.

Ara em trobo a la muntanya en una casa aban-
donada, però no em puc moure, causa el meu
parat, però no sé el meu futur, i tinc por de
no poder crear mai la meua pròpia família.
Vaig sortir de casa sol, sense saber el que m'er-
parava, sobrament vaig poder agafar quatre foto-
grafies i una manta, per si de cas.
El fred, la fam i la ran fan que tot el procés si-
qui més llarg, com una cansa interminable, a
una carretera sense fi.

Ara mateix, espero que tot s'acabi, que pugui
tornar amb els amics que queden, la família
que espero estimar.
M'agradaria compartir l'esperança de que tots els
esfossos valien la pena, que els romnis no només
eren romnis i que algun dia es faran realitat.
Sembla mentida que ara m'escrigui aquestes paraules,

6 d'abril de 1937, 1 quilòmetre de la frontera de França

Estimat Pau Casals:

Amic meu, t'escric a un quilòmetre amb un tros de "pa
etern celebrant el meu aniversari i una trista espelma.

En Jordi cada dia està més gran i la mare camina
més a poc a poc perquè l'ha de portar en braços
i l'hi haig de donar un cap de mà.

Trabo molt a galtar el meu pare i, a vegades, penso
que en qualsevol moment una bomba li pot explotar
a la cama... Tinc una angússia per tot el cos

que hem portat a un pau sense sortida.
La mare m'ha advertit que aquest any el meu
aniversari seria diferent, ja que el món està en

guerra i el soroll d'ella i dels avions em fa molta
por...

L'única cosa que m'aguant és que tinc a dues de
les persones més importants de la meua vida al
meu costat. M'encanta cuidar el meu germà, quan
estic amb ell la mare es tranquil·litza i així és el
que vull. La mare té moltes coses al cap: el pare
la dificultat de buscar menjar, la por... són moltes
coses que la inquieten.

A la vora d'Azat, 18 de maig
de 1939
Mare...

Fa just tres setmanes que en lle-
var-me de matí em vaig adonar
que el cansament i el fred t'ha-
vien mancat la vida. Jeies a la
gespa humida, tenies la pell suau i
blanca com sempre, i la teua boca
reflectia un sentiment de felicitat. El
dolor s'havia després del teu cos, i de
ben segur que l'ànima reposava al pa-
radís etern.

No puc evitar sentir-me culpable, jo
havia d'haver cuidat de vosaltres i en
canvi, vaig deixar que marxassis i l'Elena
cada dia em malaltaix més.

Ella em recorda tant a tu... té el mateixos
ulls blaus i innocents i tot i estar malal-
ta, sempre em dedica un somriure. És un
somriure sincer, en canvi, el que jo li retor-
no, és un somriure on només hi ha reflectida
la por. La por de quedar-me sol. La por de mi
mateix si li passés alguna cosa a l'Elena. La
por de no poder-la alimentar.

Quan l'Elena es va despertar, ja t'havia cobert
de terra, havia cavat la fossa amb les meves
pròpies mans, ja m'havia acomiadat de tu.
Estaves tan a prop de la victòria. Estàvem a to-
car d'esviar el patiment. De la frontera...

La vaig agafar i me la vaig col·locar a l'esque-
na, tan bon punt continuàvem el trajecte, ella
em va fer la pregunta que esperava, aquella
pregunta inevitable que acabaria sent consen-
tint algun dia.

L'única resposta que va rebre és que te n'ha-
vies anat amb el pare, no vaig tenir suficient
valor per poder afrontar la veritat. I tan inno-
cent com és, em va preguntar si havies anat a
la guerra.

Tinc por, molta por. Què passarà quan sàpiga
la veritat? Li hauria de dir, mare?...

no volem ni guerres ni "guerros"

(...)feia una mica més de cinc anys que havia dirigit la Novena Simfonia de Beethoven per celebrar la proclamació de la República. I anava a fer-ho novament, aquesta vegada en una cerimònia oficial titulada "Celebració per la Pau del Món". L'assaig es va fer a l'Orfeó Català la tarda del divuit de juliol. Mai, mai no oblidaré aquell dia. (...) Havíem completat els primers moviments i anàvem a començar el Final –tot just acabava de demanar al cor de pujar a l'escenari- quan un home entrà corrent a la sala. Em va donar un sobre i, sense respiració, em va dir: "És del ministre Gassol. S'espera un alçament a la ciutat d'un moment a l'altre". Deia que l'assaig s'havia d'interrompre immediatament...que tots els músics anessin cap a casa...que el concert programat per a l'endemà s'havia de cancel·lar. En veu alta vaig llegir el missatge a l'orquestra i al cor. Aleshores, vaig dir: "Benvolguts amics, no sé quan tornarem a estar junts novament. Com un adéu de cada un als altres, podem tocar el Final? Van contestar: "Sí, toquem el Final!". L'orquestra tocà i el cor cantà com mai no ho havien fet

Tots els homes s'agermanen
on tes ales van tocant!

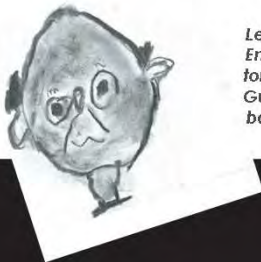
Les llàgrimes no em van deixar veure les notes.

Em vaig acomiadar dels meus amics –eren com la meva família: "Arribarà el dia en què la pau tornarà al nostre país. Aquell dia tocarem la Novena".

Guardaren els instruments en els estoigs i abandonàrem la sala. Al carrer, la gent ja aixecava les barricades.

Pau Casals

testimonis

Un dia a l'escola ens arriba el documental «Un poema a l'exili. El Pessebre de Pau Casals», on es veu fent l'últim assaig amb la seva orquestra al Palau de la Música, perquè havia esclatat la Guerra Civil.

Els nens i nenes queden atrapats amb les imatges de la guerra i les fotos de Robert Capa i comencen a fer-se preguntes: On va aquella gent tan carregada? I els que porten escopetes, què fan?...

- AL PAU CASALS NO LI AGRADAVA LA GUERRA PERQUÈ A LA GUERRA MATEN GENT
- ES PENSAVA QUE ELS DOLENTS EL MATARIEN I LLAVORS ELL NO VA ANAR A LA GUERRA
- ELS SOLDATS SÓN ELS DOLENTS
- NO SÓN DOLENTS. SALVEN LA GENT
- DISPAREN ALS DOLENTS
- MATEN EL DRAC
- VAN A UN ALTRE PAÍS PERQUÈ HI HA GUERRA
- VIVIEN A LA PLATJA I SENSE CASES
- MARXAVEN PER MOLTS DIES
- SI NO TENIEN RES ENCARA S'HAVIEN D'EMPOR-TAR MÉS COSES
- AMB UNA BOSSA O UNA MALETA
- I AMB UN SAC MOLT GROS, MOLT GROS
- AL CARRO PORTEN SACS
- AMB PALLA
- O PEDRES
- MENJAR
- FAN ELS 3 TOMBS?
- MARXEN DEL PAÍS
- MARXEN A UN ALTRE POBLE
- SI NO VOLEN MARXAR? ELS MATARAN?
- JO NO VULL TENIR UNA GUERRA AL MEU POBLE, PERQUÈ NO M'AGRADEN.
- NO M'AGRADA LA GUERRA PERQUÈ ENS MORIM

A alguns nens i nenes veure aquestes fotos i parlar d'aquest tema els afecta i una nena exclama:

- NO VOLEM NI GUERRES NI "GUERROS"!

La Gal la ens explica que a l'avi del seu pare el van tancar a la presó, ell no va poder marxar! El seu pare i l'avi Ramón ens ho vénen a explicar.

- EL MEU BESAVI ES VA QUEDAR A LA GUERRA.
- ELL VOLIA MARXAR DE LA FEINA I NO EL DEIXAVEN, I ES VA EMPORTAR ELS SEUS FILLS, 5, AMB UNA BURRA
- QUAN EL CAPITÀ EL VA TROBAR AMAGAT A UN POBLE, EL VAN PORTAR A LA PRESÓ
- I A LA PRESÓ NO LI DONAVEN GAIRE MENJAR, I LA SEVA DONA LI PORTAVA, HI VA ESTAR 8 ANYS I FEIA UNA CARRETERA
- NO VA ANAR MAI A L'ESCOLA, QUAN TENIA 5 ANYS PASSEJAVA UNA CABRA
- QUAN EL BESAVI VA SORTIR DE LA PRESÓ, LLAVORS VA FER DE MESTRE. (...)
- NO PODÍEU SER FELIÇOS SI HI HAVIA GUERRA, NO?

De tota manera els nens sempre són nens i érem feliços jugant a xapes. Els pocs diners que teníem eren per comprar menjar.

sacs per preservar la vida

LA PLATJA ERA EL NOSTRE PAÍS!

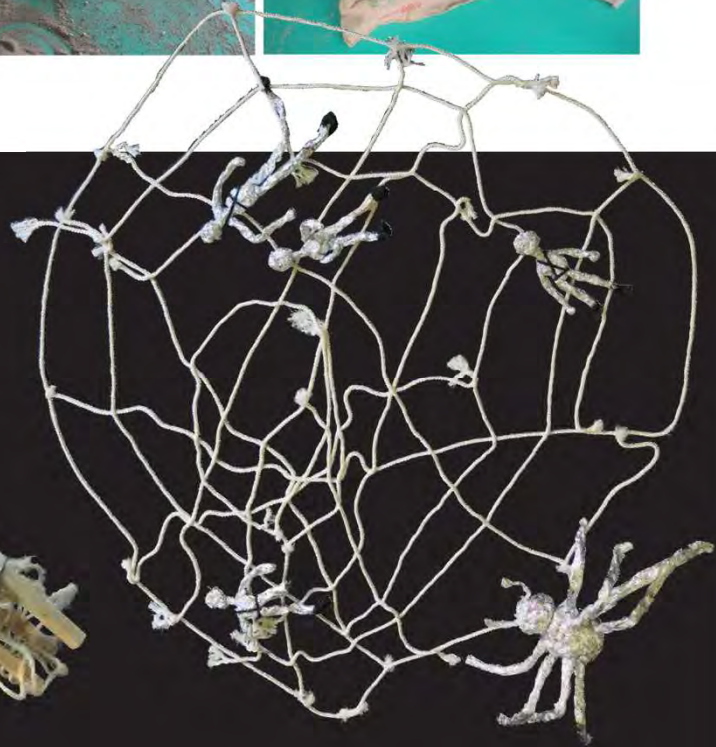

com ha de ser el nostre país?

- CONSTRUÏM UN PAÍS QUE NO TINGUI GUERRA, QUE TINGUI CASES
- FEM UN PAÍS QUE ENS AGRADI A NOSALTRES
- AMB UN PARC MOLT A PROP, PERQUÈ NOMÉS PASSANT EL PAS ZEBRA JA HI SIGUÉS
- I JOGUINES PER JUGAR
- VOLEM QUE HI HAGI PAU
- QUE TINGUEM MOLTS ARBRES
- QUE HI TINGUEM AMICS
- UN JARDÍ AMB FLORS
- NECESSITARIEM ESCOLES I BOTIGUES!
- TAMBÉ MESTRES PER LES ESCOLES
- VOLEM LA PAU I SENSE GUERRES I SENSE SOLDATS!

Què podríem fer perquè els soldats marxin?

- FER UNA TRAMPA
- SI EL VENT BUFA MOLT FORT POTSER S'EMPORTA LA GUERRA
- PODEM FER UN FORAT MOLT, MOLT FONDO I FOC A DINS I SI CAUEN, ES CREMARAN
- O QUE PUGIN TOTS A UN COET I QUE VAGIN A LA LLUNA, ALLÀ NO PODRAN MATAR A NINGÚ.

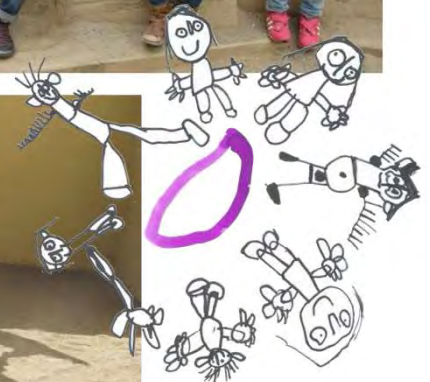
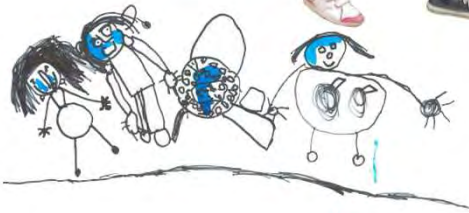
- SI FEM UNA TERANYINA I HI HA UNA ARANYA MOLT GROSSA QUAN VINGUIN ELS SOLDATS SE'LS MENJARÀ L'ARANYA

VOLEM UN PAÍS ON BALLAR, ESTIMAR ELS PARES, ESTAR CONTENTS, JUCAR, SENSE QUE ENS FACIN SANC, NI ES DICUIN PARALOTES, NI ES TRENQUIN LES CASES... UN PAÍS DE PAU!

La dansa i l'expressió corporal faciliten emocionar-se i divertir-se, però sobretot és una forma d'aprendre compartida mitjançant l'experimentació constant. També els serveix per anar prenent consciència del cos i per treballar l'expressió no verbal, que a vegades és més clara que les pròpies paraules. Els permet interactuar amb els companys i adonar-se de la importància del treball de cadascú per a la tasca col·lectiva que s'han proposat. El Pau Ibars, ballarí i pare de la Jordina, ens ajuda a explicar com hem pensat el país amb la dansa. És així com aquest nou país que volem fer, sense soldats i en pau, va prenent forma, i anem imaginant a través de les seves accions com seria viure-hi. Ho fem amb "L'himne de l'alegria" de la Novena de Beethoven, que tant representava la pau per a Pau Casals.

Un músic és també un home i més important que la seva música és la seva actitud envers la vida. Cap de les dues no es pot separar.

de les paraules a l'acció

En veure aquelles terribles condicions, vaig sentir que tenia un deure. Amb alguns amics que, com jo, teníem la fortuna de ser lliures, vaig iniciar l'organització d'ajut als refugiats.(...) Treballàvem incansablement, dia i nit, ocupant-nos de l'incabable correspondència, carregant als camions les provisions destinades als camps. A vegades pujava als camions i anava als camps a ajudar a repartir. No cal dir que mai no n'hi havia prou- eren tantes les necessitats!

Pau Casals

Tot mirant el vídeo "Un poema a l'exili", hem anat descobrint més aspectes de la vida de Pau Casals, i ens hem centrat sobretot en com ell va dedicar-se a ajudar els exiliats de la guerra que estaven en els camps de refugiats francesos. Nosaltres hem parlat de què fem per ajudar els altres i comencem a tenir algunes idees:

Proposem als pares que pensin juntament amb ells situacions en què estiguin ajudant, i en facin una foto i una petita explicació per compartir-ho a l'àlbum que va de casa en casa.

L'AGNÈS S'ENFILA AL MOBLE I AL SOFÀ I JO L'AJUDO A BAIXAR.
AJUDO A POSAR ELS MEDICAMENTS AL SEU LLOC.
AJUDO LA MAMA A FER EL SOPAR.
A LES AMIGUES LES AJUDO A POSAR-SE LES SABATES DE TALÓ.

de pau casals...a la vida

No es pot separar la música de la vida
Pau Casals

Mirar és mirar-se. A la classe de la Lluna l'apropament a la persona i l'obra de Pau Casals els porta a pensar en la vida. Ells, tot i la seva curta edat, saben molt bé el gran valor que té i intenten imaginar com es produeix.

som únics!

-EL MEU PARE VA POSAR UNA LLAVOR A LA PANXA DE LA MEVA MARE I VA NÉIXER UN NEN!
Això és el que diu el Jordi davant la incredulitat dels altres, que pensen que s'ha de menjar molt per tenir un fill, o que s'ha de tenir nòvia, però que n'hi ha que tenen nòvia i no tenen fills... Potser és que s'ha d'esperar molt perquè surtin!

- LES LLAVORS SI ES PLANTEN A TERRA SURTEN PLANTES!

què voldries que sortís de la teva llavor?

MATEU - LLAVOR DE VIDA
GUILLEM - LLAVOR DE NENS
NEKANE - LLAVOR DE GLOBUS
EMMA - LLAVOR DE "PIÑATA"
MARCOS - LLAVOR DE CANÇONS
POL - LLAVOR DE PAU
GINA - LLAVOR DE COETS
ANABEL - LLAVOR DE PAPALLONES
AARON - LLAVOR DE JOGUINES
LLUC - LLAVOR D'UNIVERS
JORDI - LLAVOR DE TÍO
JAN - LLAVOR DE MÚSICA
JOAN F - LLAVOR DE LA PAU
ETNA - LLAVOR DE BOLES DEL MÓN
DAVID - LLAVOR DE PINTURA
ADA - LLAVOR DE GATS
CARLA - LLAVOR DE NADAL
NAHIA - LLAVOR DE CONTES
MARIA P - LLAVOR D'ARC DE SANT MARTÍ
MARC - LLAVOR D'ESTRELLES
ALEIX - LLAVOR DE LLAMINADURES
PAU - LLAVOR DE LLUNES
MARIA M - LLAVOR DE CARES
MARTA - LLAVOR D'ALEGRIA
JOAN T - LLAVOR DE JOAN JUNYENT

Davant d'un problema, la naturalesa prefereix crear no una, sinó moltes solucions.

José Antonio Marina

La LLAVOR DE SOMNI de cadascú ha quedat situada en un espai, al costat de totes les altres de la comunitat de la classe de la Lluna. Defineix el somni personal de cada infant i es complementa i enriqueix amb les dels seus amics.

Són llavors diverses, com les de la natura i totes esdevenen necessàries. Tenen la particularitat de ser úniques, com els que han estat capaços d'imaginar-les.

LLAVOS DA SOMNIS
tècnica mixta,
fang, pintura, cordill
i farina

el mateu és a l'hospital i fa música!

El nostre amic Mateu s'ha posat malalt i fa dies que és a l'hospital. Ens enviem fotos i vídeos i un dia el veiem molt content participant en un concert al passadís de l'hospital, un altre dia tocant el timbal a la seva habitació...

JO ESTAVA A L'HABITACIÓ I VAN VENIR A DEMANAR VOLUNTARIS PER TOCAR INSTRUMENTS I JO VAIG DIR QUE SÍ, I VAIG ANAR CAP AL FONS DE LA SALA DE JOCS I TENÍEM GAIREBÉ TOT EL PASSADÍS PLE D'INSTRUMENTS. EM VAIG SENTIR CONTENT I EMOCIONAT, VAIG PENSAR: -SI HI HAVIEM TANTS INSTRUMENTS LLAVORS ÉS QUE HAIG DE TOCAR... I EM VAIG CONVERTIR EN UN MÚSIC.

HI HAVIA UNA DIRECTORA, QUE ERA LA NOIA DE FER MÚSICA. PRIMER VAIG PROVAR DE FER EL SO DELS OCELLS PERÒ NO EM VA ANAR BÉ I DESPRÉS VAIG PROVAR LES BAQUETES. HI HAVIA UN ORDRE PER SABER QUAN HAVIES DE TOCAR, QUAN TOCAVEN ELS DEL VIOLONCEL TAMBÉ TOCAVEN ELS DE L'OCCELL I QUAN NO TOCAVEN NI ELS VIOLONCELS NI ELS OCELLS LLAVORS TOCAVEN ELS PALS!

MATEU

El David diu que amb el seu pare podem fer instruments de vent.

El Pau diu que la seva mare ens pot ajudar a fer "Pals de pluja".

podríem fer instruments!

Vam tenir una idea: podríem fer instruments i regalar-los als nens i a les nenes de l'Hospital de Sant Joan de Déu, així en tindran més per fer música.

El David Parras, la Mayte Gómez, la Clara Soldevila i els de la classe del Gegant, ens ajuden a aconseguir el nostre propòsit, construïnt instruments de vent, de percussió i de corda.

La Clara Soldevila és luthier.

Visitem el constructor d'uns grans instruments: el taller d'orgues de l'Albert Blancafort.

L'Eina ens explica que el seu tiet també construeix instruments: és mestre organer. I el podríem anar a visitar. Anem a Collbató i quedem impressionats en veure les dimensions de l'orgue que acaben de construir pel monestir de Leire. L'Albert ens explica que el van començar quan teníem 3 anys!

Sabeu quants tubs té aquest orgue?
2000500
dos mil cinc-cents

"les noies" de música de l'hospital ens visiten

El Mateu va regalar els instruments de vent i de percussió a les musicoterapeutes de l'hospital, en representació de la classe de la Lluna. Des d'aquell moment és tot el grup qui esdevé vinculat a aquesta iniciativa solidària, que arriba al punt màxim d'emoció en rebre la visita de la Dul, l'Àngels i la Núria.

La seva presència omple de música, de preguntes, de nous regals i d'agraïments la nostra classe. Ara sabem encara millor que la música també ajuda a curar.

Els mostrem l'agraïment pel seu ajut que arriba a través de la música als nens i a les nenes de l'hospital.

VIULA LLARGA

TUP D'ORGA

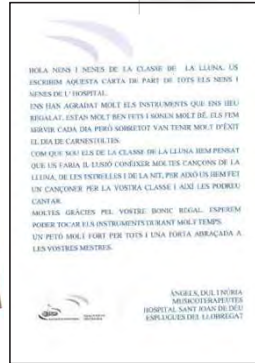

els diem gràcies...

HOLA NENS I NENES DA LUSPITAL DA
SOM ZORRA DA DEU:

US RAQALEM INSTRUMENTS PARE PIGU
PE MUSICA.
VAM TÈI LA IDEA PARCE VAM
EN PARCA AS DIU MATEU A ESTAR
A LUSPITAL I EN BANI UNS SINDIOS
I UNAS SÁMORAS A TOCÁVANG INSTRUMENTS
A LUSPITAL I ELL ASTRAYA MOL
CONTEN I TUCARA UNAS BACETS / UN DIA
I VAM APA LAS MESTRES DA MUSICA DA
LUSPITAL AN INSTRUMENTS I VAM PARCA
NOSALTRES PODRÁM PE INSTRUMENTS PEL
MATEU I PAR TOT ALS NENS I NENES
DA LUSPITAL
ADEU

CLASSE DA LA LLUNA
ASCOLA CUPARATIBA AL PUX
ASPARAGERA

- GRÀCIES PER HAVER TOCAT INSTRUMENTS A L'HOSPITAL
- GRÀCIES PERQUÈ AJUDEU ELS NENS PERQUÈ POSIN BONS
- GRÀCIES PER FER-NOS UN REGAL
- GRÀCIES PER VENIR A LA CLASSE DE LA LLUNA!

un compromís per a un món feliç

Pau Casals era una persona compromesa amb els seus ideals i convenciments. Ell tenia molt clares unes idees honorables que eren bones per a la humanitat. Treballava per a aconseguir-les explicant-les i transmetent-les de tal manera que les persones en quedessin convençudes. Tenir un compromís és tenir una missió. És un propòsit que perdura en el temps i que fa que les persones siguin fidels a allò que volen aconseguir passi el que passi tal com ho feia Pau Casals. El fet de comprometre's amb alguna cosa fa que estiguem orgullosos i orgullosos de nosaltres mateixos. Cal que els talents de tots i totes estiguin al servei dels altres comproment-nos a portar a terme allò a què hem decidit.

Per poder seguir els passos de Pau Casals, vam fer una pluja d'idees sobre quins eren els compromisos que nosaltres podríem prendre per al món que vivim a l'actualitat i el món que viurem en un futur. Havien de ser unes idees importants, realitzables, útils, positives i al nostre abast. Els compromisos mirarien al passat per aprendre de les dificultats i mirarien cap al futur per tal que tinguessin un camí per endavant. Cap dels compromisos que vam pensar es pot realitzar sense que cadascú de nosaltres ho decideixi fermament. Els compromisos també els havíem de poder explicar a les altres persones per aconseguir que com més gent millor vulgui portar-los a terme.

Tots plegats vam pensar que una bona manera de fer saber quins eren els nostres compromisos seria fer un àlbum de cromos on poguéssim explicar bé totes les coses a les quals ens havíem compromès.

Vam portar a classe molts àlbums dels nostres pares i mares i vam veure quin esquema seguien, com tenien disposada la informació, com combinaven les imatges i el text, quins cromos eren més importants i quins altres no tant. Entre les decisions que vam prendre va ser fer fotografies que representessin els nostres propòsits.

Així doncs, aquest àlbum recull els nostres compromisos ben explicats i justificats mitjançant les paraules i una imatge que proposa el joc de pensar més enllà d'allò que és evident.

Gràcies a la Fundació Joan Brossa, vam conèixer l'obra de l'artista i comunicador barceloní Jordi Alcaraz que exposa la seva obra a internet fent servir una presentació que recorda una col·lecció d'obres molt original. Vam pensar de poder-lo conèixer i vam organitzar una videoconferència a classe.

Resposta de l'artista després de rebre les imatges:

La vostra feina i la dels nois i noies de l'escola cada cop m'enlluernen més. Felicitats a tots!

El més important és que aquests nois han après a veure els sentits metafòrics als objectes i això només és el principi de la seva força creativa... és MOLT gran!

Amb cadascuna d'aquestes imatges han aconseguit explicar quelcom sense utilitzar paraules, han utilitzat el poder de la imatge d'una manera magnífica. Em dóna la sensació que han captat perfectament l'essència de la metàfora visual i em fa molt feliç per a ell.

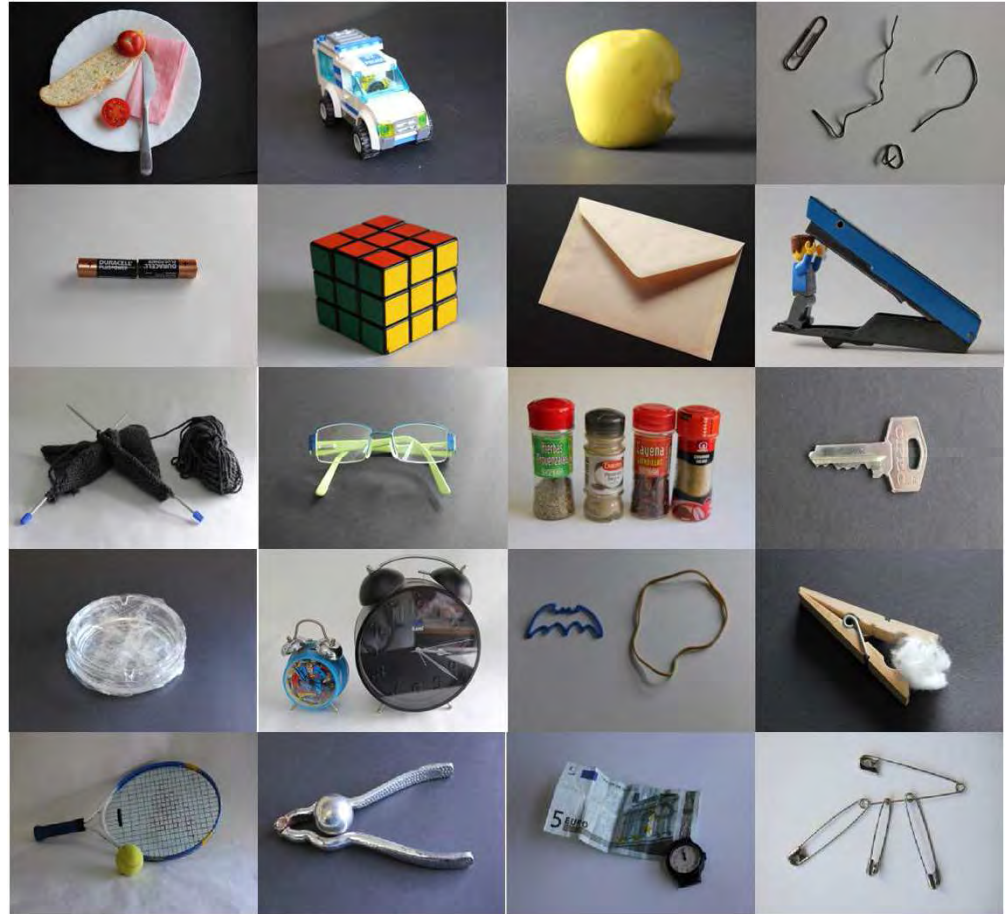
...Voldria dir-vos una idea més...quan vosaltres veieu un objecte penseu que l'objecte té un color té una forma, està fet d'un material...pot tenir algun significat metafòric...un got, una cullera, té una utilitat...tot, tot, tot, sempre pots barrejar alguna característica amb algun altre objecte...

Jordi Alcaraz

Jordi Alcaraz
7 d'abril de 2014

i tu, quins compromisos tens?

...per incloure tothom · per la llengua catalana · per fer les coses ben fet · per mantenir el medi ambient · per cuidar-nos la salut · per vèncer la por · per fer servir el diàleg · per fer servir les eines de treball · per posar la ciència al servei de tothom · per provar coses noves · per escoltar bé els altres · vers l'entorn · pel país · per complir els somnis · per tirar endavant amb els problemes · de ser amable amb les persones · per prendre's les coses seriósament · per ser puntuals · per voler ser i sentir-nos feliços · amb una posició vital optimista · amb la defensa del patrimoni · per no caure en drogues i altres addiccions · per aprendre a aprendre amb els altres · per dir la veritat sense por · per aprofitar el temps · per explorar noves possibilitat...

dóna temps al

També hi ha temps davant nostre, és el temps per fer evolucionar el món.

Quan siguem pares o avis, les coses no seran com són ara en els nostres temps, el temps no fira enrere, ens esperen coses noves.

Un matí ens sorprèn la pregunta: Tens temps?
El cartell anuncia la presentació d'un nou banc que arriba a Abrera, el Banc del Temps.

imaginem...

Què deu ser un banc del temps?

La creativitat permet expressar més enllà de les paraules i fer visibles les nostres idees als altres. Com representem què és i què s'hi deu fer en un banc del temps?

Tots no hem pensat en el mateix tipus de temps, totes les idees han estat ben diferents i totes ens han ajudat a pensar. El temps també pot ser màgic.

Si vols viatjar al temps has d'estirar de la palanca i pots triar al lloc on vulguis anar de les pantalles de dalt. Els rellotges, quan tires de l'altra palanca, van girant les hores i els minuts i tu et poses a sobre i et porta al lloc on vols. Tots els rellotges són diferents perquè potser al futur s'inventen que el dia té més hores o menys. Els que no tenen hores, és per si es creen nous mons i decideixen organitzar el temps d'una altra manera, ja li posaran les hores. També hi ha uns botons per posar una contrasenya i entrar al banc, els treballadors del banc posen una targeta amb aquesta contrasenya.

Si no tens temps per fer una cosa, el pots anar a comprar. És com una botiga plena de rellotges que et donen tots temps, hi ha rellotges de diferents tipus: rellotge guitarra, rellotge amb números romans, amb cara de persona...A la prestatgeria hi ha rellotges de 3, 4 o 1 hora. El màxim que pots comprar és 6 hores. Es compren amb diners, però volen, perquè tinguis les mans lliures per agafar els rellotges, perquè pesen molt. Cada hora pesa un quilo. El rellotge gegant fa que funcioni tot i va creant bosses de temps. Decideixes les hores que vols comprar, prems sobre el rellotge gran i llavors te'l posa en una bossa. Si tires de la corda una energia va per un cable i llavors la bossa es desenganxa i la pots agafar. Hi ha bosses infinites, si només vols mitja hora, no cal que agafis un rellotge, pots agafar mitja bossa.

En aquest banc del temps hi ha unes càmeres que miren cada dia quin temps fa. Els treballadors de l'oficina ho registren i si algú vol saber quin temps meteorològic feia un dia en concret pot anar cap aquell dia i veure-ho. Per anar aquell dia només s'ha d'escriure la data del dia on vol anar a un paper màgic i aquest t'envia al dia que desitges. En el moment que aquell dia acabava la persona torna al present.

La lectura dels Somnis d'Einstein, ens porta a escriure petits relats inspirats en les diferents idees sobre el banc del temps.

UN SEGON, UNA ETERNITAT

És un lloc on el temps es pot comprar. En aquest indret pots tenir tot el temps que vulguis, perquè pots aconseguir hores, dies, mesos, anys i segles per viure.

Quan una persona neix, en el seu primer aniversari els seus pares li regalen una targeta amb la que pot comprar el temps que necessiti. A partir d'aquest dia podrà decidir quant vol que durin les experiències i els moments de la seva vida.

Per exemple, quan fan celebracions amb la seva família, poden comprar el temps que vulguin perquè la festa duri molt més. Els dies importants o especials per aquelles persones, com els naixements dels fills, els casaments, les vacances familiars, els dinars i sopars amb els amics, poden ser més llargs i així poden viure'ls durant tota una setmana.

En els moments tristos, pots vendre el teu temps per tal de fer-lo més curt. Quan se't mor un avi, pots viure aquell moment durant menys estona i pots fer que el temps passi en un plis plas.

Si se't posa malalt el teu gos que estimes tant, pots vendre temps a altres persones i fer que passi aquell mal moment més ràpidament.

Els habitants d'aquest lloc són especials, perquè poden viure molts més anys si ells ho decideixen. La seva vida pot ser més llarga o més curta segons el temps que compren o venen.

Un passeig per la muntanya amb bona companyia podria durar tres dies, assaborir una xocolatina podria allargar-se fins a 2 hores, unes vacances d'estiu podrien ser d'un any i una abraçada amb aquella persona que més estimes podria durar segles.

CANVIS DE TEMPS

En aquest món, ningú sap com li anirà el dia. Tot depèn del temps que farà. Només llevar-se, obren la finestra i observen el cel per saber si el dia serà ennuvolat, assolellat, plujós, ventós...

Segons el temps que faci, viuran pitjor o millor aquell dia, estaran contents o enfadats, viuran les coses de diferents maneres si hi ha sol brillant o si fa molta baixa.

Si de bon matí ja plou, saben que aquell dia no els vindrà gaire de gust fer coses, perquè tenen menys energia. Durant el dia, viuran tranquil·lament, aprofitaran per descansar, dibuixar, fer jocs de taula, mirar la televisió, llegir...

En canvi, si al llevar-se fa sol, tindran tantes ganes de jugar a futbol o a cuinar i amagar que no els podrà parar ningú. Durant aquell dia estaran molt actius i dedicaran l'estona a fer encàrrecs, anar a comprar per excursions, anar a pescar, anar a un parc d'atraccions, fer turisme,...No pararan ni un sol segon, perquè els dies de sol compensen els dies de pluja.

EL TEMPS ET SORPRÈN

Als habitants d'aquest país no els agraden les sorpreses. Prefereixen conèixer tot allò que els espera en un futur i reviu aquells moments especials del seu passat.

Són feliços quan poden saber el què passarà en el seu futur: quines persones coneixeran, quines malalties tindran, quins regals d'aniversari els faran, com es diran els seus fills, quins països visitaran, quines noves experiències viuran...

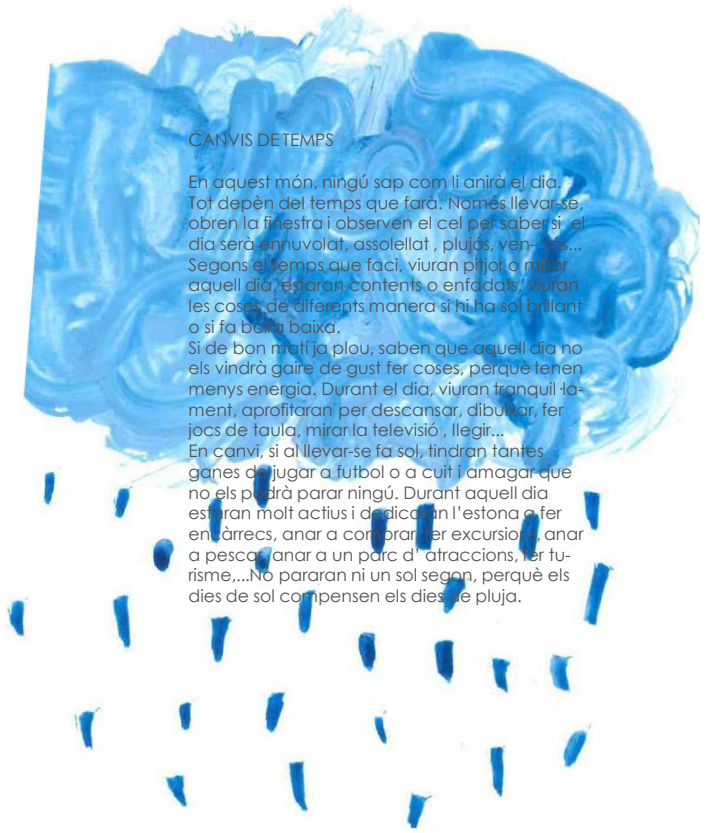
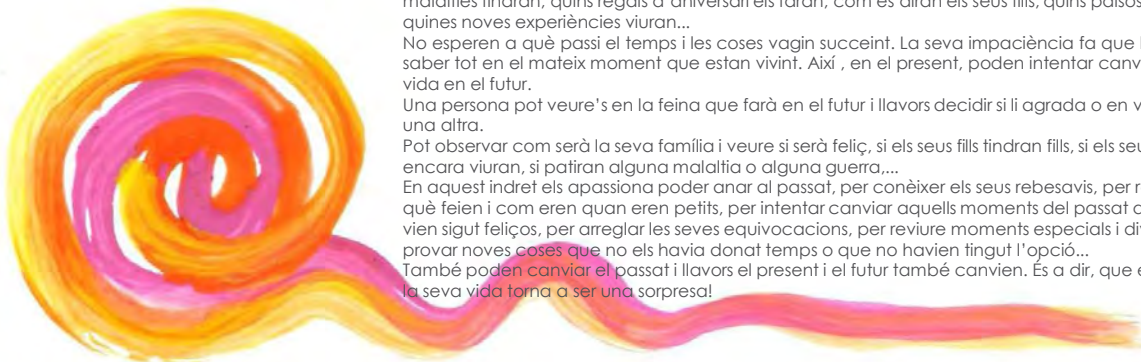
No esperen a què passi el temps i les coses vagin succeint. La seva impaciència fa que ho vulguin saber tot en el mateix moment que estan vivint. Així, en el present, poden intentar canviar la seva vida en el futur.

Una persona pot veure's en la feina que farà en el futur i llavors decidir si li agrada o en vol escollir una altra.

Pot observar com serà la seva família i veure si serà feliç, si els seus fills tindran fills, si els seus pares encara viuran, si patiran alguna malaltia o alguna guerra,...

En aquest indret els apassiona poder anar al passat, per conèixer els seus rebesavis, per recordar què feien i com eren quan eren petits, per intentar canviar aquells moments del passat que no havien sigut feliços, per arreglar les seves equivocacions, per reviu moments especials i divertits i per provar noves coses que no els havia donat temps o que no havien tingut l'opció...

També poden canviar el passat i llavors el present i el futur també canvien. És a dir, que en el fons, la seva vida torna a ser una sorpresa!

Pau Casals va comprometre part del seu temps en ajudar els refugiats. Va posar al servei dels altres el seu talent per la música i les seves idees de Pau i Llibertat.

Seguint el seu exemple i la idea del banc del temps, ens reunirem amb els avis de la Residència Can Comelles d'Esparreguera.

tens temps?

L'Ona ha anat a la presentació. En un banc del temps la moneda són les hores, les inverteixes en ajudar algú o en què algú t'ajudi.

Ajudar els avis ens va servir per passar una estona feliç amb altres persones que no coneixes.

Ens ha servit per recordar i pensar en les persones que ja no tenim. Quan jo vaig néixer, el meu besavi va morir i aquesta conversa m'ha fet pensar molt en ell.

**Imagina't vivint eternament...
Imagina't tota la teva vida comprimida en un sol dia...
Imagina't viure per sempre aturat en un moment feliç...**

Submergir-se en la lectura d'Alan Lightman transporta cap a mons imaginaris, on el temps no passa tal i com el coneixem. Cada món és singular i el temps que s'hi viu marca la particular vida dels seus habitants.

Ens desperten preguntes en cada nou somni, preguntes complexes que obren converses en un banc del carrer, en companyia d'habitants d'aquest, el nostre món.

banc del temps

Cadascú té un temps diferent. No tothom viu igual. Som persones diferents, amb el nostre pensament i les nostres decisions.

Tenim maneres de ser diferents. Cadascú té una manera de viure diferent i les coses tenen diferent importància.

Dissenyem i construïm una instal·lació que convida a seure en un banc per reflexionar sobre el temps. I és que, cal donar temps al nostre temps.

També hi ha temps davant nostre, és el temps per fer evolucionar el món. Quan siguem pares o avis, les coses no seran com són ara en els nostres temps, el temps no tira enrere, ens esperen coses noves.

El temps té història, fins i tot abans de formar-se la Terra. Ningú sap quin va ser el primer dia que va néixer el món i va començar el temps.

El temps és un tresor, perquè si perdem aquest segon o aquest moment no tornarà a passar mai més.

Explicaven coses molt personals, coses que no eren gaire felices. Però d'altres les explicaven amb un somriure i alegria.

Les coses com la guerra són diferents quan les explica una persona que ho ha viscut, perquè ens poden donar una altra informació que no hi ha en els llibres.

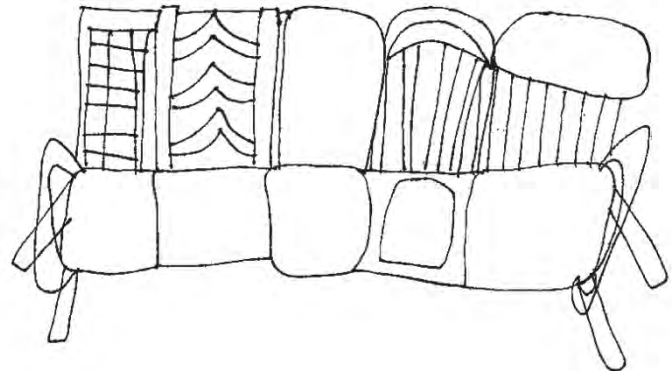

De quina manera vius: a poc a poc o ràpidament?

En quin moment t'agradaria aturar el temps?

Què preferiries, quedar-te en un moment feliç o escapar i viure la vida?

Què aprofitaries per fer al llarg de tots aquests anys?

què necessitem?

Parlem del fífol: HOMECOMPROMÈS

Què deu voler dir?

- Potser vol dir una persona que diu la veritat.
- Que fa promeses i les compleix.
- Per exemple vol dir que s'ha compromès a perdre més quilos i ho fa.
- Va dir que no tornaria a Catalunya fins que no hi hagués Franco i ho va complir.
- Quan comencem un nou curs, parlem dels nostres compromisos.
- Devia ser una persona decidida.
- Va lluitar perquè totes les persones estiguessin bé.
- Per la pau.
- La llibertat.

En primer lloc sóc un home; després, un artista. Com a home, la meva primera obligació és lluitar pel benestar de la humanitat.

Pau Casals

BENESTAR

Benestar per nosaltres és...

- Estar sa, no tenir malalties.
- Estar còmode a un lloc.
- Poder treballar.
- Estar en forma.
- Sentir-me acompanyada i forta.
- Fer les coses que et vénen de gust fer.

PREGUNTEM ALS AVIS: QUÈ ÉS PER VOSALTRES EL BENESTAR?

Per mi benestar vol dir trobar-se bé, a casa i amb els fills. Tenir el necessari per viure. Poder menjar de tot.

Per mi benestar és quan estic amb vosaltres, quan em veniu a veure.

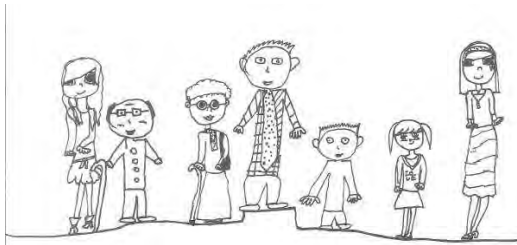
És tenir salut. Tenir una família que t'estimi i que t'ajudi quan tens problemes.

També tenir suficients diners per viure bé. Que hi hagi metges i hospitals per poder-te curar si tens alguna malaltia. I pau al món.

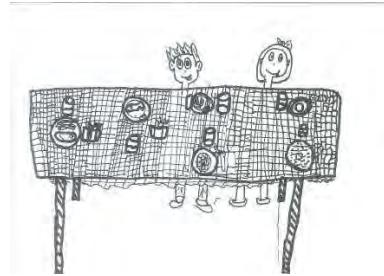
És tenir les necessitats cobertes i poder viure amb un cert confort.

Que estigui bé amb la meva família, que no els falti res al meus néts i que al dia d'avui els meus fills tinguin feina, i el meu home i jo tinguem salut.

TROBEM QUE BENESTAR ÉS TENIR LES NECESSITATS BÀSIQUES COBERTES...

TENIR MENJAR FAMÍLIA

TENIR MENJAR CADA DIA

TENIR UNA CASA

ANAR A L'ESCOLA

TENIR HOSPITALS I METGES

TENIR UNA FEINA

MENTRESTANT AL MÓN... NO GAIRE LLUNY DE CASA NOSTRA...
ARRIBEN A LA CLASSE AQUESTES NOTÍCIES I NO ENS PODEN DEIXAR INDIFERENTS...

Persones desplaçades, per por, per gana, per aspirar a un futur que creuen serà millor, per escapar de la repressió... Persones que fugen buscant una vida millor a Europa. Potser benestar?

Empatitzem amb la tristesa i el dolor dels que han de fugir. I potser ara mateix no hi podem fer gran cosa, però haver fet aquest seguiment exhaustiu de les notícies que dia a dia ens estan arribant de la situació a les fronteres de Ceuta i Melilla, segur que ha ajudat a canviar la percepció dels fets. Si més no, som capaços de qüestionar-nos algunes "versions", de no acceptar que es pugui parlar d'allau d'immigrants il·legals sense entreveure les motivacions que porten a aquestes persones a exposar la seva vida, com en el cas dels 15 subsaharians morts a Ceuta. Llegim en una de les moltes cròniques que fins fa un any -abans que el govern espanyol fes encara més alta la doble tanca- els immigrants es construïen escales amb fusta del bosc, amb les que intentaven saltar-la. Les fotos de multitud d'escales abandonades al costat de la tanca es converteixen per nosaltres en el símbol d'aquest viatge, enfilarse per anar a...

- Un immigrant és una persona que intenta anar a altres països no amb cotxe, creuant una frontera.
- És una persona que necessita coses i les va a buscar creuant una valla.
- L'immigrant no és només una persona que visita un lloc, sinó que s'hi queda a viure i que quan marxa és perquè va a visitar la seva família.
- Aquesta persona va a un altre lloc per aconseguir diners, no de viatge a veure coses sinó perquè ho necessita. Va a buscar treball i també per millorar la vida de la seva família.
- L'immigrant és una persona bastant decidida perquè sap que hi ha un risc per passar la tanca.
- És una persona que no té les necessitats cobertes però que ha de marxar a buscar-les a un altre país.
- No vol fer mal a ningú sinó que vol el millor per a la seva família i s'arrisca per això.

Aquestes imatges ens fan pensar...

- És un terreny amb moltes escales fetes i no en una fàbrica. Semblen troncs i no hi ha metall.
- Estan abandonades.
- No són totes igual, per això no estan fetes en una fàbrica.
- Aquestes les han abandonat perquè són velles. Ara les fan més modernes.
- N'estan fent més!
- A darrera hi ha una valla, potser les han fet servir per saltar la tanca.
- Podria ser la valla de separació. La que separa crec que era Ceuta i Espanya.
- No separa Espanya i el Marroc a Ceuta.
- No només separa Ceuta, també separa d'altres països i els que estan més enllà d'Espanya.
- Com els que estan més lluny de l'Equador.
- Ho podríem mirar al mapa del món.
- Aquestes escales estan a la valla de Ceuta.
- Ara ja no és tan petita, ara fa 6 metres d'alt.
- L'han fet més alta perquè no puguin pujar...

INDUSTRIA

FABRICA

DEIXAR

REPARAR

ADEU

DESIG

la batuta del cor

Un dia, un grup de músics ambulants va aparèixer al Vendrell. Agenollat sobre els còdols, completament corprès, encisat per l'aparença dels actants, vaig escoltar extasiat cada una de les notes. M'atreien especialment els instruments. Duien mandolines, campanes, guitarres i, fins i tot, peces fetes amb estris de cuina. Un home tocava una mena de màneg d'escombra formant quelcom semblant a un violoncel –malgrat que en aquell temps mai no havia vist ni sentit un violoncel-. Per aquesta raó –possiblement vaig tenir una mena de pressentiment! – aquell màneg d'escombra va ser el que més em va fascinar. No li podia treure els ulls de damunt. Em sonava meravellosament. Vaig arribar a casa i, sense respiració, vaig parlar-ne al pare. Reia, però jo li'n parlava d'una manera tan apassionada que em va dir: "D'acord, Pauet, et faré un instrument com aquest". I el va fer. Era una carbassa amb un màneg, un batedor i una sola corda. Suposo que tothom sap que aquest instrument va ser el meu primer violoncel.

Pau Casals

A nosaltres, com a Pau Casals, també ens ha captivat la idea de crear instruments de corda amb materials de rebuig, per més tard explorar noves sonoritats. Ens deixem seduir per les possibilitats d'aquests materials per anar descobrint les seves qualitats sonores.

Cordills, cordes, fils, gomes, cintes, filferros i altres materials que tenim al nostre abast diàriament, subjectats en diferents suports, ens poden permetre crear instruments de corda.

En un primer moment el treball en grup és molt inconcret, és exploració, curiositat, indefinició, es deixen portar per l'atracció dels materials i sembla que l'acumulació és el que més interessa. Però mica en mica, s'arriba al concepte d'economia, en el sentit que és important aconseguir un so interessant amb el mínim material i que cal eliminar allò superflu, que no és decisiu en la producció del so. Van sabent el que han de buscar.

Els mateixos creen instintivament un sistema de criteris d'avaluació que els ajuden a millorar l'instrument. Entre tots valoren la feina, proporcionen idees per optimitzar el so i analitzen el procés d'investigació. Accepten els criteris dels companys, són flexibles i aprenen amb les seves contribucions. Donen al procés la importància que requereix i els fa pensar també en el seu propi procés d'aprenentatge i de creació.

Combinem aquest procés d'investigació amb la posada en comú amb la resta del grup, i mitjançant la pràctica musical anem adonant-nos de les propietats dels sons, de com es produeix aquest so, del seu comportament... i anem refent els instruments a mesura que incorporem experiència.

Col·lectius silenciats

Què és allò invisible del so?... les ones produeixen la propagació d'energia en totes direccions però... les veiem? La percepció humana té límits, hi ha ones que no podem percebre...tot i que existeixen!

Un so, quan deixem de sentir-lo, deixa d'existir?

Què hi ha al món que existeix i no sentim?

Reflexionar sobre persones o col·lectius silenciats, desafavorits, marginats, desvalguts..., que tot i no sentir-los existeixen, per poder fer d'altaveu que els "dóna veu" i ajuda a sortir de la invisibilitat.

A Timor Oriental, hi ha una caseta de fusta. Només té una habitació on hi tenen el lavabo, la cuina i el llit. Quan caminen les fustes grinyolen, així que l'Elies ha d'anar de puntetes per no despertar a la seva germana petita. Abans vivien en una casa amb jardí, però fa temps que una bomba va endur-se tot el que tenien. Les bombes es van endur les parets, les finestres, les portes, però el més important es va endur la felicitat. L'Elies ja no surt a jugar al carrer, és massa perillós. Però també té por de quedar-se a casa, i si cau alguna bomba? A les esglésies amaguen armes, menjar pels combatents, etc... Tot està ple de trinxeres i la ciutat està deserta, només passen soldats. Quan els veu s'espaanta, són com un fum negre que s'ha emportat la tranquil·litat i les ganes de viure. L'Elies se sent trist però també oblidat. Se'n va parlar molt de nosaltres però ara ja no queda res. L'ajuda ha marxat cap a un altre lloc, la gent se n'ha cansat. Ja no hi ha ningú que lluiti per nosaltres.

La família del Marc va patir un accident de trànsit quan ell tenia tres anys. Es va salvar per poc, després de quatre mesos a l'hospital es va recuperar però no el van venir a buscar els seus pares. Per la porta va aparèixer un home alt, gran i amb bigoti. Anava tot de color negre. No l'havia vist mai. Era el director d'un orfenat. Ell li va explicar que els seus pares havien mort a l'accident i li va dir que l'acompanyés. Ara, en Marc té tretze anys i enyora molt la seva família. Se sent trist. Se sent sol. Està envoltat d'amics però troba a faltar tenir uns pares que el cuidin, que l'estimin, que el defensin, que li donin consells per la vida i que l'ajudin a fer els deures. Fa deu anys que busca una família per ell.

A l'habitació 204 de la planta 3 de l'hospital de Martorell, hi ha uns metges parlant al voltant d'una pacient. Estan preocupats per aquella dona. Fa dos mesos que està allà i no millora. Està prima. Se la veu trista, però sembla que aquesta tristor no vingui de l'operació sinó de la soledat. Ningué l'ha vingut a veure, ningú li fa companyia. No té família i no li queden amics, tots han marxat. Vol lluitar però no té prou força per vèncer la malaltia ella sola.

En Niko i la Zoe, una parella d'Hiroshima, esperaven un fill. Quan en Niko i la Zoe van anar per primera vegada a l'hospital a fer-se proves, els hi van dir que el seu fill patia els efectes de la radioactivitat de la bomba. Es van posar molt tristos i es van posar a plorar. Tot i la malformació del nen, els pares van decidir tenir-lo. Al cap d'uns mesos, el nen va néixer. Li van posar Yako. Al Yako li faltaven els dits de les mans. Tot i això feia vida normal; jugava a futbol, corria, ballava i era feliç. Això feia que els pares s'aguessin alegres, contents d'haver tingut el seu fill. En Yako va conèixer al Maxi que anava en cadira de rodes perquè tenia les cames molt afectades. Es van fer amics i es van ajudar. Al cap d'uns anys, quan els hi van explicar el per què de les seves malformacions els dos es van posar tristos ja que pensaven que era injust i que les guerres són molt cruels i dolentes. Tot i així en Yako i en Maxi van superar els obstacles que els hi ha provocat la guerra.

A La Rambla hi ha un home alt i prim. Té una barba de vint dies que li arriba fins el pit. La seva roba s'ha anat estripant amb el pas del temps. Fa molts mesos que no entra en una botiga i està convençut que si se li acudís el farien fora només entrar. Se'l veu trist. Té unes molles de pa a la mà i se les mira amb delit. Se les menjaria totes de cop però sap que no pot, perquè poden ser les últimes que aconseguixi durant el dia.

Però aquesta cantonada no ha estat sempre seva. Abans tenia una pis gran, tenia un sofà per jeure i una nevera plena de menjar. Un dia el van acomiadar de la feina perquè no podien pagar a tants treballadors. No podia pagar l'aigua, la llum ni el gas i va començar a dutxar-se menys i a obrir poc el llum. Van passar uns mesos i com no podia pagar la hipoteca, el banc el va fer fora del pis. Des d'aquell dia, es dutxa amb les fonts i té com a veïns els vianants i els gats del carrer.

Potser no tornaré a veure *Catalunya*. Durant anys, vaig creure que la llibertat tornaria a la meva volguda terra abans de la meva mort. Ara ja no n'estic tan segur. Tornarà, això ho sé, i em sento feliç davant aquest pensament. Però hi ha la tristesa de pensar que potser jo no viuré per a veure-ho.

catalunya és la terra on vaig néixer

...Fa uns tres anys que vaig ser-hi per última vegada i, veritablement, vaig sentir una alegria immensa.

Durant la meua vida he viatjat per molts països i he trobat la bellesa arreu. Però la bellesa de Catalunya em nodreix des de la infància. I quan tanco els ulls, veig el mar de Sant Salvador i la vila marinera de Sitges, amb les petites barques de pesca a la sorra, les vinyes, les oliveres i els magraners del camp de Tarragona, el riu Llobregat i els pics de Montserrat. Catalunya és la terra on vaig néixer i l'estimo com una mare.

Pau Casals

CATALUNYA ÉS UN PAÍS ON ESTEM NOSALTRES. ÉS MOLT GRAN I ALGÚ POT ESTAR MOLT LLUNY I TAMBÉ ÉS A CATALUNYA. FINS A LA PLATJA!

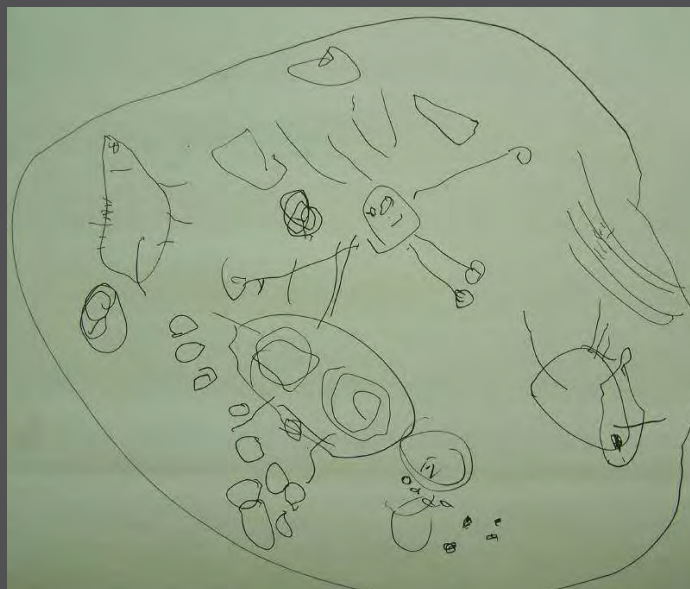

Pau Casals ens parla de Catalunya...

i a la rotilana sorgeixen preguntes que encara no s'havien fet mai: hem nascut a Catalunya?, tots hi vivim? – No, jo vaig néixer a Barcelona, Jo sí que visc a Catalunya!...

Els proposem dibuixar "Catalunya". Ho fan per grups i aquestes són les representacions que en resulten. Li demanem al Carles Lladó, matemàtic i expert en cartografia que ens ajudi a interpretar-los. Els infants dibuixen el que pensen i ens agrada extreure de les seves paraules que es veu com van ampliant el seu horitzó per conèixer el món, i en aquest cas, aquesta petita part de món que és Catalunya.

classe dels Cargols - 2 anys

classe dels Peixos - 3 anys

Sempre parlem des d'un "lloc", Esparreguera, i amb un cert horitzó: el lloc és el mateix, però l'horitzó pot ser cada vegada més ampli. Això es pot observar en les diferents representacions de Catalunya que fan els nens i les nenes d'Infantil quan els demanem com podrien dibuixar Catalunya.

Els grecs deien que una cosa no es pot conèixer si no té forma. I en les representacions es va veient la necessitat de donar forma amb una línia que al mateix temps tanca, delimita, defineix... la cosa. I sobretot estableix un interior i un exterior. La forma de Catalunya és cultural i d'aquí el seu interès en discutir-la amb els nens i nenes.

Les carreteres, ponts... dels de la classe dels Cargols poden representar un element destinat a eixamplar l'horitzó que els dona seguretat. El cel i el sol apareixen com a elements externs. Ells es mouen entre dues formes de representació: la de Catalunya en planta i la del cel i la terra en alçat.

Hi ha alguna representació que diferencia l'espai urbà (predominant i format per illes) d'un espai agrícola –encara existent però limitat. Hi ha representacions que les fan des d'un punt de vista fix. Esparreguera esdevé el centre d'un territori que podem conèixer com Catalunya. L'orientació és correcta: Montserrat i França al nord, Espanya a ponent i el mar i la platja a llevant. D'altres en què van girant el full del paper sense mantenir-lo. L'important per ells, en aquest cas, és el que estan afegint al mapa en aquell moment.

classe dels Conills - 4 anys

classe de la Lluna - 5 anys

una Escola, un País

Era una tarda d'hivern quan a la classe vam llegir el capítol XI del llibre Reflexions de Pau Casals d'Albert E. Kahn. Qui ens ho havia de dir que en aquelles colpidores línies que ens explicaven el pas de la 2a República a la Guerra Civil, en un capítol encertadament titulat Triomf i Tragèdia, trobaríem la primera idea que ens havia d'abocar al nostre projecte de classe: L'Escola.

En un obrir i tancar d'ulls ens sentírem atrets pels fragments del relat on Pau Casals ens explicava l'onada de força i embranzida cultural que aquest període va suposar per a Catalunya. I encara més, per vèncer gràcies a l'escola, la pobresa intel·lectual i el greu analfabetisme enquistats a la societat de l'inici del segle passat...

"Des de la infància havia conreat les arts i a través del comte de Morphy havia arribat a comprendre el veritable significat de l'educació, però ara podia veure finalment que l'art i l'educació es posaven a l'abast de tothom, no solament de les classes benestants, sinó també dels treballadors, a les ciutats, i dels camperols, als pobles. El que jo pretenia amb la meva pròpia orquestra i a través de l'Associació Obrera de Concerts – la idea d'apropar la música a les classes menys privilegiades – ara es duia a terme a tots els nivells culturals d'una punta a l'altra del país. La taxa de construcció d'escoles fou deu vegades més gran que en el període monàrquic. Durant els primers anys de la República es van construir gairebé deu mil noves escoles!"

L'escola catalana va esdevenir un model d'aprenentatge, de solidaritat, d'igualtat, de respecte, de reivindicació dels nostres valors, de la nostra història, ciència, llengua catalana, cultura, ideologia...

Tot seguit, els nois i les noies de la Promoció Aina Durandeau, 3r d'ESO, anàrem bevent de diverses fonts per saber més sobre l'ensenyament, la metodologia: Des de la Revista Sàpiens, passant per altres articles periòdics, ens arribàrem fins a Vil·la Casals i ens deixàrem seduir per l'entorn del músic universal; també gaudírem aprenent del guardonat documental Las maestras de la República i, darrerament, vam reviure els afers de les escoles d'Esparreguera a tombant de segle, per boca d'un entusiasta historiador ex alumne de la nostra escola. Tots aquests testimonis ens seduíren i empenyeren cap al projecte. I sobretot vàrem descobrir que darrere de tants fets hi havia rostres humans, amb pensaments agosarats i amb unes mans disposades a moure muntanyes en pro dels nens... I així vam conèixer els mestres, amb els seus noms propis i les seves senzilles vides, aquelles persones de fermes conviccions que van voler canviar el món amb una humana saviesa.

Ja teníem un fil conductor, l'Escola, però com és l'hàbitat que encara ens uneix i on passem tantes hores de les nostres vides, us l'hem volgut presentar articulada en tres èpoques: l'Escola d'Ahir, l'Escola d'Avui i l'Escola de Demà.

Així doncs, aquella tarda d'hivern, llegint les memòries de Pau Casals, tots plegats vam percebre inequívocament que sabent més d'aquella escola catalana de la 2a República, sabríem més d'on venim, qui som i a on volem anar com Escola del segle XXI i com a País. Perquè l'Escola fa País.

L'Escola d'ahir

Des de l'esperit històric i literari, ens hem posat dins la pell, l'ànima i els pensaments dels avis d'ara, que aleshores foren nens, i hem volgut reviure en primera persona, els dies a les classes amb una deferència explícita cap als mestres i pedagogs de la 2a República. Tota la nostra vida són relats i en ells ens reconeixem hereus d'uns valors i d'una identitat col·lectiva que ens fa ser com som.

Quants records dels dies d'infantesa. N'hi ha de tots colors i al bell mig la família, l'escola i el poble. Ara som grans, 80 i llargs, quasi 90 anys. Com ha passat el temps!... I Després la guerra, i l'exili i, després, pitjor: restar muts i cecs en vida. Més val deixar-ho córrer; el passat, passat està! Aquesta primavera d'enguany es força plujosa i fa força fred. A les notícies de TV3 diuen que avui, 30 de març, encara nevarà al Pirineu per sobre dels 2000m. Tant valents que havíem estat! I, ara, només sentir parlar de temperatures baixes, de neus i de dies grisos ens mata més que tota la història passada, que no ha estat poca! Primavera del 2014... amb aquesta ja n'hem viscut més de vuitanta. I que ràpid passa tot!...

Avui he tornat als boscos als afores del meu poble, Calders, com quan era un nen. Avui, però, camino agafat de la mà amb el meu nét. Cada racó del bosc em recorda la meua infantesa, la innocència que teníem tots. Com ara, fa masses anys, em trobava submergit entre plantes silvestres, camins, fulles i papallones brillants i sobrenaturals. El meu professor, Antoni Busquets i Punsset, ens feia nedar entre els camins de flors. L'Anton, tenia una visió del món meravellosa, impressionant, científica i viva. Sempre repetia el mateix: Per què aprendre si no vius el que aprens? L'Anton era un home senzill. Havia estat mestre a Barcelona i feia poc que havia vingut a Calders. Portava camisa de franel·la blanca, amb botons mig descosits. Vivia en una casa als afores del poble, amb una porta rovellada i un llimoner que feia anys que no feia fruit...

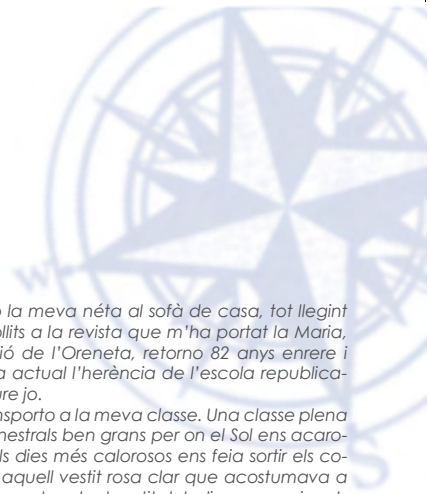
Caminàvem en grupets, per camins on l'ombra dels arbres inspirava frescor, per on creixien plantes aromàtiques que les nenes recollien per posar-se-les al cabell. Seguïem el compàs dels ocells i callàvem quan veïem una papallona o una marieta. Agafàvem fulles, flors i escorces. Després les portàvem a l'escola, on les assecàvem i les guardàvem com a tresors. Era meravellós. Veïem que una cosa tan simple com un bosc, al que nosaltres mai havíem donat importància, era per a nosaltres una font d'inspiració inesgotable. Un dia, fins i tot, vam recollir granotes. Crec que va ser l'experiència de la meua vida. Recordo les granotes i gripaus classificats dins d'uns pots de vidre, per la seva mida i espècie. Després els miràvem al microscopi, els intentàvem dibuixar, com els dibuixos de la Lola Anglada, però mai van arribar a tant...

Havíem de fer girar una maneta perquè les còpies sortissin per l'altra banda. Jo només veia més que fulls, fulls, fulls... Quan arribava a casa i ho explicava, el pare només feia que parlar sobre Catalunya i un tal mètode Freinet. Es posava molt content i em preguntava moltes coses, però jo encara era petita i no sabia res del que allò significava. "Deuen ser coses de grans", pensava. Ens vam creure que érem petits redactors, periodistes o escriptors. De vegades sortíem a fer la classe a l'aire lliure, l'Angeleta n'era una gran defensora. Deia que així se'ns airejaven les neurones...

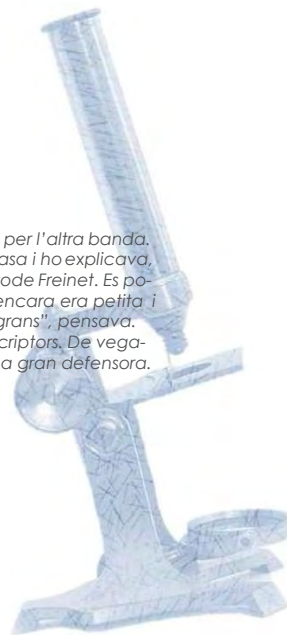

Recordo aquells dies, com els més especials de la meua infantesa. L'Elvira Godàs, la nostra mestra, tenia el cabell curt i castany, vestia una faldilla rosa pàl·lid i brusa blanca; la seva veu era especial, divertida, primaveral, dolça... I sempre ens deia amb veu convincent "Les mestres d'ara, ens tallem el cabell, ens escurcem les faldilles perquè així creixin les idees". Encara recordo quan ens interpretava alguna melodia al piano, i tot seguit nosaltres començàvem a marcar el ritme amb el peu i amb les mans i acabàvem ballant en una rotllana al mig de la classe. Un dia l'Elvira va arribar amb un objecte grandíssim, tenia forma de campana suportada per una caixa de fusta, ens va dir que servia per escoltar música i s'anomenava gramòfon, ningú s'ho creia, i de sobte vam sentir el so del violoncel de Pau Casals ressonant per la classe amb el Cant dels ocells...

Asseguda amb la meua néta al sofà de casa, tot llegint els articles recollits a la revista que m'ha portat la Maria, en la 43a edició de l'Oreneta, retorno 82 anys enrere i veig en l'escola actual l'herència de l'escola republicana que vaig viure jo.

De cop em transporto a la meua classe. Una classe plena de llum, amb finestres ben grans per on el Sol ens acaronyava la pell i els dies més calorosos ens feia sortir els collets. Jo, amb aquell vestit rosa clar que acostumava a portar, res comparat amb el vestit dels diumenges, i amb unes trenes que la mare sempre em feia abans de sortir, m'asseia a la meua cadira. Esperàvem la mestra en uns pupitres de fusta vella, de dos en dos, nens i nenes junts. Sempre fèiem el xivari habitual, fins que sentíem el so d'uns talons que poc a poc s'anaven acostant. I llavors s'obria la porta, l'Angeleta entrava, i amb una veu dolça ens desitjava bon dia... I tot seguit, observàvem una rosa dels vents i ens transportàvem fins al desert...

Vam començar ideant un cub de cartró, amb la finalitat d'escriure l'element de cadascú juntament amb una foto de la persona. El cub el vàrem dissenyar a partir d'una capsa, aquesta la vam desmuntar fins a tenir-la plana i la vam transportar a una escala menor en un altre cartró. Ens va agradar molt i la vam utilitzar com a model definitiu.

Quines propietats tenim?

Després de veure les propietats dels diferents grups dels elements de la taula periòdica, entre tots, hem anat identificant objectes de la vida quotidiana on es troben aquests elements: llums de neó, alumini pels radiadors, material elèctric de coure, bateries de liti...

Fins i tot vam veure gràcies a unes radiografies de les nostres companyes, que a l'esquena de la Zoe i de la Maria B. porten claus de titani.

"He escollit el Silici perquè el seu nombre atòmic és 14, i aquest és el dia del mes en què vaig néixer i són els anys que tinc. També perquè el seu símbol és Si, i em considero una persona més aviat positiva i capaç de fer les coses que em proposo. És un element de terra i jo em sento arelada a la meua terra. És un catió i em sento millor donant que rebent. Quan s'ajunta amb altres elements, principalment l'oxigen, forma compostos sòlids i això ho podria relacionar amb mi, perquè els llaços que faig amb les persones que estimo són molt forts."

"He escollit el Beril·li perquè el seu nombre atòmic és el 4 com el número del meu dorsal de futbol. Tot i que es troba en forma sòlida habitualment, és tou com jo. Del Beril·li s'extreuen minerals preciosos, com jo quan m'ho proposo que faig coses molt bones."

"Jo he triat el Platí perquè és un element molt valuós i és d'un color blanquinós com la meua pell. És resistent a la corrosió i es fa servir per treballs molt delicats i de molta responsabilitat. Jo també intento no ser corrosiu en el sentit de no crear problemes, i a l'hora de treballar m'organitzo per obtenir resultats acurats."

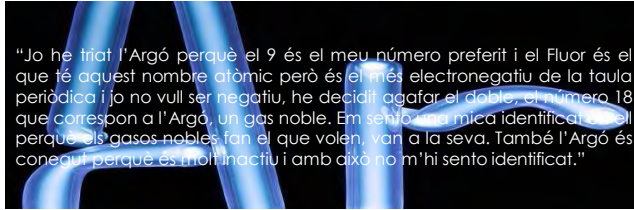

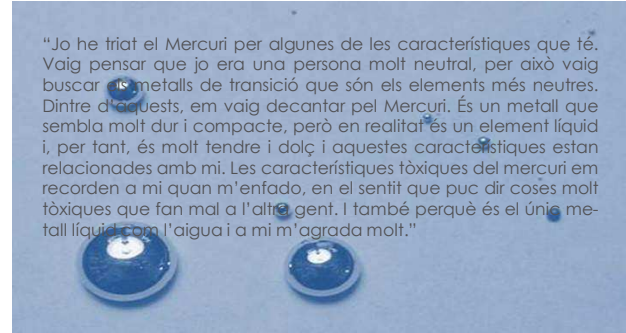

"L'element que jo he triat és l'Arsènic. El seu símbol químic és As com les meves inicials i el seu nombre atòmic és 33. És un metal·loide ja que té propietats tant de metall com de no metall. En un principi el vaig triar solament pel seu símbol químic, però de seguida en veure les seves propietats i aplicacions em vaig identificar encara més amb ell. Una de les utilitats que té és de mata-rates però alhora fa la funció de pigment, i és en aquest punt en el que més m'identifico ja que sempre m'ha agradat molt dibuixar (relació amb l'ús com a pigment)."

"Una propietat que tinc en comú amb el Carboni és que és capaç d'enllaçar-se amb ell mateix i amb una àmplia varietat d'altres elements, i jo crec que dins meu hi ha una gran varietat de diversos elements, que em fan ser una persona que s'interessa per una gran pluralitat de coses."

"Jo he triat l'Argó perquè el 9 és el meu número preferit i el Fluor és el que té aquest nombre atòmic però és el més electronegatiu de la taula periòdica i jo no vull ser negatiu, he decidit agafar el doble, el número 18 que correspon a l'Argó, un gas noble. Em sento una mica identificat amb ell perquè els gasos nobles fan el que volen, van a la seva. També l'Argó és conegut perquè és molt inactiu i amb això no m'hi sento identificat."

"Jo he triat el Mercuri per algunes de les característiques que té. Vaig pensar que jo era una persona molt neutral, per això vaig buscar els metalls de transició que són els elements més neutres. Dintre d'aquests, em vaig decantar pel Mercuri. És un metall que sembla molt dur i compacte, però en realitat és un element líquid i, per tant, és molt tendre i dolç i aquestes característiques estan relacionades amb mi. Les característiques tòxiques del mercuri em recorden a mi quan m'enfado, en el sentit que puc dir coses molt tòxiques que fan mal a l'altre gent. I també perquè és el únic metall líquid com l'aigua i a mi m'agrada molt."

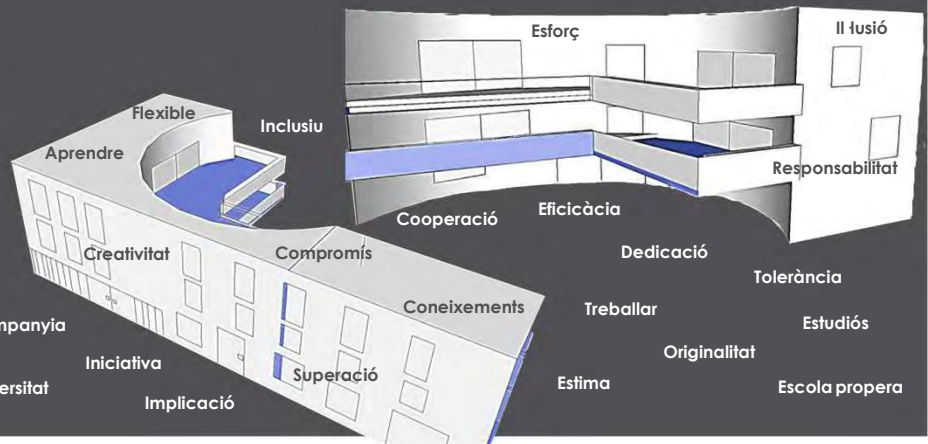
"Jo he triat el Laurenci ja que el seu nom s'assembla molt al meu. Les seves dades són desconegudes, i m'he sentit una mica identificada en aquesta part ja que jo sé que encara em queda molt per conèixer, i saber quin és el meu camí definitiu ja que no sé cap a on vaig, tan sols estic improvisant. Una altra dada que m'agradaria destacar és que acaba amb el nombre 3 (103) i és el mes en el que vaig néixer jo, el març. Tot i així, una de les coses amb les que no m'identificaria gens, és que és un element sintètic, és a dir artificial, i jo doncs sóc el més natural i jo mateixa possible. És per això que és un element poc conegut."

L'Escola del Demà

Un espai pot esdevenir un lloc en qüestió de segons o en el pas dels anys. La clau de volta consisteix a habitar-lo. És la qualitat del temps viscut el que transforma un espai genèric en un lloc singular. Els espais tendeixen a tenir un registre objectivable, mentre que els llocs formen part de l'experiència vital de les persones, de la seva història i del seu imaginari, i sovint només poden ser compartits amb l'ajut de les arts, aquesta gran enciclopèdia de referència que ens anem passant de generació en generació.

Un lloc anomenat Escola, Eulàlia Bosch

Des del cor i els sentiments, matèries no curriculars però tant o més cabdals, hem pensat que, possiblement, serem la primera generació d'estudiants que el proper curs es traslladi al nou edifici de Secundària. Tenim tantes il·lusions posades en aquest nou repte, perquè sabem que les quatre parets s'han de bastir d'experiències, d'aprenentatges, de convivència, de cultura i de país. Un dia va ser una utopia però cada hora que passa és més real. Només en coneixem quatre esbossos d'aquest nou projecte però sabem amb quina determinació i valors volem trepitjar per primera vegada el terra de la nostra nova escola i, en aquest projecte, us volem presentar amb quins fonaments voldríem bastir-la de vida. L'Escola ens ajuda a crear la nostra pròpia identitat i amb la nostra identitat farem una Escola única.

esparreguera: més enllà dels nostres ulls

Catalunya és la terra on vaig néixer. Fa uns tres anys que vaig ser-hi per última vegada i, veritablement, vaig sentir una alegria immensa.

Durant la meua vida he viatjat per molts països i he trobat la bellesa arreu. Però la bellesa de Catalunya em nodreix des de la infància. I quan tanco els ulls, veig el mar de Sant Salvador i la vila marinera de Sitges, amb les petites barques de pesca a la sorra, les vinyes, les oliveres i els magraners del camp de Tarragona, el riu Llobregat i els pics de Montserrat. Catalunya és la terra on vaig néixer i l'estimo com una mare...

Pau Casals

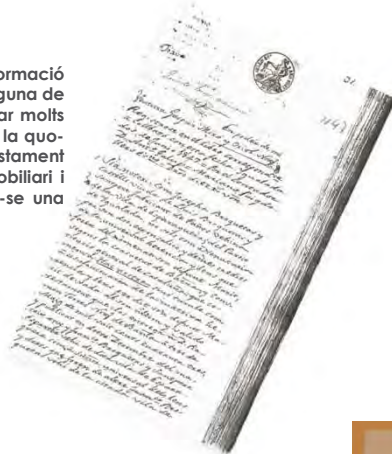
L'estima i l'afecte pels llocs i per les persones s'esdevé sempre, i en última instància, a partir del coneixement que en tenim. O dit d'una altra manera el coneixement ens clarifica els sentiments.

Per conèixer hem de mirar, d'escoltar el paisatge que ens envolta. El paisatge és una producció humana, i entendre'l ens ajuda a entendre'ns.

Prenem com a exemple aquesta actitud de Pau Casals i comencem a observar amb una altra mirada Esparreguera i el seu territori.

L'Albert Pèlach ens ve a visitar i ens parla de la classificació dels valors del paisatge. Des de l'Observatori del Paisatge de Catalunya s'ha establert una classificació dels valors que poden tenir els paisatges i fem una lliure adaptació per entendre millor Esparreguera i el seu territori.

L'arxiu històric municipal és una font d'informació fonamental on podem trobar resposta a alguna de les preguntes que ens fem. Es poden trobar molts tipus de documents que expliquen fets de la quotidianitat o destacats fets històrics. En un testament de 1847 s'especifica amb detall tot el mobiliari i objectes que hi ha a la casa. És fàcil fer-se una idea de com es vivia abans.

La presència d'elements religiosos ens donen pistes per entendre com pensaven o com sentien els vilatans molts anys enrere. La inseguretad de l'època davant de molts esdeveniments com guerres, malalties, bandolerisme... feia que es busqués en la religió la seguretad que no es tenia en la vida quotidiana. Les imatges en les façanes protegien les cases i les creus de terme donaven seguretad als caminants a la vista de les cases del poble.

La plaça Pitangó, on estava un de les dues portes de l'hostal Can Pitangó que data del s. XV i que és una de les construccions més antigues d'Esparreguera. Entendre la seva localització i funcionament ens ajuden a entendre el paper de la vila en la ruta del camí ral de Barcelona a Igualada. En la foto antiga (principis s. XX) es pot observar com era el pati de l'hostal des de la porta del carrer Cavallers.

A l'arxiu històric municipal es poden trobar també documents gràfics que ens permeten saber com era el poble en diferents moments de la història. Descobrim que Esparreguera va tenir una muralla conformada per les mateixes parets de les cases, i portes d'entrada a la vila. En el plànol s'observa com el centre del poble està format per la cruïlla de dos camins, el camí ral de Barcelona a Igualada i el camí d'Olesa a Piera, en la que històricament s'havia situat el mercat.

Aquest plànol recull aproximadament l'estructura que tenia la vila d'Esparreguera (1496-1505). Està basat en el capbreu de 1496.

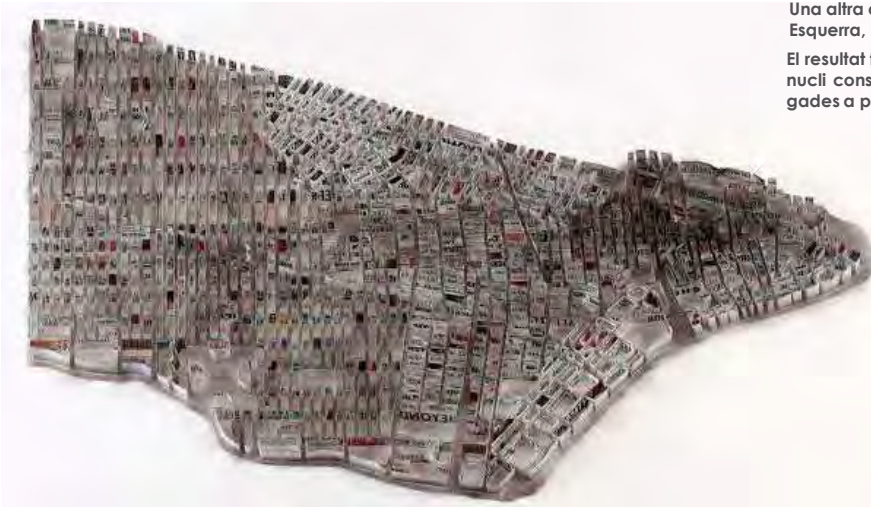
En la fotografia aèria d'Esparreguera de l'any 1929, extreta del fons documental de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, es veu com es manté la mateixa estructura de la vila, que creix a partir de la cruïlla de dues vies de comunicació: el camí ral i el camí d'Olesa a Piera. La cruïlla coincideix amb la plaça de l'Ajuntament.

Però els elements del paisatge als que Pau Casals donava més importància, no són els mateixos que ara destacaríem...

Què ha canviat en el món? Per què els valors són ara diferents de fa 150 anys?

Decidim explicar-ho en forma de tira cronològica que abasta des del moment del naixement de Pau Casals fins a l'actualitat (1870-2014)

Troblem la inspiració en l'obra de Matthew Picton. Artista britànic que ens mostra una solució en les seves creacions, en les que a partir d'una base cartogràfica, explica fets històrics o característiques d'una ciutat.

A partir dels anys 60 del segle passat, Esparreguera mostra un creixement urbanístic i demogràfic molt fort. Les urbanitzacions de Can Rial i Mas de'n Gall comencen a créixer i quasi dupliquen la superfície construïda de la vila. I això implica un canvi en la percepció del territori per part dels vilatans.

Comparació de l'àrea construïda a Esparreguera (1956 - 2011)

Els canvis es produeixen d'una manera progressiva, el coneixement es recolza en el coneixement, a petites dosis. I sense adonar-nos al mirar enrere, veiem un món diferent al nostre.

Des de la nostra perspectiva actual hi ha molts descobriments i canvis (tecnològics, científics, socials, històrics...) que han condicionat la nostra vida actual.

Quins canvis dels que es produeixen ara poden ser decisius per al futur?

Ens adonem de si realment s'estan produint aquests canvis?

És per això que som capaços de veure fets importants del passat i ens costa més veure els actuals?

Un primer grup decideix dibuixar una quadrícula d'un cm. de costat sobre el mapa per ampliar-la després en el paper gran.

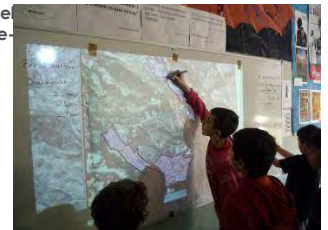
Un altre grup opta per les semblances. Decideixen buscar «les línies principals» i veure quins angles formen, per traspassar-les al mapa final.

Una altra opció és marcar el perfil de la projecció, però en aquest cas el factor d'ampliació no el decideixen ells; és el que ofereix el projector i caldrà calcular l'escala del mapa final.

Una altra opció és la de referenciar els punts als costats del mapa.

Esquerra, dreta, dalt, baix...

El resultat final. Ja tenim la silueta, a escala, del nucli construït de la nostra vila ampliat 8 vegades a partir del mapa original.

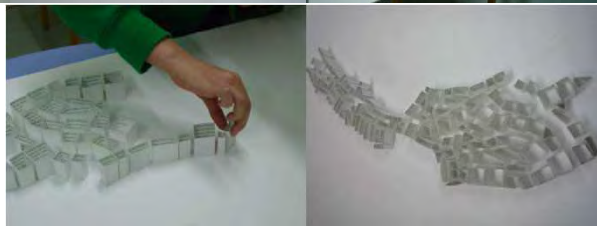
Seguint el model de Picton prenem un text escrit pels Vampirs sobre les característiques de la vila i l'imprimim en fites que ens serviran per reconstruir el traçat aproximat dels carrers d'Esparreguera. Comencem a reconstruir la nostra pròpia vila en la que destaquem amb fotografies els llocs, edificis i carrers més singulars i representatius.

Poc a poc anem reconstruint la nostra pròpia visió de la vila d'Esparreguera...

Les ciutats ha de ser vistes com organismes vius; vistes com a subjectes i no com a objectes.

Matthew Picton

Detall de les urbanitzacions de Can Rial i Mas de'n Gall.

una mirada a crimea

EL CONFLICTE D'UCRAÏNA I RÚSSIA

El conflicte de Crimea

El 1954, Nikita Khrushchev, màxim dirigent de l'URSS, va lliurar a Ucraïna la regió de Crimea que fins llavors formava part de la Federació Russa (URSS). Va ser un gest d'amistat amb motiu de la celebració del 300 aniversari del Tractat Pereyaslav, un pacte d'unió entre Ucraïna i Rússia.

En el context d'enfonsament de la URSS, el Parlament Ucraïnès va aprovar una Declaració de sobirania (juliol, 1990) en el qual es recollia el dret d'autodeterminació d'Ucraïna. El procés va culminar amb la Declaració d'Independència efectuada pel Parlament Ucraïnès (agost, 1991) i el referèndum popular (1 de desembre de 1991) en què més del 90 % dels ucraïnesos van aprovar la independència. Inmediatament van sorgir disputes entre Ucraïna i Rússia per Crimea (El Soviet Suprem rus va arribar a anul·lar la cessió de Crimea a Ucraïna el 1992). Avui, Ucraïna i Crimea, (que gaudien d'autonomia dins del nou estat) presenten una gran diversitat ètnica, cultural, lingüística ...que ha esclatat sortint a la llum en aquest conflicte.

A mitjans de gener, amb el projecte de Sant Jordi dedicat a Pau Casals engegat i parlant de totes aquelles nacions sense estat, ens n'assabentem d'un conflicte internacional.

« *Crimea es declara independent sense esperar el referèndum* ».

La Vanguardia

Arran d'aquesta notícia ens sorgeixen molts dubtes però primer de tot ens preguntem, què és el que passa amb Ucraïna i Crimea? Podem trobar en aquest conflicte un reflex de la situació actual entre Catalunya i Espanya? Amb aquestes qüestions, que ens fem sense ser capaços de trobar-hi resposta, creiem que és necessari dedicar un espai a aquest conflicte i fer un seguiment de ben a prop, per tal de comprendre que és el que hi passa. A partir d'aquest punt seguim a dirar tots els mitjans de comunicació per tal d'estar al dia d'aquest fet i poder entendre'l, la qual cosa ja preveïem que no serà fàcil.

El dilema de Crimea

El passat 20 de març vam intentar comprendre un dels majors conflictes de l'actualitat, a partir d'un 30 minuts de TV3, on s'explica detalladament el conflicte entre Crimea i Rússia, vam poder extreure unes idees i unes conclusions vitals per entendre i poder opinar sobre el conflicte més recent del món en el que vivim:

Durant la Segona Guerra Mundial, els tàrtars crimeans es van reduir a conseqüència de la política de Stalin, se'ls acusava de ser col·laboradors dels nazis i van ser deportats en massa. Aquesta deportació va començar el 17 de maig de 1944 amb milers d'efectius de la NKVD participant en l'acció. 193.865 tàrtars van ser deportats de Crimea cap a l'Àsia Central.

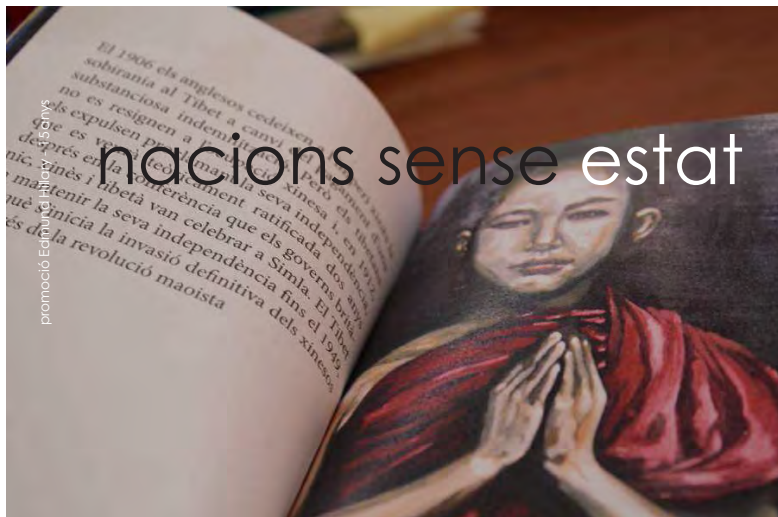
Des de finals de la dècada de 1980, al voltant de 250.000 tàrtars de Crimea han tornat al seu territori, Crimea. Després de la seva arribada, van causar tensions persistents amb els russos de la península sobre drets territorials. També, la manca d'habitacles adequats per als repatriats i la degradació de la ciutadania ucraïnesa van ser un dels problemes a què van haver d'enfrontar-se en el seu retorn.

Actualment hi ha més de 250.000 tàrtars de Crimea en la pròpia península i 250.000 a l'exili i segueix havent una gran diàspora de tàrtars de Crimea.

D'acord amb el cens de 2001, els tàrtars representen el 12% de la població total a Crimea.

Més enllà de la simple explicació d'aquest conflicte, hem volgut elaborar a partir de tota la informació recollida, un vídeo explicant la complicada situació d'aquesta península situada al Mar Negre. Hem desenvolupat els aspectes més importants d'una situació que no queda tan lluny com pensem.

Promoció Españuol i Català

nacions sense estat

*"I'm a Catalan. Today a province of Spain. But, what has been Catalonia?
Catalonia has been the greatest nation in the world..."*

*"Sóc Català. Avui una província d'Espanya. Però, què ha estat Catalunya?
Catalunya ha estat la nació més gran del món..."*

Aquests paraules van ser el punt de partida del discurs a les Nacions Unides de Pau Casals i Defilló, un músic que davant els membres representants de tots els països de l'ONU va situar Catalunya en el mapa l'any 1971.

Amb el nostre treball hem volgut entendre què passa al món amb aquells estats que, com Catalunya, lluiten per esdevenir independents. Nacions sense estat que necessiten que personalitats com Pau Casals els situïn al mapa. Nosaltres hem volgut dedicar-los un espai per donar-los a conèixer, tal i com va fer Pau Casals l'any 1971 a la seu de les Nacions Unides.

L'objectiu ha estat conèixer, esbrinar, comprendre i assimilar situacions polítiques i socials en d'altres territoris que es troben en una situació semblant a la nostra. Escòcia, Irlanda del Nord, Quebec, Tibet en són un exemple. Territoris amb una llengua, una cultura i una història pròpia que ens han servit de referent per emmirallar-nos-hi.

VOLEN OFEGAR LA NOSTRA CULTURA I LA NOSTRA LLENGUA!

Ucraïna, Rússia, Estats Units, Síria, Egipte... només són la punta de l'iceberg d'un gran nombre de conflictes, molts d'ells armats, que ens toquen de molt més a prop del que ens pensem. Són geogràficament propers, molts d'aquests conflictes estan situats a Europa i al nord d'Àfrica; tenen causes similars i són conflictes entre dos bàndols per idees oposades. Avui en dia, trobem més d'una vintena de conflictes armats que pel seu poc interès mediàtic i polític fa que molts d'ells romanguin pràcticament invisibles als ulls de bona part de nosaltres.

Músic però sobretot persona, Pau Casals i Defilló va transmetre fins al final de la seva vida els seus grans valors als altres, allunyant-se del seu benefici personal i amb l'únic objectiu de cercar la pau. Emmirallant-nos amb ell, no tan sols volem comprendre el que passa al nostre entorn, sinó que volem esbrinar cap a quin camí ens dirigim a partir d'una exposició diferent, dinàmica on s'exposen alguns dels majors conflictes actuals. Ens mou l'afany de conèixer la realitat de molts d'aquests conflictes que per interessos d'uns o d'altres han estat recòndits per a nosaltres. A continuació us mostrem dos exemples dels diferents casos que hem treballat.

ESCÒCIA

Escòcia és una de les nacions sense estat amb un sentiment d'identitat més fort de tot el continent europeu. La població d'aquesta petita nació sempre ha mantingut la idea de ser un poble diferent i, malgrat haver perdut les seves institucions polítiques, durant quasi tres segles de lluita, la seva col·lectivitat ha fet que Escòcia recuperi un cert marge d'autonomia amb el seu famós parlament al capdavant.

LLENGUA

Pel que fa a la llengua, en aquest petit estat de Gran Bretanya s'hi parlen varies llengües força diferents. Actualment hi ha tres llengües oficials que són l'anglès, el gaèlic i l'escocès.

D'aquestes tres llengües, l'anglès és la més parlada, i la parla tothom. Les altres dues són mes aviat territorials, doncs, només es parlen en diverses zones del país i no una gran part de la població. A més, també trobem el celta, una llengua procedent d'Irlanda però que s'ha adaptat a la zona.

Aquestes tres llengües més minoritàries mantenen la seva vitalitat a les illes Hèbrides i en alguns indrets de les Highlands. Això vol dir que actualment es calcula que tenen més o menys uns 50 mil parlants cadascuna. A causa d'aquesta poca parla, el Govern escocès està intentant estendre'n el coneixement a tot el territori mitjançant recursos com la televisió

CONFLICTE POLÍTIC

L'SNP (Scottish National Party) té majoria absoluta dins el parlaments escocès i prepara una convocatòria d'un referèndum d'independència per al 2014 o 2015.

El partit del primer ministre escocès, Alex Salomond, volia organitzar-lo l'any 2010, però no el va poder convocar, ja que es trobava en minoria en aquell moment.

Salomond lliga tot el tema de la independència amb els beneficis del petroli, l'hidrocarbur del qual Escòcia importa reserves al mar del Nord. Tot això passa al mateix moment que des de Londres els anglesos intenten fer disminuir el moviment independentista amb la promesa d'augmentar el poder fiscal a Escòcia.

DEMOGRAFIA

La població d'Escòcia, segons el cens que es va fer l'any 2006, té un total de 5.116.900 d'habitants, cosa que converteix a Escòcia en el 112è país més poblat del món, en el cas que fos un estat.

Pel que fa a la seva capital, Edimburg, té una població vora els 600.000 habitants, gran part d'ells estudiants. No obstant, la ciutat més poblada d'Escòcia és Glasgow, amb un total de 800.000 habitants i a la seva àrea metropolitana, hi viuen al voltant de 2 milions d'habitants.

De fet, la ciutat de Glasgow històricament ha estat considerada la potència econòmica d'Escòcia i és el principal centre acadèmic universitari. Tot això ha fet que sigui un nucli amb una alta densitat demogràfica.

SÍMBOLS

La bandera d'Escòcia, també coneguda pel nom de "Saltire", es compon per una aspa blanca sobre un fons blau clar. L'aspa blanca representa a Sant Andreu l'Apòstol, el qual és el patró d'Escòcia.

La llegenda que explica la bandera, sobretot la creu, explica la història de que l'any 832 el rei Angus II dirigí als escots en una batalla contra els anglosaxons, la qual va tenir lloc a East Lothin. Per desgràcia, el rei Angus II i els seus homes es van veure envoltats i van resar per les seves vides. Pel matí, Sant Andreu va aparèixer davant el rei i li va prometre la victòria. El matí següent, quan seguien amb la batalla va aparèixer la creu de Sant Andreu sobre el cel blau d'aquell matí, cosa que va fer agafar molt coratge als escocesos i van guanyar la batalla. El color blau es devia al clar i blau cel d'aquell dia.

RELIGIÓ

Un estudi realitzat a Escòcia l'any 2010 ens mostra que la majoria dels escocesos formen part de la religió cristiana, amb un 67% de creients. Tot i així, un 28% del restant total afirma no tenir cap religió en concret.

D'altra banda, l'any 1689, Escòcia va fundar la seva pròpia església, l'església presbiteriana, que va ésser utilitzada també com a sistema de govern. El 12% d'escocesos formen part d'aquesta religió.

LES DUES CARES DE LA MONEDA

Walden McArthur: A favor d'una Escòcia independent

ded into two groups; one supporting the independence and the other against it

As you already know, I'm a strong defender of the independence of Scotland and I can't understand the fact that there are Scots who don't want the independence to happen.

For example, nowadays we've got a government in Westminster which most of us didn't vote, even so, the government is able to take major decisions that have an impact on families and communities of Scotland. On the other hand, as an independent country we would always have the right to make our own decisions – a government that will take forward policies designed to meet the needs of people in Scotland.

We would be able to choose a government which we consider to be the one who cares most about Scotland, a government that looks for the interests of the people who live there. That means that we could devote ourselves 100% to making Scotland a better country.

In general, it's true that there are also negative quotes but there are a lot of positive quotes that would improve Scotland if it were independent.

The choice will be ours, we will be able to make Scotland the country we all know it can be.

Hello, my name is Walden McArthur, I'm Scottish and I live in Edinburgh. My family has always been native from Scotland and I'm following the tradition.

Dear Andrew, I'm writing this letter in order to explain my present situation here in Edinburgh as everyone talks about the same thing. It's actually a kind of dramatic situation as it looks like Scots have divi-

Broderic Walton: a favor de seguir dins el Regne Unit

Estimada Alison,

Sóc en Broderic i com que feia molt temps que no ens escrivíem, he pensat que m'agradaria tornar a reprendre el contacte amb tu. Voldria explicar-te els meus problemes i que tu m'expliquessis els teus i així podríem ajudar-nos mútuament. Espero la teva resposta. Petons.

Com va tot Alison?

Me n'alegro d'haver rebut notícies teves després de tant de temps. No sé si estàs assabentada del que està passant aquí a Escòcia darrerament. Tots els mitjans de comunicació en van plens de notícies sobre la possible independència del nostre país. Com que hi ha gent que es vol separar del Regne Unit, molts dies hi ha manifestacions, xerrades, discursos polítics ... I això em molesta en algunes ocasions. Per exemple, l'altre dia anava camí de la feina pels carrers d'Edimburg i em vaig topar amb una manifestació de gent que vol ser independent. No acabo d'entendre per què es volen separar d'un país on hi hem estat i viscut sempre i forma part de la nostra pàtria. Sempre he pensat que Gran Bretanya és part dels nostres fonaments com a persones. No ho sé, noia, el fet que hi hagi gent que es vulgui separar em sembla una falta de respecte. Tu què en penses?

De vegades a les nits, quan ens relaxem després d'una dia dur a la feina, parlem sobre temes d'actualitat o problemes que ens preocupen tant personals com no personals. Moltes vegades se'ns planteja aquest tema, d'aquí uns mesos es celebrarà el referèndum i nosaltres tenim molt clar què votarem, negarem la independència clarament, però el que no tenim tan clar és si serem majoria o no.

Ens preguntem què fariem si finalment guanyés el Sí, hi podria haver molts factors que canviarien. Què seria de la llengua? Seríem un país bilingüe? Hauríem de parlar gaèlic escocès, que és la llengua materna de només 90.000 parlants, que comparats amb els 59,6 milions que parlen anglès no és res?

Hi ha moltíssimes raons per les quals no ens hauríem de separar, no acabo d'entendre quins són els seus arguments. Si ens separéssim perdríem força, la unió fa la força i amb el Regne Unit som molt poderosos i rics. A més a més, no se sap segur si podríem continuar sent part de la Unió Europea, això em fa molta por, què vol dir, que no podrem fer servir la lliura esterlina? i ens quedarem sense poder agafar diners del "Money pot" del Regne Unit? Ens empobriríem moltíssim.

Pensa que els principals compradors de productes del nostre país, dels que produïm nosaltres dins Escòcia, són la resta del Regne Unit. Ens han dit que si ens independitzem deixaran de comprar els nostres productes i geogràficament Escòcia com a país independent es queda molt al marge i apartat d'Europa. Sí que podríem intentar buscar altres mercats per exportar els nostres productes, però el llarg trajecte no faria les coses fàcils. El fet de quedar aïllats de tot faria que el país s'empobri moltíssim, hauríem de produir i vendre per nosaltres sols i, probablement, la nostra economia s'estancaria perillosament.

El que sí que m'omple d'orgull és que quan m'ajunto amb els meus, pensen igual que jo, cridant lemes i convencent-nos que la raó per la qual estem lluitant és correcta. Sabem que creixerem si ens mantenim units perquè la unió ens fa més forts.

I això és tot Alison, espero la teva resposta, molts petons.

TIBET

El Tibet és una regió de l'Àsia Central. La cultura tibetana es caracteritza per l'ús de la llengua tibetana, costums comuns i diferenciats d'altres pobles d'Àsia, però sobretot per la variant del budisme que s'hi practica anomenat lamaisme. Es pot dividir en Tibet central, Amdo i Khan.

GEOGRAFIA

El Tibet històric constava de 2'5 milions de quilòmetres quadrats en una mitjana d'altitud de més de 4.000 metres: es tracta de l'anomenat altiplà del Tibet. El Tibet es divideix en tres províncies: Amdo, Kham i U-Tsang. Al Tibet neixen rius com el Brahmaputra i el Yang Tse. Hi ha molta diversitat d'animals: 40 espècies endèmiques de mamífers, 23 d'ocells, 2 de rèptils. La major part de la flora i fauna tibetana es concentra a les zones de l'est i del sud, més humides.

SIMBOLOGIA

La cultura budista tibetana té una gran varietat de símbols que són pilars bàsics de la seva cultura.

Dorje: és el més important dels objectes del budisme tibetà. S'utilitza en els rituals de meditació, com a un símbol d'unió, també representa la veritat absoluta i la puresa. Kalachakra: el seu significat és la roda del temps, també significa que totes les coses estan connectades. Té el mateix significat que el tòpic barroc "Tempus Fugit"

Hi ha més símbols que són importants però volem destacar la importància de la seva bandera.

La bandera del Tibet és introduïda el 1912 pel 13è Dalai Lama, que va unificar diferents banderes militars dissenyant així l'actual. Aquesta bandera té significat d'independència i per aquest motiu va ser prohibida a Lhasa, on hi havia l'antic govern del Tibet.

En el centre es troba la gran muntanya coberta de neu, que representa la gran nació del Tibet (terra envoltada de muntanyes nevades). Per altra banda, sis franges vermelles travessen el cel blau i s'expandeixen representant els ancestres originals del poble tibetà.

Als costats de les muntanyes hi ha dos lleons de les neus, que simbolitzen la valentia i són representatius del guany victoriós, quan es va unificar una vida espiritual i secular.

Les tres joies que estan aixecades pels lleons de les neus, representen la reverència guardada pels tibetans a les Tres Joies Supremes.

DEMOGRAFIA

El Tibet s'ubica al centre d'Àsia, amb una àrea de 2.5 milions quilòmetres quadrats.

Població total i densitat: La Regió Autònoma del Tibet és una zona menys poblada on hi ha la més petita densitat entre totes les províncies i regions autònomes de la Xina. Les muntanyes més altes de la Terra, un gran altiplà i grans valls fluvials componen la pàtria física de 6 milions de tibetans. Té una altitud mitjana de 13.000 peus sobre el nivell del mar. La seva capital és Lhasa. Els rius principals que l'envolten o l'atrevessen són el Mekong, Yangtse, Salween, Tsangpo i Amarillo.

Des de la dècada del 70, la Xina aplica àmpliament la planificació familiar i preconitza la consigna que cada matrimoni tingui un sol nen. Però el Tibet, d'acord amb la realitat local, el Govern de la Regió Autònoma, ha aplicat una política especial i només porta a efecte la planificació familiar.

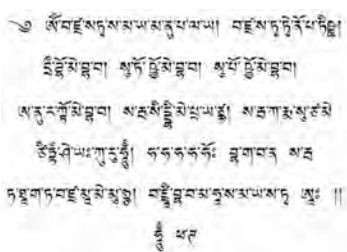

EL CONFLICTE TIBETÀ

Xina des de sempre ha volgut que el Tibet sigui part del seu territori. El Tibet ha suportat nombroses invasions per part dels seus veïns xinesos, mongols, nepalesos i fins i tot Anglaterra; en la primera part del segle XX s'han repetit els intents d'ocupació del Tibet, per part de Xina van culminar l'annexió definitiva en 1949.

Anglaterra, va tenir grans interessos comercials a la zona, va ser mediatadora del conflicte i va deixar les mans lliures al govern xinès. Així, els anglesos enviaven les seves tropes al Tibet el 1904 per contrarestar la creixent influència russa a la zona.

El 1906 els anglesos cedien a l'imperi xinès la sobirania al Tibet a canvi del pagament d'una substancial indemnització. Però els tibetans no es resignaven a l'ocupació xinesa i, el 1912, els expulsaven proclamant la seva independència, que es veurà teòricament ratificada dos anys després en la conferència que els governs britànic, xinès i tibetà van celebrar a Simla. El Tibet va mantenir la seva independència fins el 1949, en què s'inicia la invasió definitiva dels xinesos després de la revolució maoista.

LLENGUA TIBETANA

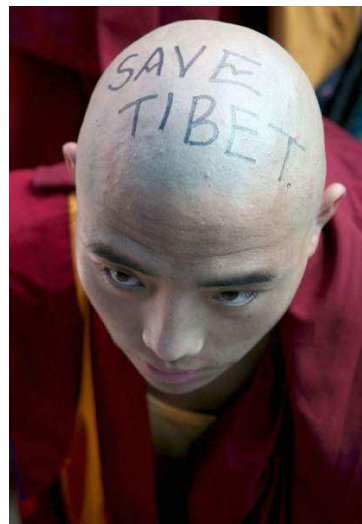
El tibetà pertany al grup de les llengües sino-tibetanes (xinès-tibetà). Les paraules acostumen a ser monosil·làbiques tot i que se'ls afegeix un sufix que normalment denomina la morfologia de la paraula o altres característiques.

L'alfabet tibetà prové de l'època del rei Songsten Gampo. Aquest rei (que va introduir el budisme al Tibet) va enviar un grup d'erudits a l'Índia per tal que estudiessin els textos budistes i els traduïssin a la llengua tibetana. Així mateix, aquests savis havien d'estudiar detalladament els alfabetos indis. Van escollir el brahmí i, modificant-lo, crearen l'alfabet tibetà.

RELIGIÓ

Xina és un país multireligiós, amb el budisme, taoisme, catolicisme, cristianisme i islamisme com a principals religions.

Segons les estadístiques encara incompletes, Xina compta amb més de 100 milions de creients de diverses religions, 85 mil instal·lacions per a les pràctiques religioses, gairebé 300 mil clergues professionals, més de 3.000 organitzacions i 74 escoles religioses.

El budisme és una doctrina filosòfica oriental basada en els ensenyaments de Siddhartha Gautama (el Buda històric). Una branca d'aquesta doctrina esdevingué, amb el temps, un sistema religiós.

Aquesta filosofia es va originar a l'Índia al segle VI aC i es va escampar cap a l'Àsia Central, el Tibet, Sri Lanka, el sud-est d'Àsia, la Xina, Corea i el Japó.

Avui dia el budisme també ha esdevingut relativament popular al món occidental. Es calcula que hi ha entre 230 i 500 milions de budistes al món.

LES DUES CARES DE LA MONEDA

A favor d'un Tibet independent.

El meu nom és Tathagata Yughtad i visc a Shigatse, una ciutat de la perifèria del Tibet. Com jo, hi ha uns 92.000 habitants que se senten impotents davant la possibilitat de convocar un referèndum per proclamar-nos independents del gran país xinès.

Des del segle XIII ens sentim oprimits davant l'exèrcit de Xina, el nostre petit estat és important per a ells perquè som l'entrada a la part Sud d'Àsia, som qui obre el món a Xina. Personalment aquesta situació m'afecta a l'hora de viatjar. Shigatse està situat en una vall envoltada de muntanyes. És la xarxa de transports més important de tot el Tibet. El problema no és sortir de la ciutat, sinó que quan aribo a un altre poble, les carreteres estan en mal estat, i poques vegades es pot accedir amb vehicle. Això passa perquè tots els nostres ingressos van cap a Xina, i després de distribuir els diners, ens donen una petita part, i el pressupost no es suficient

per construir noves carreteres. Si fóssim independents aquesta situació no passaria. Volem deixar d'estar vinculats a aquest país gegant emmurallat. A part d'aquest tema d'infraestructures també ens fa mal que no ens reconeguim com un estat de Xina, volem ser independents per no dependre de cap país, i poder tenir les nostres pròpies institucions i les nostres lleis adaptades per nosaltres. Una de les coses més importants pròpies del Tibet és la religió Budista Tibetana, seguida per uns 20 milions de persones, no només està present al nostre estat sinó que des de fa molts anys també s'ha propagat com una malaltia per la Xina, l'Índia i alguns llocs de Rússia. Si aquesta religió ens pertanyés com a país independent, no es diria el "Budisme Tibetà" sinó que seria la religió del Tibet.

Un altre dels problemes que tenim al Tibet és que Xina ha prohibit al nostre cap religiós, Buda, que es reencarni en Dalai Lama. No volem que s'abolixin petites tradicions locals com llençar petards dintre de casa cada any nou, per espantar els mals esperits, que tenen cara xinesa.

Coses simples, com per exemple, la lletra que apareix a la matrícula del cotxe, el prefix del nostre telèfon, el nostre propi himne... coses petites però importants que marcaran la diferència entre el que és Xina, i el nostre futur país del Tibet.

Per acabar, vull dir que com jo, uns altres 1,8 milions de tibetans volen ser alliberats de la misèria, la persecució, i en molts casos de la mort, que podem patir degut als atacs de l'exèrcit de Xina a la mínima que el nostre poble mostra els desitjos de viure en un país independent. Mentrestant esperem a l'ombra de Chomolungma (Everest), l'alliberació de tothom que es consideri Tibetà autèntic.

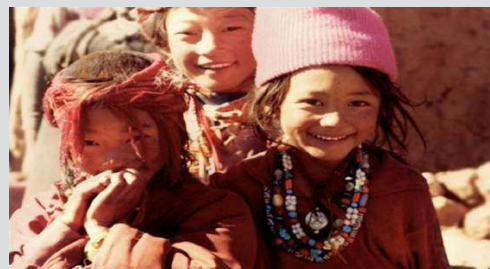
A favor de seguir sent part de Xina

El meu nom és Manjari Hfakil i sóc de la regió de Nyingchi, que pertany al Tibet, en aquesta regió hi vivim 400.000 habitants. És una ciutat que ha evolucionat i que s'ha expandit molt després de l'alliberació del Tibet, però crec que podria haver fet un canvi molt major i molt més gran si estigués adjunt a Xina. Aquest país de bandera vermella és una de les grans potències mundials i per tant, qualsevol territori integrat dins del país és afavorit. Per això com a ciutadana del Tibet que sóc, vull que aquesta independència no es porti a terme perquè el futur del Tibet pot ser desastrós.

Per altra banda, nosaltres creiem que la regió del Tibet té una important força en quant a la cultura però que necessita algú que els ajudi a mantenir-la i a potenciar-la. Per tant, pel bé del Tibet, si no ens independitzem i seguim sent part de Xina, la cultura i la vida del Tibet seguirà pervivint i mai morirà ja que nosaltres els ajudarem i, per altra banda, Xina podrà mantenir un territori que els ajuda a ser més poderosos i més rics en cultura, un territori que els obre les portes al Sud d'Àsia.

Però això va molt més enllà de la política, això tracta d'amor, el meu problema és que m'he enamorat d'un militar xinès. El fet que aquest home sigui xinès i jo sigui tibetana vol dir que si el Tibet s'independitza, ens separarem, ell serà enviat a la Xina un altre cop i jo em quedaré aquí, en un estat que no estarà anivellat econòmicament. Per això no estic a favor de la independència del Tibet.

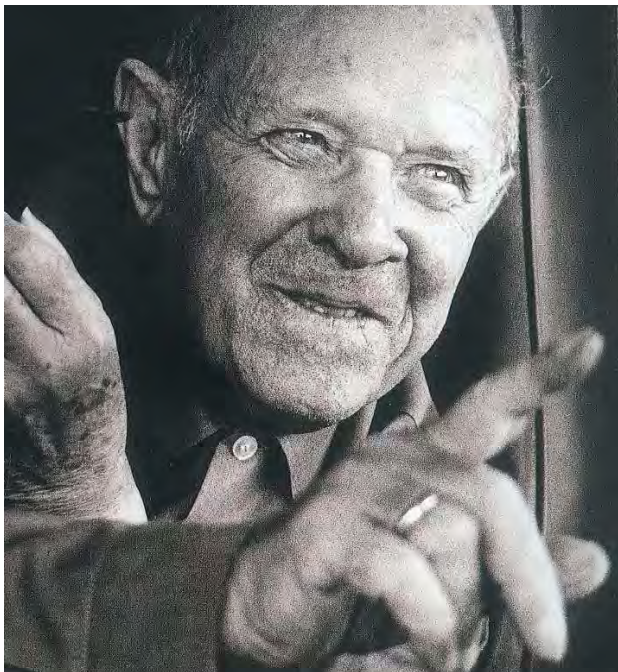
Els ciutadans del Tibet ens veiem sotmesos constantment a la ideologia que ens inculca el nostre cap espiritual, Dalai Lama. Ell insisteix en què la independència del Tibet aconseguirà enriquir-nos com a persones. Però quan el Dalai Lama mori, aquesta independència que ell divulga es veurà minimitzada i perdrà força. Serà el moment d'abolir aquesta ideologia equivocada, i de millorar de veritat el Tibet, quedant-nos dins de la Xina.

Si jo fos

*Sento interès per la gent, sobretot per les **diferents maneres de pensar** i, tant si comparteixo llur punt de vista com si no, tracto d'escoltar i aprendre.(...) els explico que m'agrada de jugar al dòmino i que sóc un addicte a la pipa –o que els meus ulls són molt sensibles a la llum i empro un paraigua per protegir-los del sol. Però, què més puc dir? La veritat és que jo em veig, a mi mateix, com una persona ben simple, amb gustos i manies també senzills.*

si jo fos...

Si jo fos en Pau Casals voldria que a Catalunya sempre hi hagués pau i llibertat. Aniria voltant pel món tocant el violoncel i explicaria que per mi és molt important Catalunya.

Classe de l'Arc de Sant Martí - 6 anys

Si jo fos Pau Casals lluitaria per la pau, no deixaria que les guerres passessin pel davant de la pau. Faria concerts benèfics i els diners els donaria als refugiats, així podrien viure una mica millor. També aniria a explicar als dirigents dels països les conseqüències que tindrien les guerres i les coses bones que ens donaria la pau. Quan estigués fent aquesta feina em sentiria feliç perquè estaria ajudant a moltes persones que ho necessitarien.

Classe del Sol - 7 anys

VAM ANAR D'EXCURSIÓ AQUÍ, A LA CASA DEL CASALS, AIXÒ ÉS UNA PLATJA. EL PAU CASALS TOCAVA EL VIOLONCEL, EL CANT DELS OCELLS. ELS OCELLS SÓN A BAIX A LA CLASSE, LA CADERNERA, EL DIAMANT, EL CANARI «COVA».

CLASSE DELS CARGOLS - 2- ANYS

SI JO FOS EL PAU CASALS US DIRIA QUE EL MEU PARE VA CONVERTIR AQUESTA CARBASSA EN UN VIOLONCEL. ME'N VAIG D'AQUEST PAIS PERQUÈ HI HA GUERRA; ME'N VAIG A PUERTO RICO.

CLASSE DELS PEIXOS - 3 ANYS

SI JO FOS EL PAU CASALS M'AGRADARIA LA MEVA CASA I LA PLATJA. QUAN FES SOL ANIRIA A PASSEJAR PER LA PLATJA AMB LA MEVA DONA. DESPRÉS ANIRIA A TOCAR UNA ESTONA EL VIOLONCEL SEURIA EN UNA CADIRA I AMB ELS ULLS TANCATS ESCOLTARIA LA MÚSICA.

CLASSE DELS CONILLS - 4 ANYS

SI JO FOS EL PAU CASALS PODRIA FER CONCERTS A TOTS ELS LLOCS ON NO HI HAGUÉS GUERRA. TOCARIA EL VIOLONCEL PER GUANYAR DINERS I LA GENT QUE ESTIGUÉS MALALTA ELS PODRIA COMPRAR MEDICAMENTS. VULL LLUITAR AMB UNES ARMES QUE NO FACIN MAL. LES MEVES ARMES SÓN EL VIOLONCEL I LA BAQUETA.

CLASSE DE LA LLUNA - 5 ANYS

Si jo fos Pau Casals tocaria cada dia la carbasseta per recordar que els moments queestic amb el meu pare són especials, únics sobretot quan davant del piano els seus dits toquen notes que donen peu a una cançó. Als concerts dedicaria un moment especial i agafaria la carbasseta i la faria sonar tot pensant amb el significat que té per a mi, pensaria amb el meu pare.

Després d'acabar l'actuació em sentiria molt content com si estigués al seu costat.

Classe del Dimoni - 8 anys

Si jo fos Pau Casals, a l'estiu, aniria a la meua vila amb el meu violoncel. Cada dia agafaria el paraigües que la meua mare em va cosir i passejaria fins que arribaria al lloc on els meus amics m'esperarien a prop de la vora del mar. Quan tornaria a la vila aniria a una de les habitacions que donarien al mar i obriria el balcó i deixaria que la brisa entrés dins del meu cos, em sentiria molt feliç, em passaria hores i hores, no em cansaria mai i, a més a més, posaria la mirada en el punt de l'horitzó del mar que mai té fi, tot això és tan tendre que seria un moment únic.

Classe del Gegant - 9 anys

Si jo fos Pau Casals estimaria la meua vila. Em sentiria molt bé sent allà, perquè escoltaria les onades de la platja, i els crits dels nens i nenes que s'ho estan passant molt bé. Jo començaria a viure-hi sent petita i cada cop l'aniria fent més gran. Ara estic content perquè l'he deixat moderna i ben arreglada. Em complauria que els nens i nenes de diferents llocs vinguessin a visitar-me. Voldria que pensessin en mi vivint a la vila de Pau Casals. Sempre parlaria molt bé de la meua casa i de la gent que tindrà cura de la vila. Sé que els ocells es posaran a sobre la teulada de la casa i cantaran alegrement com el seu propietari.

Classe del Bruixot-10 anys

Si jo fos en Pau Casals estimaria molt la carbasseta perquè l'hauria fet el meu pare amb molta estima, perquè jo hauria vist un violoncel i hagués dit que en volia un. Però no me'l podrien comprar perquè no tindríem tants diners. El meu pare agafaria una carbassa, aniria a casa d'un amic fuster i em faria una carbasseta perquè la tinguéssim com un violoncel. Només tindria una corda i la carbassa estaria buida per dintre. Després, quan sigués més gran, mai no l'abandonaria. Sempre la cuidaria com la meua vida. Si la carbasseta pogués parlar, segurament diria: "Quan en Pau em vegi, saltarà d'alegria, i estarà molt content. Quan la toqués per primera vegada no ho faria gaire bé però aniria practicant i, al final, sortirien unes notes molt boniques, em faria carícies, no em llençaria, ni em maltractaria, només em cuidaria. Recordaria que em tocava com si fos ahir, i encara que ja tinguéssim un altre violoncel sempre se'n recordaria de mi i em guardaria com un tresor".

Classe del Vampir 11 anys

Si jo fos Pau Casals sentiria com cridarien el meu nom per a què sortís, "és el moment", em dic a mi mateix, "és el moment de què tothom sapiga què ha estat i què és Catalunya". Trec la cama dreta, després l'esquerra i segueixo caminant fins allà on em demanen i començo a dir el que porto callant durant molt de temps... "I'm a Catalan..." dic orgullós de ser qui sóc i feliç d'haver nascut on he nascut. "This was Catalonia"... així acabo el meu discurs, emocionat, sento com la gent m'aplaudeix, amb llàgrimes als ulls i tan emocionats com jo. Per què? Es preguntaran moltes persones. Simplement perquè tots, tots, hem de sentir-nos orgullosos de ser d'on som i de ser qui som. Totes i cada una de les persones han d'estar agraïdes de tenir unes arrels. Per molt que de vegades tinguem ganes de marxar d'allà, igual que jo vaig fer perquè tenia les meves raons, sempre, sempre, fins que em morí, seguiré sent català. Seguiré tenint el desig de la llibertat.

Promoció Nelson Mandela – 12 anys

Si jo fos Pau Casals i visqués a Catalunya em faria vergonya que el meu poble estigués governat per un dictador, que redueix el nivell de vida de les persones, que obliga a aquestes a marxar del seu país per por a morir, que no deixa que la felicitat corri pel cos dels infants o que pren la vida a persones que estimen i són estimades.

Si viatgés pels camins del meu poble i veiés gent de totes les edats sense ganes de viure, els dedicaria algunes paraules perquè poguessin tirar endavant els seus somnis, i tornar a omplir aquell pou sec de felicitat.

Si pogués parlar directament amb aquell dictador, li faria comprendre que si el seu propòsit era destruir un país, ja ha fet cim, ja ha creuat meta pròpia, però que ningú no se'n alegra d'aquesta. Ja ha destruït la llar de moltes famílies, i ha separat molts lligams, esfumant així la felicitat interior de la gent.

Promoció Neil Armstrong - 13 anys

Si jo fos Pau Casals, buscaria la tranquil·litat que només la música, indoblegable, del violoncel pot donar a la teua oïda. Que la pau pogués reconvertir els crits sàdics i infatigables, en la cinquena simfonia de Beethoven. Que els carrers llúissin la pau com si fos l'única finalitat on arribar. M'agradaria que l'amor, que fa temps vaig perdre en un lloc on no he tornat, ressorgís d'entre els cors de les pedres inamovibles i tornés a mi en forma de vida eterna. M'agradaria tant poder tornar al lloc d'on provinc! Com a mínim poder estar viu en aquell moment i fugir de l'exili.

Promoció Aina Durandeu – 14 anys

Si jo fos Pau Casals em despertaria cada dia amb ganes de lluitar per aquella terra estimada, tan a prop i tan lluny al mateix temps. Lluitar pels seus drets i per la meua vida.

Quatre ratlles vermelles i paral·leles que em representen, com sagetes llançades sobre un immens fons groc, avancen pas a pas retallant l'ambient gris de l'escepticisme i la incredulitat.

L'onada daurada creix per moments i esdevé la força d'un poble magnànim, que des de l'anonimat i el reconeixement de la seva feblesa pels errors passats, vol aprendre per canviar el destí i per aconseguir els seus somnis. Saber que encara és possible. Saber que el "no saber" i la ignorància del neci es poden vèncer quan l'enteniment d'un poble és la veu del futur. Saber que no caminem sols ni cecs. Aprendre del "no saber", avançar amb seny.

Endarrera aquesta gent!

Promoció Edmund Hillary-15 anys

classe dels cargols – mateo andrade – marc bailen – maël dijort – maria font – vinyet iglesis – biel martínez – martina morgado – berta pastrana – pere joan peñacoba – sara quiroga – john ronholt – marta serra – maria valls – **classe dels peixos** -lluís alberto acevedo- ariadna auleda – aina boada – noa calatrava - ester campabada l- júlia gantzer - martí hernández – martina lardín – alèxia llongueras – marí llorente- marta melé - pol noriega – jofre ortuño – joel perramon - gabriel prieto – carla pulido – jordi rafa – alex revelles – aitor ruiz – aran soler – victòria sorribes – anna vázquez- david villaverde – natàlia yélamos – **classe dels conills** -roc aguirregabiria - jana alavedra - joan buch – marc cabello – ruth cáceres – gal•la carreño – paula centellas - abraham comejo - jana cuello – òria diez – albert fonollà – iker gómez – judith de maria hernández - èrika hernando – carla hervàs – jordina ibars - bruno jurado – júlia luque – laura martínez – clàudia marcos – mariona raya – esther suárez - biel vidal – núria zafra – **classe de la lluna** – pau alemany – guillem arnal – carla coma – jan de la cortina – ada domingo – marta flores – lluc fort – joan fusalba – marcos garcia – aleix garcia – etna gil – jordi giralt – aaron gonzález – pol junyent – anabel justo - emma justo - maria marín - david parras – maria peñacoba – gina pérez – nahia ruiz – mateu sabaté – nekane salanova - marc sorribes – joan torres- **classe de l'arc de sant marí** - anna blancafórt – àlex oliver - marc boada - arnau bonfil - marta carrera - nil cifuentes – laia cortada - héctor delmàs - bernat favà - pol font - maria fusalba – judit garcia - sara guitart - pol hervàs – abril hortal - anioljiménez – wafae khallati – jana labella – laia melé- daniela mellinas – erik mendiguren – pau mendiguren – neus moreno - júlia pérez – paula presas - pau rafa – marc rius - ila roig - ian-peter ronholt - gerard tapias – **classe del sol** -ona alberca - àlex barnet - lucia berruezo - marc bogunyà – aran cáceres- ferran carreño - carlota cebrian - claudia cebrian - roger colomer - emma fernández - ona font - laia franch - maria gonzález - pau hidalgo – josep marín - enric mata - pau morgado- oriol navarro - marc parís - marcel pastrana – yoel quílez - queralt reifs - pau roig - nil salamià – aleix salanova - joan serradó – mireia serradó - marina simon - **classe del dimoni** - aritz agramunt - jan blancafórt - leila cuello - kira de rooij - júlia escudé - carla espinosa – marí favà - xènia fort – anna garcia – ivan-miguelevich gómez - martina gràcia - miriam granadal - dídac jiménez - anna marín – ibai mendiguren - judit moreno -gerard pérez - montse raya - laia roca – meritxell lan rodríguez - carlota sagués - berta soler - carla tapias - carlota valencia – laia vega - **classe del gegant** - greta carcasona - richard cervilla - pol coma – marta de josé - cèlia demàs - gerard franch - anna grande - natalia heredia - oriol herranz - judith león - lei xioofei martínez- pol monfort - pau moya - nicolay pérez - laia perramon - aina plaza – bru rafa - laia reifs - martina ribes - ada rodríguez – angel ruiz - maria sabaté – pol segura - arnau valencia - daniel vázquez - **classe del bruixot** - jordi alemany- nil allué - pere arús - quim bardés - eric barnet - mariona boladeras - ferran cabrerà - ila de rooij - pau díaz - aina fernández - martina fisac - marc gonzález - arnau gotsens – arnau granados - marc julià - òscar julià – mar junyent - marc luque –marta mena - maria navarro - marc paredes - quico roig – alvaro sánchez - marí solé - carla torreguitart - **classe del vampir** - marta campanya - mariona centelles - denyll clarà – zoè clària - oriol cuevas – marc domènech - marc escudé - daniel fernández - clàudia fonollà - enric gil – laura giraldó - joel gómez - victor hidalgo - aleix jiménez - maria marín - gerard martínez - manel mata - ferran mauri - xavier moliner - alba navarro - miguel ortiz - biel pérez - clara roca - mireia rubinart - oriol simon - **promoció nelson mandela** -arnau alberca – nerea álvarez - eduard artigas - roger bonfil - sasha canals - marc carcasona - laia casajuana - blanca castellano – andrea chica - arnau del amo – asier domingo – vanessa duran – artur espinach - alvaro fisac - pau flores - guillem gaset – quim govern - paula gómez - albert gràcia - david incera – anna junyent – xuban majewski - bernat martínez – laura mena - gerard moliner - nina moliner - xavier pérez - jordi ruz - joan segura - judith soler - anna valencia – **promoció neil armstrong** - marta andrade - dolça arús - roger bardés - marina benet - arnau bofill - laia bogunyà - albert campanya - marcel campos - alba casals - nerea cervilla – àlex fernández - joan fonollà - sergi gómez - joana garcia - mireia gotsens – joan jorba - jaume moliner - mar parís - joel rodríguez – laia rubinart - paula ruiz - marc sagués – **promoció aina durandeu orús** - zoe allué - laia arús - maria bach - eloi batalla – mireia bono - marc casanovas – sandra castillo -pau centelles – enna clària - nerea del moral – xènia domènech - jofre govern - marc pau knijff – guillem llopert - joan masdefiol – albert medina – simon merino - alba miralles – max mompó -laura moya -marina Muñoz - cristina navarro – marina paredes- clàudia plaza - maria sala - isaac salgado - aniol sancho – pol serradó – lydia siles - abdelali zougaghi - **promoció edmund hillary** - ciro andrade - núria artigas- xavier aznar - raquel nababeu – meritxell casablanca -maria fernández – robert gonzález - ariadna julià - nerea león - júlia marín - guillem martínez - eduard mauri - jordi navarro - maria ollé - maria ortiz - aniol puig – alvaro raya - guillem ripoll - laura roig – pau rubinart - júlia ruiz – alejandro sánchez - david sánchez - arnau segura - adrià tejedor - marta valencia -queraltil vilaseca - eloi yepes -**mestres i professors**- montse fusalba - judit sardà - antònia pérez – rosa marí – sylvia faiguet - montserrat ramoneda - montserrat montoriol - dolors feixas – montserrat torres - rosa canals - elga coca- carol giralt - mireia roca - mariona pérez - àngel manzano - patrici batalla - judith ribas -núria gauchi - núria matas - anna sala -jordi prims - carne tió - núria aregall - héctor martínez - anna m^a oliver - gemma gramunt -jordi sucarrats - marc reyes -dolors llordella- eva minaya - sue torres – mary cuevas - **col.laboradors** – carles lladó - marc boada – albert pelàchs – serveis social d'esperguera – pau ibars –guillem arnal - xiscu calafat - jordi alcaraz – associació ressó musicoteràpia: àngels – dul – núria – albert blancafórt – adrià blancafórt – angelina esteve – sara badia – montse soldevila – clara soldevila – salvador cadena - jaume soler – josepa cortades – aleix escursell – adela de bara – andreu presas - taller de llibres terrassa – residència d'avis can comelles - **pares i mares - avis i àvies - dinamitzadors- alumnes en pràctiques**

A través d'aquest codi podeu accedir als vídeos d'aquests diferents projectes:

-**Cant dels ocells** cantat pels nens i les nenes d'Educació Infantil.

-**Agraïment de les Musicoterapeutes** de l'Hospital de Sant Joan de Déu. Classe de la Lluna - 5 anys.

-**Discurs de l'ONU** interpretat per alumnes d'Educació Primària i d'Educació Secundària.

-Dansa "**El país que nosaltres volem**" de la classe dels Conills -4 anys

-Conversa "**Dóna temps al temps**" de la classe del Sol -7 anys.

-Dansa "**Autoretrat**" de la classe del Vampir -11 anys.

-**Una mirada a Crimea**. Classe Edmund Hillary - 15 anys

el dvd conté la versió íntegra dels projectes